

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 06.06.2023 № 12-9

ЗВІТ **про результати аналізу діяльності** **Фонду гарантування вкладів фізичних осіб** **у 2016–2019 роках з питань використання коштів** **та реалізації переданого майна**

Київ 2023

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
1. СТАН ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ (ПРОПОЗИЦІЙ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ.....	5
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ З ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИКОНАННЯМ ФОНДОМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕРЕДАНОГО МАЙНА ...	5
3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	18
4. АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ АКУМУЛЮВАННЯ КОШТІВ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	23
5. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ФОНДОМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	28
5.1. Загальний стан та динаміка використання коштів.....	28
5.2. Аналіз стану та оцінка виплати гарантованих сум відшкодування вкладникам коштів за вкладами.....	30
5.3. Аналіз стану та оцінка використання коштів на погашення векселів і виплату відсотків за ними	36
5.4. Аналіз стану та оцінка використання коштів для покриття витрат, пов'язаних із залученими Фондом гарантування вкладів фізичних осіб кредитами Національного банку України	38
5.5. Аналіз стану та оцінка діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з питань використання коштів для інвестування в державні цінні папери України	41
6. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ КОШТОРИСУ ВИТРАТ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	44
6.1. Аналіз використання коштів кошторису витрат	44
6.2. Аналіз здійснення витрат на оплату праці працівників та нарахування на фонд оплати праці	48
6.3. Аналіз здійснення витрат на основні засоби, нематеріальні активи та їх супровід.....	54
6.4. Аналіз здійснення інших витрат, пов'язаних з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку.....	56
6.5. Аналіз здійснення публічних закупівель	58
7. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ З ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНА (АКТИВІВ) БАНКІВ, ЩО ЛІКВІДОВАНІ (ЛІКВІДУЮТЬСЯ).....	63
8. СТАН РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПЕРЕД МІНІСТЕРСТВОМ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	69
ВИСНОВКИ.....	77
ПРОПОЗИЦІЇ.....	87
Додатки.....	90
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	99

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аналізу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – аналіз): стаття 98 Конституції України, статті 26 і 110 Бюджетного кодексу, статті 4 і 7 Закону України від 02.07.2015 № 576-VIII „Про Рахункову палату”, пункт 10 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2180, рішення Рахункової палати від 12.07.2022 № 13-2-1 „Про здійснення позапланового заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)” і від 23.12.2022 № 28-4 „Про внесення змін до рішення Рахункової палати від 12.07.2022 № 13-2-1”, доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 14.07.2022 № 16-37.

Мета аналізу: оцінка законності, результативності та продуктивності виконання повноважень Фондом¹ у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна.

Предмет аналізу:

нормативно-правові та організаційно-розпорядчі акти, рішення виконавчої дирекції Фонду, адміністративної ради ФГВФО з питань використання коштів та реалізації переданого майна;

кошти Фонду;

майно (активи) неплатоспроможних банків та банків, що ліквідуються; інформаційні бази даних, статистична, фінансова, управлінська звітність та інша інформація щодо діяльності Фонду з питань цього аналізу;

інші джерела інформації, що характеризують предмет аналізу.

Об’єкти аналізу: Фонд, Мінфін (29.12.2022).

Надсилання запитів з питань аналізу: Нацбанк, Мінфін (до 29.12.2022).

Критерії оцінки:

законність – відповідність управлінських рішень, прийнятих об’єктом, вимогам чинного законодавства в частині використання коштів на забезпечення формування та функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, а також реалізації майна банків, що ліквідуються;

ефективність – співвідношення обсягів коштів, спрямованих Фондом на виплати гарантованої суми вкладникам банків, що ліквідуються, обсягам коштів, отриманим Фондом від реалізації майна цих банків;

результативність – аналіз ступеня відповідності та оцінка результатів діяльності Фонду запланованим показникам в частині виконання повноважень у сфері функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб;

продуктивність – співвідношення між результатами діяльності Фонду і використаними для досягнення таких результатів коштами.

Початкові обмеження щодо проведення аналізу:

часові: аналізом охоплюється період 2016–2019 років; у разі необхідності, питання аналізу можуть бути поширені на інші періоди, якщо операції 2016–2019 років пов’язані з ними.

¹ Список скорочень на сторінці 99.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів, фінансової звітності та інших документів, пов'язаних з предметом аналізу; аналіз документів щодо організації роботи і виконання покладених на об'єкти аналізу повноважень з питань використання коштів та реалізації переданого майна; аналіз повідомлень засобів масової інформації; аналіз письмових запитів; аналіз інформаційних баз даних, зіставлення, порівняння планових та фактичних показників, опитування та обговорення проблемних питань.

ВСТУП

Фонд є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків у випадках, встановлених Законом № 4452.

Мета діяльності: забезпечення захисту прав і законних інтересів вкладників банків та сприяння стабільності банківської системи України.

Основне завдання: забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, виведення неплатоспроможних банків з ринку та здійснення ліквідації банків.

Фонд є єдиним розпорядником коштів, акумульованих у процесі його діяльності. Кошти ФГВФО не включаються до Державного бюджету України, не підлягають вилученню і можуть використовуватися Фондом виключно для потреб, визначених статтею 20 Закону № 4452.

Протягом 2016–2019 років Фондом використано 56 349,1 млн грн, з яких, зокрема: 20 262,9 млн грн (36,0 відс.) перераховано для здійснення виплат вкладникам неплатоспроможних банків; 26 696,3 млн грн (47,4 відс.) – на покриття витрат за кредитами, залученими з державного бюджету та Нацбанку, у тому числі 14 386,1 млн грн на погашення облігацій і виплату доходів за ними (сплата векселів), враховуючи витрати, пов'язані з їх розміщенням (видачею), і процентні витрати за векселями; 12 310,2 млн грн на покриття витрат, пов'язаних із залученими Фондом кредитами Нацбанку, та процентні витрати за ними. Кошти, використані на забезпечення поточної діяльності Фонду, витрати, пов'язані із процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, згідно з кошторисом витрат, становили 1 496,9 млн грн (2,7 відс. усіх витрат).

Упродовж 2016–2019 років Фондом здійснювалися заходи з виведення з ринку 95 неплатоспроможних банків, з яких у 34 – завершено процедуру ліквідації, а ще в 31 неплатоспроможному банку її запроваджено.

З дня початку процедури ліквідації банку Фонд розпочинає інвентаризацію та оцінку майна банку з метою формування ліквідаційної маси банку, яке в подальшому відчужується у спосіб, порядок, склад та на умовах, затверджених Фондом.

Протягом 2016–2019 років на відкритих електронних торгах у ЕТС ProZorro.Продажі та шляхом продажу безпосередньо юридичним чи фізичним особам Фондом реалізовано майна (активів) банків на суму 23,1 млрд гривень.

13 квітня 2022 року набрав чинності Закон № 2180, яким реструктуризовано боргові зобов'язання Фонду перед державою, що виникли впродовж 2015 і 2016 років загалом у сумі 108 283,7 млн гривень.

Відповідно до пункту 10 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2180 Рахунковій палаті доручено провести позапланові заходи державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна.

1. СТАН ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ (ПРОПОЗИЦІЙ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ

Рішенням Рахункової палати від 22.03.2016 № 5-6 (ДСК) затверджено Звіт про результати аудиту витрат коштів Державного бюджету України, виділених Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на виплату відшкодування вкладникам коштів у банках, визнаних неплатоспроможними.

Про результати аудиту поінформовано Верховну Раду України.

Кабінету Міністрів України надіслані відомості у формі рішення. Також рішення Рахункової палати надіслано Мінфіну, Нацбанку та адміністративній раді Фонду.

За результатами зазначеного аудиту Рахунковою палатою надано п'ять рекомендацій (пропозицій) щодо покращення роботи Фонду: 1 – Нацбанку; 1 – адміністративній раді Фонду; 3 – ФГВФО.

З метою врахування рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати рішенням виконавчої дирекції Фонду від 16.05.2016 № 751 затверджено План заходів щодо реагування на рекомендації Рахункової палати.

Аналіз фактичного стану виконання запланованих заходів засвідчив їх виконання у повному обсязі.

Отже, рекомендації (пропозиції) Рахункової палати, визначені рішенням Рахункової палати від 22.03.2016 № 5-6 (ДСК), Нацбанком, адміністративною радою Фонду та ФГВФО виконані.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ З ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИКОНАННЯМ ФОНДОМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕРЕДАНОГО МАЙНА

Правові, фінансові та організаційні засади функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, повноваження Фонду, порядок виплати Фондом відшкодування за вкладами, а також регулювання відносин між Фондом, банками, Нацбанком, визначення повноважень та функцій Фонду щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків встановлюються Законом № 4452.

Згідно зі статтею 3 Закону № 4452 Фонд є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та

виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків у випадках, встановлених цим Законом.

Довідково. Пунктом 8 частини першої статті 2 Закону № 4452 визначено: неплатоспроможний банк – банк, щодо якого Нацбанк прийняв рішення про віднесення до категорії неплатоспроможних у порядку, передбаченому Законом України „Про банки і банківську діяльність”. Згідно з пунктом 6 частини першої статті 2 Закону № 4452 ліквідація банку – процедура припинення банку як юридичної особи відповідно до законодавства.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 05.08.2021) **основним завданням Фонду є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку.**

Довідково. З 05.08.2021 відповідно до змін, внесених Законом України від 30.06.2021 № 1588-IX „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізмів виведення банків з ринку та задоволення вимог кредиторів цих банків”, частину першу статті 4 Закону № 4452 викладено в такій редакції: основним завданням Фонду є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, виведення неплатоспроможних банків з ринку та здійснення ліквідації банків.

У періоді, що досліджувався, частиною другою статті 4 Закону № 4452 встановлено, що **на виконання свого основного завдання Фонд у порядку, передбаченому цим Законом, зокрема здійснює такі функції:**

- веде реєстр учасників Фонду;
- акумулює кошти, отримані з джерел, визначених статтею 19 цього Закону, здійснює контроль за повнотою і своєчасністю перерахування зборів кожним учасником Фонду;
- інвестує кошти Фонду в державні цінні папери України;
- здійснює розміщення облігацій у порядку та за напрямками залучення коштів, визначеними цим Законом, і видачу векселів у випадках, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- здійснює заходи щодо організації виплат відшкодувань за вкладами у строки, визначені цим Законом;
- здійснює процедуру виведення неплатоспроможних банків з ринку, у тому числі шляхом здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків, організовує відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку, продаж неплатоспроможного банку або створення та продаж перехідного банку;
- надає цільову позику банку для виплат вкладникам банку відповідно до пункту 1 частини шостої статті 36 цього Закону, а також фінансування витрат для оплати роботи осіб відповідно до пункту 2 частини шостої статті 36, пунктів 7 і 8 частини другої статті 37 та частини четвертої статті 47 цього Закону, що здійснюються протягом дії тимчасової адміністрації (у редакції, що діяла до 01.07.2016);

Згідно зі статтею 5 Закону № 4452 Фонд підзвітний Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Національному банку України. Підзвітність Фонду означає:

- 1) делегування та відкликання Кабінетом Міністрів України свого представника в адміністративну раду Фонду;
- 2) делегування та відкликання Національним банком України своїх представників в адміністративну раду Фонду;
- 3) делегування та відкликання Верховною Радою України свого представника в адміністративну раду Фонду.

Фонд до 1 липня наступного за звітним року подає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України і Національному банку України річний звіт разом з аудиторським висновком.

Встановлено, що річні звіти разом з аудиторськими висновками щороку подавались Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України і Нацбанку з дотриманням визначеного законом терміну, крім річного звіту за 2016 рік, який подано 24.07.2017 (із затримкою на 24 дні).

Довідково. Відповідно до пояснення Фонду, річний звіт за 2016 рік погоджений виконавчою дирекцією Фонду 12.06.2017 та наданий адміністративній раді Фонду електронною поштою, водночас через відсутність кворуму для проведення засідання був затверджений нею 21.07.2017.

Відповідно до статті 6 Закону № 4452 Фонд приймає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими до виконання банками, юридичними та фізичними особами. Нормативно-правові акти Фонду підлягають державній реєстрації в порядку, встановленому законодавством.

Відповідно до частини восьмої статті 3 Закону № 4452 керівними органами Фонду є адміністративна рада та виконавча дирекція.

Адміністративна рада Фонду складається з п'яти осіб – один представник Кабінету Міністрів України, два представники Національного банку України, один представник профільного комітету Верховної Ради України та директор-розпорядник Фонду (за посадою) (частина перша статті 8 Закону № 4452).

Довідково. Протягом 2016–2019 років адміністративну раду Фонду очолював Ігор Прийма (Завідувач секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності).

Повноваження адміністративної ради Фонду та голови адміністративної ради Фонду визначені положеннями статті 9 Закону № 4452.

Так, відповідно до пункту 3 частини першої статті 9 Закону № 4452 до повноважень адміністративної ради Фонду віднесено затвердження стратегії розвитку Фонду та річного плану його діяльності.

Основним завданням Стратегії розвитку на 2013–2017 роки є наближення не пізніше, ніж до кінця 2017 року діяльності Фонду до положень Основних принципів ефективних систем страхування депозитів, погоджених Базельським комітетом з банківського нагляду разом з Міжнародною асоціацією страховиків депозитів у червні 2009 року.

Відповідно до пункту 2 рішення адміністративної ради Фонду від 10.12.2019 № 20 „Про погодження Стратегічних напрямів розвитку Фонду на 2020–2022 роки” доручено ФГВФО разом з Нацбанком розробити та подати

до 01.07.2020 на затвердження адміністративній раді Фонду Стратегію розвитку Фонду до 2025 року.

Рішенням адміністративної ради Фонду від 24.12.2020 № 16² затверджено Стратегію розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до 2022 року, тоді як **Стратегія розвитку Фонду до 2025 року станом на 01.01.2023 не затверджена**. За інформацією Фонду, станом на 03.02.2023 тривала робота з її підготовки.

Відповідно до розділу VI Стратегії розвитку на 2013–2017 роки передбачалося: на базі цієї стратегії будуть розроблятися та запроваджуватися плани діяльності Фонду на відповідні роки, які міститимуть перелік заходів із встановленими індикаторами ефективності для кожного заходу, а в кінці кожного календарного року Фондом складатиметься аналітичний звіт щодо стану виконання плану діяльності Фонду (переліку плану заходів за індикаторами ефективності) за минулий рік та плановий перелік заходів на наступний рік, які затверджуватимуться рішеннями адміністративної ради Фонду. У зв'язку з цим Фонд мав щорічно розробляти плани діяльності разом з переліком заходів із встановленими індикаторами ефективності для кожного заходу на весь період стратегії (2013–2017 роки) та складати відповідні аналітичні звіти про їх виконання.

За результатами аналізу встановлено, що план діяльності Фонду разом з планом заходів щодо його реалізації на 2017 рік ФГВФО не розроблялися, адміністративною радою Фонду не затверджувалися.

За поясненнями Фонду, у 2017 році ФГВФО працював у межах виконання заходів, визначених Стратегією розвитку на 2013–2017 роки, та окремих планів за видами діяльності, які включали майже всі напрями діяльності Фонду, зокрема, фінансового плану, складання якого запроваджено з 2016 року.

Так, рішенням виконавчої дирекції Фонду від 02.12.2015 (протокол № 278/15) затверджено Інструкцію про порядок складання, затвердження та виконання фінансового плану Фонду гарантування вкладів фізичних осіб³, відповідно до якої фінансовий план є плановим документом, який визначає обсяги надходжень і напрями використання з метою забезпечення потреб діяльності та розвитку Фонду, виконання його зобов'язань протягом календарного року⁴, водночас чинним законодавством не встановлено вимог до Фонду щодо складання фінансових планів.

Управління поточною діяльністю Фонду здійснює виконавча дирекція Фонду (частина перша статті 11 Закону № 4452).

² „Про затвердження Стратегії розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до 2022 року”.

³ Зі змінами, внесеними рішеннями виконавчої дирекції Фонду від 15.12.2016 № 2852 (викладено в новій редакції), від 28.09.2017 № 4478, від 26.11.2019 № 3023.

⁴ Відповідно до змін, внесених рішенням виконавчої дирекції Фонду від 26.11.2019 № 3023 – протягом трьох календарних років.

Виконавча дирекція Фонду складається з семи членів. Директор-розпорядник Фонду та його заступники входять до складу виконавчої дирекції Фонду за посадою (частина друга статті 11 Закону № 4452).

Довідково. Директором-розпорядником Фонду були: з 02.10.2014 по 16.07.2019 – Костянтин Ворушилін; з 16.07.2019 до сьогодні – Світлана Рекрут.

Порядок організації роботи та проведення засідань виконавчої дирекції Фонду, а також регулювання порядку ведення діловодства у виконавчій дирекції Фонду визначено Регламентом № 044/12. За результатами аналізу встановлено, що пункт 2.2 розділу 2 зазначеного регламенту не приведено у відповідність до пункту 2 статті 11 Закону № 4452 в частині визначення кількості членів виконавчої дирекції Фонду. Цей недолік усунуто під час здійснення аналізу (рішенням виконавчої дирекції Фонду від 06.10.2022 № 802⁵ пункт 2.2 розділу 2 Регламенту № 044/12 виключено).

Згідно зі статтею 17 Закону № 4452 учасниками Фонду є банки. Участь банків у Фонді є обов'язковою. Банк набуває статусу учасника Фонду в день отримання ним банківської ліцензії. Банк зобов'язаний сплачувати до Фонду збори, визначені цим Законом, дотримуватися інших вимог цього Закону та нормативно-правових актів Фонду. Фонд виключає банк з числа учасників Фонду в разі прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку. Фонд веде реєстр учасників Фонду в порядку, передбаченому нормативно-правовими актами Фонду.

Перелік джерел формування коштів Фонду визначає стаття 19 Закону № 4452.

Як вбачається зі змісту статті 20 Закону № 4452, **Фонд є єдиним розпорядником коштів, акумульованих у процесі його діяльності. Кошти Фонду не включаються до Державного бюджету України, не підлягають вилученню і можуть використовуватися Фондом виключно для:**

– виплати гарантованої суми відшкодування вкладникам коштів за вкладками відповідно до цього Закону (пункт 1 частини другої);

– покриття витрат, пов'язаних з виконанням покладених на Фонд функцій та повноважень, зокрема, пов'язаних з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, у межах кошторису витрат Фонду, затвердженого адміністративною радою Фонду, у тому числі витрат Фонду, передбачених частиною восьмою статті 39 цього Закону (пункт 2 частини другої);

– погашення облігацій і виплата доходів за ними (сплата векселів), враховуючи витрати, пов'язані з їх розміщенням (видачею) (пункт 2¹ частини другої);

– покриття витрат, пов'язаних із залученими Фондом кредитами (пункт 2² частини другої);

– забезпечення поточної діяльності Фонду, утримання його апарату, розвитку його матеріально-технічної бази в межах кошторису витрат, затвердженого адміністративною радою Фонду (пункт 3 частини другої);

⁵ „Про внесення змін до розділу 2 Регламенту роботи виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”.

– надання фінансової підтримки приймаючому або перехідному банку (пункт 4 частини другої).

Довідково. Приймаючий банк – банк, який не належить до категорії проблемного або неплатоспроможного та який у процесі виведення неплатоспроможного банку з ринку приймає від неплатоспроможного банку частину або всі активи та зобов'язання, або всі зобов'язання, що гарантуються Фондом, з виплатою премії Фонду (пункт 11 частини першої статті 2 Закону № 4452).

Перехідний банк – банк, який створено у процесі виведення неплатоспроможного банку з ринку, єдиним акціонером якого є Фонд, до дня продажу цього банку інвестору (об'єднанню інвесторів) (пункт 9 частини першої статті 2 Закону № 4452);

– надання цільової позики банку для оплати витрат, пов'язаних із здійсненням діяльності банку, передбачених пунктом 2 частини шостої статті 36, пунктами 7 і 8 частини другої статті 37 та частиною четвертою статті 47 цього Закону (пункт 7 частини другої).

Довідково. З 23.05.2020 у зв'язку із набранням чинності змінами, внесеними до Закону № 4452 Законом № 590, пункт 7 частини другої статті 20 Закону № 4452 викладено в такій редакції: „надання кредиту перехідному банку, створеному з метою, визначеною пунктом 2 частини двадцятої статті 42 цього Закону, на підставі рішення Кабінету Міністрів України про участь держави у виведенні неплатоспроможного банку з ринку у спосіб, визначений пунктом 4 частини другої статті 39 цього Закону, у порядку та на умовах, визначених нормативно-правовими актами Фонду”;

– формування статутного капіталу перехідного банку, спеціалізованої установи (пункт 8 частини другої).

Довідково. З 23.05.2020 у зв'язку із набранням чинності змінами, внесеними до Закону № 4452 Законом № 590, слова „спеціалізованої установи” виключено;

– повернення гарантійних внесків, перерахованих учасниками відкритого конкурсу у випадках, передбачених цим Законом (пункт 10 частини другої);

– здійснення перерахувань до Державного бюджету України за рішенням виконавчої дирекції Фонду відповідно до цього Закону (частину другу статті 20 Закону № 4452 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 2180).

Відповідно до частини першої статті 26 Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 05.08.2021) Фонд гарантує кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом. Фонд відшкодовує кошти в розмірі вкладу, включаючи відсотки, станом на день початку процедури виведення Фондом банку з ринку, але не більше суми граничного розміру відшкодування коштів за вкладами, встановленого на цей день, незалежно від кількості вкладів в одному банку. Сума граничного розміру відшкодування коштів за вкладами не може бути меншою 200 000 гривень. Адміністративна рада Фонду не має права приймати рішення про зменшення граничної суми відшкодування коштів за вкладами.

Згідно з частиною другою статті 26 Закону № 4452 вкладник має право на одержання гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами за рахунок коштів Фонду в межах граничного розміру відшкодування коштів за вкладами.

Під час тимчасової адміністрації вкладник набуває право на одержання гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами за рахунок коштів Фонду в межах граничного розміру відшкодування коштів за вкладами за договорами, строк дії яких закінчився станом на день початку процедури

виведення Фондом банку з ринку, та за договорами банківського рахунку з урахуванням вимог, визначених частиною четвертою цієї статті.

Згідно з частиною першою статті 34 Закону № 4452 Фонд розпочинає процедуру виведення неплатоспроможного банку з ринку не пізніше наступного робочого дня після офіційного отримання рішення НБУ про віднесення банку до категорії неплатоспроможних.

Довідково. Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку затверджено рішенням виконавчої дирекції Фонду від 05.07.2012 № 2, зареєстрованим у Мін'юсті 14.09.2012 за № 1581/21893 (зі змінами від 26.05.2022 № 366).

Відповідно до частини першої статті 36 Закону № 4452 з дня початку процедури виведення Фондом банку з ринку призупиняються всі повноваження органів управління банку (загальних зборів, спостережної ради і правління (ради директорів) та органів контролю (ревізійної комісії та внутрішнього аудиту). Фонд набуває всі повноваження органів управління банку та органів контролю з дня початку тимчасової адміністрації і до її припинення.

Повноваження уповноваженої особи Фонду визначені статтею 37 Закону № 4452.

Фонд згідно зі статтею 38 Закону № 4452 зобов'язаний вжити заходів щодо забезпечення збереження активів банку, запобігання втрати майна та збитків банку. Фонд зобов'язаний забезпечити збереження активів та документації банку.

Згідно з частиною першою статті 39 Закону № 4452 протягом 30 днів з дня початку тимчасової адміністрації виконавча дирекція Фонду затверджує план врегулювання з обов'язковим дотриманням принципу найменших витрат для Фонду.

Довідково. План врегулювання – рішення Фонду, що визначає спосіб, економічне обґрунтування, строки та умови виведення неплатоспроможного банку з ринку (пункт 10 частини першої статті 2 Закону № 4452).

Відповідно до частини другої статті 39 Закону № 4452 план врегулювання складається відповідно до вимог, встановлених актами Фонду. **У плані врегулювання на підставі оцінки фінансового і майнового стану банку визначаються заходи щодо виведення неплатоспроможного банку з ринку в один із таких способів:**

1) ліквідація банку з відшкодуванням з боку Фонду коштів за вкладами фізичних осіб у порядку, встановленому цим Законом;

2) ліквідація банку з відчуженням у процесі ліквідації всіх або частини його активів і зобов'язань на користь приймаючого банку;

3) відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку з відкликанням банківської ліцензії неплатоспроможного банку та подальшою його ліквідацією;

4) створення та продаж інвестору перехідного банку з передачею йому активів і зобов'язань неплатоспроможного банку і подальшою ліквідацією неплатоспроможного банку;

5) продаж неплатоспроможного банку інвестору.

Фонд зобов'язаний подати план врегулювання та зміни до нього до Національного банку України не пізніше семи днів з дати затвердження (частина п'ята статті 39 Закону № 4452).

Відповідно до частини першої статті 44 Закону № 4452 Національний банк України приймає рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку за пропозицією Фонду та з інших підстав, передбачених Законом України „Про банки і банківську діяльність”.

Згідно з частиною другою статті 44 Закону № 4452 Фонд вносить Національному банку України пропозицію про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку: відповідно до плану врегулювання; у разі закінчення строку тимчасової адміністрації банку та/або невиконання плану врегулювання; в інших випадках, передбачених цим Законом.

Крім того, відповідно до пункту 11 частини п'ятої статті 12 Закону № 4452 виконавча дирекція Фонду при здійсненні тимчасової адміністрації та ліквідації банків звертається до Національного банку України з пропозицією про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

Водночас термін, протягом якого Фонд має вносити Нацбанку пропозицію про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку, пунктом 11 частини п'ятої статті 12 і частиною другою статті 44 Закону № 4452 не визначено, що надає ФГВФО можливість права вибору визначення дати подання відповідних пропозицій до НБУ.

Аналіз засвідчив, що при наявності затвердженого плану врегулювання Фондом надавались до НБУ пропозиції щодо відкликання банківської ліцензії та ліквідації банків пізніше визначеної частиною п'ятою статті 39 Закону № 4452 дати направлення плану врегулювання або змін до нього (не пізніше семи днів з дати затвердження): ПАТ „Смартбанк” – на три дні, ПАТ „Укрінбанк” – на 38 днів, АТ „Родовідбанк” – на 1 рік і 4 місяці.

Довідково. Відповідно до Річного звіту за 2017 рік пропозицію до Нацбанку про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ „РОДОВІДБАНК” Фондом направлено 19.12.2017 (лист № 40-25802/17), оскільки затверджені 11.08.2016 зміни до плану врегулювання у спосіб „ліквідація банку з відшкодуванням з боку Фонду коштів за вкладями фізичних осіб у порядку, встановленому Законом № 4452” не запроваджені через оскарження в судовому порядку дії НБУ та Фонду та заборони посадовим особам Фонду приймати рішення та/або вчиняти будь-які інші дії щодо ліквідації зазначеного банку. Відповідно до рішення НБУ від 19.12.2017 № 811-рш виконавчою дирекцією Фонду прийнято рішення від 20.12.2017 № 5455 щодо початку процедури ліквідації банку та делегування повноважень ліквідатора банку.

Водночас пропозиції щодо відкликання банківської ліцензії та ліквідації ПАТ КБ „ЄВРОБАНК” у зв'язку із закінченням строку тимчасової адміністрації Фондом направлялись до НБУ⁶ на один день раніше дати затвердження плану врегулювання – 11.08.2016, тобто до прийняття рішення про визначення способу виведення неплатоспроможного банку з ринку.

Відповідно до частини п'ятої статті 44 Закону № 4452 ліквідація банку має бути завершена не пізніше двох років з дня початку процедури ліквідації банку.

⁶ Лист від 10.08.2016 № 40-34177/16 у зв'язку із закінченням строку тимчасової адміністрації.

Фонд має право прийняти рішення про продовження ліквідації банку на строк до двох років з можливістю повторного продовження на строк до одного року.

За результатами аналізу встановлено системні випадки порушення законодавчо визначених термінів для ліквідації банку.

Так, ліквідація в 9 банках із 34 ліквідованих протягом 2018–2019 років тривала понад встановлений статтею 44 Закону № 4452 5-річний строк від 8 днів (ПАТ „Старокиївський Банк”) до 309 днів (ПАТ „ЕРДЕ Банк”):

– у 6 банках⁷ – державними реєстраторами невчасно внесені необхідні записи до ЄДР про ліквідацію;

– у ПАТ „КБ „Промекономбанк” – Фондом у визначений термін не здійснено підготовку документів для подання державному реєстратору для припинення банку;

– у ПАТ „ЕРДЕ Банк” та АТ „Банк Таврика” – на час завершення терміну ліквідації (2015 рік) залишились нереалізованими активи банків через блокування процесів продажу у судах, відсутність попиту на ринку на проблемні активи, наявність тимчасових заборон у законодавстві на відчуження деяких видів активів.

Згідно зі статтею 45 Закону № 4452 Фонд не пізніше робочого дня, наступного за днем отримання рішення НБУ про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку, розміщує інформацію про це на своїй офіційній сторінці в мережі „Інтернет”, а також не пізніше, ніж через сім днів з дня початку процедури ліквідації банку, здійснює опублікування відомостей про ліквідацію банку в газеті „Урядовий кур’єр” або „Голос України”.

Повноваження Фонду під час здійснення ліквідації банку встановлені статтею 48 Закону № 4452.

Порядок формування ліквідаційної маси банку регулюється статтею 50 Закону № 4452, відповідно до якої з дня початку процедури ліквідації банку Фонд приступає до інвентаризації та оцінки майна банку з метою формування ліквідаційної маси банку.

Частиною четвертою статті 50 цього Закону передбачено, що інвентаризація майна банку та **формування ліквідаційної маси мають бути завершені у строк до шести місяців з дня прийняття рішення про ліквідацію банку та відкликання банківської ліцензії. Результати інвентаризації та формування ліквідаційної маси відображаються в акті, який підлягає затвердженню виконавчою дирекцією Фонду.**

Водночас Законом № 4452 не визначено строки, а отже не обмежено у часі затвердження результатів інвентаризації майна банку та формування його ліквідаційної маси виконавчою дирекцією Фонду.

Як наслідок, акти про формування ліквідаційної маси 9 банків, в яких протягом 2016–2019 років проводилися заходи щодо виведення з ринку шляхом здійснення ліквідації, затверджувалися після завершення

⁷ ПАТ „Банк Форум”, ПАТ „Реал Банк”, АТ Банк „Меркурій”, ПАТ „Брокбізнесбанк”, АТ „Єврогазбанк”, ПАТ „Старокиївський Банк”.

6-місячного граничного терміну з перевищенням від 5 до 34 днів⁸. Зазначене призвело до затримки з початком передпродажної підготовки та реалізації майна (активів) банків, збільшення строків процедури ліквідації банків, а також **додаткових витрат на ліквідацію**. Це зменшує спрямування коштів, які надійшли до неплатоспроможних банків, у тому числі від реалізації майна, на забезпечення погашення вимог кредиторів.

За розрахунками, додаткові витрати Фонду, пов'язані з процедурою виведення 9 неплатоспроможних банків з ринку, здійснених у межах кошторису витрат, за відсутності законодавчо встановленого терміну затвердження виконавчою дирекцією Фонду акта формування ліквідаційної маси становили 0,46 млн грн (додаток 1).

Продаж майна банку, що ліквідується, здійснюється згідно з вимогами статті 51 Закону № 4452.

Фонд затверджує способи, порядок, склад та умови відчуження майна банку, включеного до ліквідаційної маси, у разі потреби організовує консолідований продаж майна кількох банків, що одночасно перебувають у процедурі ліквідації (частина третя статті 51 Закону № 4452).

Фонду заборонено відчужувати майно банку до затвердження виконавчою дирекцією Фонду способу, порядку, складу та умов відчуження майна такого банку, крім випадків надання виконавчою дирекцією Фонду дозволу на реалізацію окремого майна з метою запобігання збиткам або ризикам його втрати чи пошкодження, а також у випадках, передбачених цим Законом (частина четверта статті 51 Закону № 4452).

З метою отримання доходу Фонд має право укладати договори про передачу окремого майна (активів) неплатоспроможного банку в оренду до реалізації цього майна в установленому порядку (частина п'ята статті 51 Закону № 4452).

Майно (активи) банку або кількох банків (пули активів) може бути реалізоване у такий спосіб: 1) на відкритих торгах (аукціоні); 2) шляхом продажу безпосередньо юридичній або фізичній особі. Продаж майна (активів) банку у спосіб, передбачений цією частиною, може проводитися в електронній формі (на електронних майданчиках) (частина шоста статті 51 Закону № 4452).

Частиною сьомою цієї статті Закону № 4452 передбачено: **порядок реалізації майна банку під час проведення ліквідаційної процедури регламентується нормативно-правовими актами Фонду.**

Зокрема, Положенням № 388 (чинне з 28.05.2016) визначено **порядок організації продажу активів (майна), що включені до ліквідаційної маси банку, що ліквідується.** Відповідно до рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 20.07.2017 № 3117 (чинне з 19.09.2017) запроваджено реалізацію активів (майна) банків, що ліквідуються, шляхом

⁸ ПАТ „Імексбанк” – 5 днів, ПАТ „Банк Михайлівський” – 5 днів, АТ „Банк „Національні Інвестиції” – 17 днів, АТ Банк „Фінанси і кредит” – 18 днів, ПАТ „Юніон Стандарт Банк” – 19 днів, ПАТ „КБ „ПРОМЕКОНОМБАНК” – 21 день, ПАТ „Унікомбанк” – 29 днів, АТ „Банк Богуслав” – 33 дні, ПАТ „ВБР” – 34 дні.

проведення відкритих торгів (аукціонів) із використанням електронної торгової системи для проведення електронного аукціону, який складається з автоматичного покрокового зниження початкової (стартової) ціни лота, етапів подання закритих цінових пропозицій та цінової пропозиції.

Інформація про вибраний спосіб та порядок продажу (умови, строки, порядок оплати, місце, початкова ціна тощо) майна банку або кількох банків оприлюднюється на офіційному вебсайті Фонду та вебсайті банку, майно якого продається.

Для проведення відкритих торгів на підставі договору може залучатися організатор торгів – юридична особа, яка відповідно до установчих документів має право проводити торги. Організатор торгів не повинен мати конфлікт інтересів з банком, майно якого продається (частина восьма статті 51 Закону № 4452).

Згідно з частиною тринадцятою цієї статті на відкритих торгах без обмеження мінімальної ціни продажу або безпосередньо юридичній чи фізичній особі здійснюється продаж: основних засобів, оціночна вартість яких не перевищує 10 мінімальних заробітних плат на день продажу; малоцінних та швидкозношуваних предметів, необоротних активів банку тощо, балансова вартість яких за відповідною групою становить менше 10 мінімальних заробітних плат на день продажу, без проведення незалежної оцінки.

Майно (активи) банку, що залишилося на кінець процедури ліквідації банку, у разі незадоволення вимог усіх кредиторів банку реалізується шляхом проведення відкритих торгів (аукціону) без обмеження мінімальної ціни продажу (частина чотирнадцята статті 51 Закону № 4452).

Кошти, одержані в результаті ліквідації та продажу майна (активів) банку, спрямовуються Фондом на задоволення вимог кредиторів у порядку черговості, яка визначена частиною першою статті 52 Закону № 4452.

Порядок завершення ліквідації банку встановлений статтею 53 Закону № 4452. За результатами проведення ліквідації банку Фонд складає ліквідаційний баланс та звіт, що затверджуються виконавчою дирекцією Фонду. Звіт складається відповідно до нормативно-правових актів Фонду і має містити, зокрема, відомості про реалізацію майна банку та задоволення вимог кредиторів та/або вичерпання можливостей здійснення заходів, спрямованих на задоволення вимог кредиторів.

Ліквідація банку вважається завершеною, а банк ліквідованим з моменту внесення запису про це до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (частина третя статті 53 Закону № 4452, у редакції, що діяла до 23.05.2020).

Довідково. З 23.05.2020 у зв'язку із набранням чинності змінами, внесеними Законом № 590, частину третю статті 53 Закону № 4452 викладено в такій редакції: „Ліквідаційна процедура банку вважається завершеною з моменту затвердження ліквідаційного балансу, а банк ліквідованим – з моменту внесення запису про припинення банку до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”.

У день внесення запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців повноваження Фонду як ліквідатора щодо

такого банку припиняються і Фонд надсилає НБУ звіт про завершення ліквідації банку (частина четверта статті 53 Закону № 4452, у редакції, що діяла до 23.05.2020).

Довідково. З 23.05.2020 у зв'язку із набранням чинності змінами, внесеними до Закону № 4452 Законом № 590, частину четверту статті 53 Закону № 4452 викладено в такій редакції: „У день внесення запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань Фонд надсилає НБУ звіт про виконання ліквідаційної процедури та ліквідаційний баланс”.

Окремо слід зазначити, що з **13.04.2022 набрав чинності Закон № 2180, яким, зокрема, внесено зміни до Закону № 4452.**

Відповідно до пункту 2 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” встановлено, що з дня набрання чинності цим Законом протягом дії воєнного стану в Україні та трьох місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні Фонд відшкодовує кожному вкладнику банку кошти в повному розмірі вкладу, включаючи відсотки, нараховані станом на кінець дня, що передує дню початку процедури виведення банку з ринку, крім випадків, передбачених частиною четвертою статті 26 Закону № 4452, та резидентів⁹ у значенні, наведеному у Законі України „Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів”.

Дія цього пункту поширюється на банки, рішення про віднесення яких до категорії неплатоспроможних або про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію яких з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону № 2121, прийняті після набрання чинності цим Законом протягом дії воєнного стану в Україні та трьох місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні.

Довідково. З 13.04.2022, у зв'язку із набранням чинності змінами, внесеними до Закону № 4452 Законом № 2180, в абзаці першому частини першої статті 26 Закону № 4452 третє речення викладено в такій редакції: „Сума граничного розміру відшкодування коштів за вкладами не може становити менше 600 тисяч гривень і може бути збільшена за рішенням адміністративної ради Фонду”. Водночас пунктом 1 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2180 визначено, що ці зміни будуть внесені через три місяці з дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану в Україні.

Пунктами 5 та 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2180 визначено, що зобов'язання ФГВФО за векселями, які видані ним у 2015 і 2016 роках в обмін на облігації внутрішньої державної позики, держателем яких є Мінфін, щодо сплати визначених у таких векселях сум та нарахованих на визначені суми відсотків припиняються в повному обсязі з дня набрання чинності цим Законом. Мінфін протягом трьох робочих днів з дня набрання чинності цим Законом здійснює на таких векселях напис „погашено” та повертає їх ФГВФО. З припиненням зобов'язань ФГВФО, зазначених в

⁹ З 28.10.2022 згідно із Законом № 2643 абзац перший пункту 2 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2180 доповнено словами „та резидентів у значенні, наведеному у Законі України ”Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів”.

абзаці першому цього пункту, у Фонду не виникає будь-яких податкових зобов'язань (пункт 5); Фонду, Мінфіну не пізніше дня повернення Мінфіном Фонду виданих ним векселів, зобов'язання за якими припинені відповідно до пункту 5 цього розділу, укласти договір про порядок перерахування Фондом коштів до Державного бюджету України на умовах, встановлених Законом № 4452 (пункт 6).

З 13.04.2022, у зв'язку із набранням чинності змінами, внесеними до Закону № 4452 Законом № 2180, розділ X „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 4452 доповнено пунктом 22, згідно з яким після припинення на підставі закону зобов'язань Фонду за векселями, які видані ним у 2015 і 2016 роках в обмін на облігації внутрішньої державної позики, держателем яких було Міністерство фінансів України (далі – відповідні векселі), виконавча дирекція Фонду приймає рішення про можливість перерахування Фондом до Державного бюджету України:

1) у межах розміру припинених зобов'язань Фонду щодо сплати відсотків, нарахованих на визначені у відповідних векселях суми:

коштів у розмірі сум, отриманих після припинення зобов'язань Фонду за відповідними векселями як задоволення вимог Фонду до банку, який протягом 2014–2017 років був визнаний неплатоспроможним або щодо якого протягом 2014–2017 років було прийнято рішення про ліквідацію з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону № 2121, у процесі ліквідації такого банку відповідно до Закону № 4452, у тому числі за рахунок коштів, сплачених особами, визначеними частиною п'ятою статті 52 Закону № 4452, або стягнутих з них, але не більше суми незадоволених вимог Фонду до такого банку;

коштів у розмірі сум, сплачених особами, визначеними частиною п'ятою статті 52 Закону № 4452, або стягнутих з них як задоволення вимог Фонду, що виникли у зв'язку із заподіянням йому шкоди (збитків) внаслідок незадоволення його вимог до банку за недостатністю майна банку, який протягом 2014–2017 років був визнаний неплатоспроможним або щодо якого протягом 2014–2017 років було прийнято рішення про ліквідацію з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону № 2121;

2) коштів, розрахованих станом на кінець звітного року, у розмірі перевищення суми відкоригованого капіталу над розміром цільового фонду з урахуванням строку його досягнення, але не більше розміру припинених зобов'язань Фонду щодо сплати визначених у векселях сум (без урахування відсотків), за умови що таке перерахування не призведе протягом відповідного періоду до зменшення відкоригованого капіталу нижче розміру цільового фонду.

Порядок перерахування Фондом коштів до Державного бюджету України відповідно до цього пункту визначається договором між Фондом і Міністерством фінансів України.

Таким чином, нормативно-правова база, яка забезпечувала правові, фінансові та організаційні засади функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, а також повноваження Фонду протягом періоду, що підлягав аналізу, в цілому була сформованою. Водночас відсутність

граничних термінів для здійснення окремих процедур призводить до збільшення строків ліквідації банків та, відповідно, використання додаткових коштів Фонду на її здійснення.

Діяльність Фонду у 2017 році здійснювалась за відсутності річного плану, затвердження якого належить до повноважень адміністративної ради Фонду.

Протягом 2018–2020 років Фонд здійснював свою діяльність без затвердженої адміністративною радою Фонду стратегії розвитку.

Прийняття Закону № 2180, яким внесено зміни до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб у 2022 році, зокрема в частині відшкодування кожному вкладнику банку коштів у повному розмірі вкладу, включаючи відсотки, нараховані станом на кінець дня, що передує дню початку процедури виведення банку з ринку, протягом дії воєнного стану в Україні та трьох місяців з дня його припинення чи скасування дозволило запобігти відтоку банківських вкладів та, відповідно, системній банківській кризі.

Реструктуризація заборгованості Фонду перед Мінфіном сприяла стабілізації системи гарантування вкладів фізичних осіб під час дії воєнного стану в Україні.

3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Кількість банків (учасників Фонду), які мали ліцензію на здійснення банківських операцій, станом на 01.01.2016 налічувала 118.

Довідково. До складу банків-учасників не входили АТ „Ощадбанк”, що набув статусу учасника Фонду з дня набрання чинності Законом № 2180, та АТ „Родовід Банк”, як такий, що набув статусу санаційного банку до набрання чинності Законом № 4452. АТ „Родовід Банк” виключено з реєстру Фонду 19.07.2012 (рішення адміністративної ради від 18.07.2012 № 23) як санаційний банк, а з 20.12.2017 щодо нього Фондом запроваджено процедуру ліквідації.

Протягом 2016–2019 років з реєстру учасників Фонду у зв’язку з відкликанням Нацбанком банківської ліцензії виключено 44 банки (2016 рік – 19, 2017 рік – 16, 2018 рік – 6, 2019 рік – 3 банки). Станом на 01.01.2020 кількість учасників Фонду зменшилась до 74 банків.

Довідково. Відповідно до даних Річного звіту за 2019 рік загальна сума активів банків-учасників Фонду станом на 01.01.2020 становила 1 668 332,8 млн грн, чисті активи – 1 243 973,4 млн грн, сукупні зобов’язання – 1 062 313,6 млн грн, власний капітал – 181 659,8 млн гривень. Порівняно з показниками станом на 01.01.2016, незважаючи на скорочення кількості учасників Фонду, загальна сума активів банків-учасників Фонду збільшилася на 296 073,8 млн грн (21,6 відс.), чисті активи – на 140 624,0 млн грн (12,7 відс.), сукупні зобов’язання – на 47 426,6 млн грн (4,7 відс.), власний капітал – на 93 197,4 млн грн (105,4 відсотка). За результатами 2016 року банківська система отримала збиток у розмірі 160 389,7 млн грн, який в 2017 році зменшився до 26 530,4 млн грн (на 133 859,3 млн грн), що пояснюється як значними обсягами відрахувань у резерви під активні операції, так і недоотриманням доходів за рахунок скорочення обсягів кредитування. За результатами 2018–2019 років позитивний консолідований фінансовий результат становив 16 334,8 млн грн та 59 356,6 млн грн відповідно.

Кількість вкладників у банках-учасниках Фонду за чотири роки зменшилась на 1,3 млн осіб (з 44,7 станом на 01.01.2016 до 43,4 млн осіб на 01.01.2020), водночас сума вкладів фізичних осіб за цей період збільшилася на 112 162,3 млн грн (з 362 278,0 до 474 440,3 млн грн), сума можливого відшкодування за рахунок коштів Фонду – на 98 945,3 млн грн (з 191 926,7 до 290 872,0 млн гривень). При цьому 98,5 відс. вкладників тримали вклади в межах гарантованого рівня відшкодування (від 10 грн до 200 тис. грн), що повністю забезпечувало їх покриття Фондом. Загальна сума таких вкладів протягом 2016–2019 років збільшилась на 59 810,1 млн грн (з 144 431,4 станом на 01.01.2016 до 204 241,5 млн грн на 01.01.2020).

Протягом 2016–2019 років Фонд забезпечував виплати гарантованої суми відшкодування коштів закладами вкладникам 85 неплатоспроможних банків, ліквідаційна процедура яких запроваджена у 2013–2019 роках. Так, станом на 01.01.2020 нарахована сума відшкодування вкладникам цих банків становила 56 542,5 млн грн, фактично виплачена – 52 945,2 млн грн (93,6 відс.), з яких 20 590,5 млн грн (38,9 відс.) протягом 2016–2019 років.

Загалом впродовж 2016–2019 років Фондом здійснювалися заходи з виведення 95 неплатоспроможних банків з ринку шляхом запровадження тимчасової адміністрації та ліквідації (додаток 2).

На початок 2016 року в управлінні Фонду перебувало 67 банків, з яких у трьох – введено тимчасову адміністрацію, 64 – перебували у стані ліквідації. Протягом чотирьох років на підставі рішень Нацбанку визнано неплатоспроможними ще 29 банків, з яких у 26¹⁰ введено тимчасову адміністрацію (2016 рік – 16 банків, 2017 рік – 9, 2018 рік – 1 банк), у трьох банках розпочато ліквідацію.

У 26 банках, в яких запроваджено тимчасову адміністрацію, остаточним способом виведення банків з ринку стала їх ліквідація з відшкодуванням з боку Фонду коштів закладами фізичних осіб у порядку, встановленому Законом № 4452 (2016 рік – 14 банків, 2017 рік – 9, 2018 рік – 2, 2019 рік – 1 банк), тоді як виведення неплатоспроможних банків з ринку у спосіб „відчуження всіх або частини активів і зобов’язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку з відкликанням банківської ліцензії неплатоспроможного банку та подальшою його ліквідацією” застосовано лише до двох банків, зокрема через вимоги, визначені частиною сьомою статті 39¹ Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 23.05.2020), відповідно до яких участь у відкритих конкурсах могли брати лише попередньо кваліфіковані особи, включені до переліку, який формується Національним банком України, у порядку, встановленому Національним банком України за погодженням з Фондом.

Довідково. Протягом 2016–2019 років до переліку кваліфікованих осіб Нацбанком включено: АТ „Таскомбанк” (з 29.02.2016), АТ „Універсал Банк” (з 30.06.2017),

¹⁰ У ПАТ КБ „Приватбанк” тимчасова адміністрація діяла з 18.12.2016 до 22.12.2016 (рішення виконавчої дирекції Фонду від 18.12.2016 № 2859 та від 21.12.2016 № 2897).

Стефан Пол Пінтер (з 04.11.2016 по 21.11.2017) і компанія „Алкемі Лімітед” (з 14.06.2017 по 23.06.2018).

Як наслідок, через обмежене коло попередньо кваліфікованих осіб, з 26 оголошених протягом чотирьох років Фондом відкритих конкурсів щодо виведення неплатоспроможного банку з ринку в один із способів, визначених частиною другою статті 39 Закону № 4452, 23 – не відбулися або не були визнані переможці, 1 – відмінено. Результативними були лише два конкурси щодо продажу активів ПАТ „Діамантбанк” та АКБ „Новий”, завдяки чому економія коштів Фонду на виплату гарантованого відшкодування вкладникам цих банків становила 1 158,9 млн гривень.

Через відсутність станом на 03.02.2016 попередньо кваліфікованих Нацбанком осіб, що мали право взяти участь у конкурсі, проведення відкритого конкурсу щодо продажу активів ПАТ „АВАНТ-БАНК”, який визнаний неплатоспроможним відповідно до рішення виконавчої дирекції Фонду від 29.01.2016 № 96 „Про запровадження тимчасової адміністрації у ПАТ „АВАНТ-БАНК” та делегування повноважень тимчасового адміністратора банку”, Фондом не оголошувалося.

У спосіб, передбачений пунктом 5 частини другої статті 39 Закону № 4452 „продаж неплатоспроможного банку інвестору”, протягом періоду, що підлягав аналізу, Фондом виведено з ринку один банк.

Так, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.2016 № 961¹¹ держава в особі Міністерства фінансів України придбала акції ПАТ КБ „Приватбанк” у повному обсязі за одну гривню, який віднесено до категорії неплатоспроможних банків та введено тимчасову адміністрацію ФГВФО на підставі рішення Правління НБУ від 18.12.2016 № 498-рш/БТ та рішення виконавчої дирекції Фонду від 18.12.2016 № 2859.

Загалом Фондом протягом 2018–2019 років завершено процедуру ліквідації щодо 34 банків (у 2018 році – 4, у 2019 році – 30) (додаток 3).

Загальна сума затверджених акцептованих вимог кредиторів цих банків становила 42 903,55 млн гривень. Загальна вартість майна (активів) на початок введення тимчасової адміністрації становила 68 464,60 млн грн, після затвердження результатів формування ліквідаційної маси балансова вартість збільшилась до 78 216,98 млн гривень. За результатами проведеної незалежної експертної оцінки вартість активів затверджена у сумі 15 268,48 млн грн (у 5 разів менше балансової).

Як наслідок, відсоток покриття заявлених вимог кредиторів за рахунок майна банків становив лише 35,6 відсотка.

Протягом періоду ліквідації неплатоспроможними банками погашено 7 306,82 млн грн (17,0 відс.) всієї заборгованості перед кредиторами (42 903,55 млн грн), з яких на погашення заборгованості перед Фондом спрямовано 4 502,40 млн грн (26,5 відс. пред’явлених Фондом вимог). Решта заборгованості неплатоспроможних банків перед Фондом у сумі 12 319,0 млн грн списана за рішенням виконавчої дирекції Фонду.

¹¹ „Деякі питання забезпечення стабільності фінансової системи”.

Довідково. Всього станом на 01.01.2023 Фондом списано заборгованість 64¹² з 95 неплатоспроможних банків, ліквідація яких тривала протягом 2016–2019 років, на суму 49 113,5 млн грн (51,2 відс. заборгованості, що становила 95 841,5 млн гривень).

Крім того, станом на 01.01.2020 в управлінні Фонду перебував 61 неплатоспроможний банк¹³, у тому числі шість таких банків¹⁴, яким затверджено ліквідаційний баланс та звіт, проте банки не ліквідовано (додаток 4).

Загальна сума затверджених акцептованих вимог кредиторів цих банків станом на 01.01.2020 становила 243 557,69 млн гривень.

Балансова вартість активів неплатоспроможних банків після затвердження результатів формування ліквідаційної маси становила 458 847,38 млн гривень. За результатами здійснення незалежної експертної оцінки, у зв'язку з великою кількістю низьколіквідних активів (кредитів) у структурі майна неплатоспроможних банків, його оціночна вартість визначена у сумі 104 756,83 млн грн, що на 77,2 відс. менше балансової. Протягом періоду ліквідації погашено 37 625,12 млн грн заборгованості перед кредиторами (243 557,69 млн грн), з яких на погашення заборгованості перед Фондом спрямовано 19 650,54 млн грн (25,0 відс. пред'явлених вимог, що становили 78 628,3 млн гривень). Сума незадоволених станом на 01.01.2020 кредиторських вимог становить 205 932,57 млн грн, з яких перед Фондом – 58 977,74 млн гривень.

Усього від продажу та управління майна (активами) 61 неплатоспроможного банку станом на 01.01.2020 надійшло 38 464,14 млн грн, у тому числі від реалізації – 18 408,24 млн гривень. Балансова вартість реалізованого майна (активів) становить 220 681,92 млн грн, оціночна вартість – 42 172,13 млн гривень. Різниця в сумі 23 763,89 млн грн між оціночною вартістю та вартістю реалізації майна (активів) виникла через застосування Фондом аукціонів з пониженням початкової ціни „голландський”.

Залишок нереалізованого майна (активів) цих банків станом на 01.01.2020 становив 59 657,58 млн грн (оціночна вартість), що на 679,86 млн грн більше заборгованості перед Фондом (58 977,72 млн гривень).

Задоволення вимог кредиторів неплатоспроможних банків, що перебували в управлінні Фонду, станом на 01.01.2020 ФГВФО забезпечено на рівні 15,7 відс. (44 931,9 млн грн) загальної суми затверджених акцептованих вимог кредиторів (286 461,2 млн грн), з них протягом 2016–2019 років – 40 836,5 млн грн (у тому числі: 2016 рік – 10 636,3 млн грн;

¹² 28 банків, ліквідованих у 2018–2019 роках – 12 319,0 млн грн, 10 банків, ліквідованих у 2020 році – 5 096,6 млн грн, 26 банків, яким затверджені ліквідаційні баланси та звіти – 31 697,9 млн гривень.

¹³ У тому числі ПАТ „КБ „Південкомбанк”, ПАТ „Профін Банк”, АТ „Банк Золоті ворота” перебували у безпосередньому управлінні Фонду (без призначення уповноваженої особи).

¹⁴ Два банки (ПАТ КБ „Демарк” та ПАТ „Міський комерційний банк”) ліквідовано у 2020 році, чотири банки (ПАТ „КБ „Південкомбанк”, АТ „Артем-банк”, ПАТ „КБ „Актив-банк” та ПАТ „Банк Петрокоммерц-Україна”) не ліквідовано станом на 01.01.2023.

2017 рік – 11 253,1 млн грн; 2018 рік – 8 811,9 млн грн; 2019 рік – 10 135,2 млн гривень). Незначні надходження грошових коштів до неплатоспроможних банків від продажу та управління активами банків спричинили низький відсоток погашення кредиторських вимог.

Усього станом на 01.01.2020 на рахунки 95 банків¹⁵, що перебували/перебувають в процесі ліквідації, надійшло 45 747,27 млн грн грошових коштів від продажу та управління активами, з яких 39 810,0 млн грн (87,0 відс.) – протягом 2016–2019 років.

Найбільшу питому вагу (51,7 відс.) у структурі загальних надходжень займали кошти від реалізації майна (активів) – 23 645,33 млн грн, водночас через низьку їх ліквідність такі надходження становили лише 41,2 відс. їх оціночної вартості (57 440,61 млн грн) та 7,9 відс. балансової вартості (298 898,91 млн гривень).

Довідково. З 39 810,0 млн грн, що надійшли на рахунки банків: 22 650,0 млн грн – кошти від продажу майна (активів) цих банків; 10 190,0 млн грн – кошти від погашення кредитів; 3 020,0 млн грн – кошти від погашення цінних паперів; 410,0 млн грн – кошти від оренди майна; 3 540,0 млн грн – інші надходження.

Кредиторські вимоги Фонду перед неплатоспроможними банками, що перебувають у його управлінні (третя черга) станом на 01.01.2020, задоволено лише на 25,3 відс. (24 153,0 млн грн) заборгованості за цією чергою, що становила 95 449,77 млн грн, з яких у 2016–2019 роках на рахунки Фонду надійшло 21 593,5 млн гривень.

Окремо слід зазначити, що не формувалися та не затверджувалися ліквідаційна маса та реєстр акцептованих вимог кредиторів у неплатоспроможних банках: АТ „Банк „Морський”, ПАТ „Чорноморський банк розвитку та реконструкції”, ПАТ „Східно-промисловий комерційний банк”, ПАТ „Український комунальний банк”, зареєстрованих на тимчасово окупованих територіях України¹⁶; ПАТ „Укрінбанк”¹⁷ та АТ „КБ „Союз”¹⁸, через ухилення відсторонених керівників цих банків від передачі бухгалтерської та іншої документації, а також скасування судами рішень Нацбанку і Фонду про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банків.

На виконання положень частини п'ятої статті 52 Закону № 4452, з метою стягнення шкоди з пов'язаних із банком осіб, станом на 31.12.2019 Фондом пред'явлено до суду 35 позовних заяв щодо 34 неплатоспроможних банків на загальну суму понад 89 млрд гривень. Водночас за жодним з ініційованих судових процесів остаточні судові рішення станом на 01.01.2023 не ухвалені, шкода не стягнута.

Крім того, протягом 2014–2019 років до правоохоронних органів Фондом надано майже шість тисяч заяв про вчинення кримінальних

¹⁵ Протягом 2016–2019 років продаж майна п'яти банків (ПАТ „Банк „Морський”, ПАТ „Чорноморський банк розвитку та реконструкції”, ПАТ „Східно-промисловий комерційний банк”, ПАТ „Укрінбанк”, АТ „КБ „Союз”) не здійснювався.

¹⁶ Вживаються заходи до накопичення ліквідаційної маси відповідно до Закону № 4452.

¹⁷ Реєстр акцептованих вимог кредиторів затверджено рішенням виконавчої дирекції Фонду від 19.05.2016 № 755.

¹⁸ Реєстр акцептованих вимог кредиторів затверджено рішенням виконавчої дирекції Фонду від 09.01.2023 № 28.

правопорушень на загальну суму понад 376,0 млрд гривень. Проте станом на 01.01.2020 до суду дійшло менше половини з цих заяв, а обвинувальні вироби винесено лише за 13 на суму 414,5 тис. гривень.

Отже, Фондом впродовж 2016–2019 років здійснювалися заходи з виведення з ринку 95 неплатоспроможних банків, з яких у 34 завершено процедуру ліквідації у цьому періоді. Вкладникам 85 неплатоспроможних банків відшкодовано 52 945,2 млн грн, у тому числі 20 590,5 млн грн у періоді, що підлягав аналізу.

Загальна сума затверджених акцептованих вимог кредиторів неплатоспроможних банків за всіма чергами становила 286 461,2 млн гривень. Проте заходи, здійснені Фондом, забезпечили погашення лише 15,7 відс. (44 931,9 млн грн) заборгованості, з яких на погашення заборгованості перед Фондом (третя черга) спрямовано 24 153,0 млн гривень.

Найбільшу питому вагу (51,7 відс.) у структурі загальних надходжень займали кошти від реалізації майна (активів) – 23 645,33 млн грн, водночас через низьку їх ліквідність, такі надходження становили лише 41,2 відс. їх оціночної вартості (57 440,61 млн грн) та 7,9 відс. балансової вартості (298 898,91 млн гривень).

Залишок нереалізованого майна 61 неплатоспроможного банку на кінець 2019 року становив 59 657,58 млн грн (оціночна вартість), що на 679,86 млн грн більше заборгованості перед Фондом (58 977,72 млн гривень).

Крім того, у зв'язку з відсутністю майна (активів) банків на кінець процедури ліквідації, за рішенням виконавчої дирекції Фонду списано непогашену заборгованість 64 з 95 неплатоспроможних банків, ліквідація яких тривала протягом 2016–2019 років, на суму 49 113,5 млн грн (51,2 відс. заборгованості).

4. АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ АКУМУЛЮВАННЯ КОШТІВ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 4 Закону № 4452 однією з функцій Фонду є акумулювання коштів, отриманих з джерел, визначених статтею 19 цього Закону, здійснення контролю за повнотою і своєчасністю перерахування зборів кожним учасником Фонду.

Частиною першою статті 19 Закону № 4452 визначалося 18 джерел формування коштів Фонду, у тому числі кошти, що були внесені Нацбанком в розмірі 20 млн грн на день створення Фонду (разовий платіж, здійснений у 1999 році). Частиною другою цієї статті визначено: кошти Фонду можуть формуватися з інших джерел, не заборонених законодавством України.

Аналіз засвідчив, що облік усіх надходжень Фондом ведеться сукупно без визначення цільового спрямування за напрямками використання коштів.

Протягом 2016–2019 років Фондом акумульовано 50 503,2 млн гривень. Динаміка формування коштів Фонду за джерелами надходжень у 2016–2019 роках наведена в таблиці 1.

**Динаміка формування коштів Фонду за джерелами надходжень
протягом 2016–2019 років**

млн грн

№ з/п	Джерело надходження коштів	2016	2017	2018	2019	Всього
1	Регулярні збори з учасників Фонду	3 332,4	3 315,2	3 498,2	3 692,9	13 838,7
	<i>Питома вага в загальних надходженнях, відс.</i>	27,6	24,1	28,1	30,2	27,4
2	Доходи, одержані від інвестування коштів Фонду в державні цінні папери України	777,9	1 147,3	1 130,0	661,7	3 716,9
	<i>Питома вага в загальних надходженнях, відс.</i>	6,4	8,3	9,1	5,4	7,4
3	Кошти, залучені Фондом шляхом розміщення облігацій та/або видачі векселів Фонду	668,6	2 543,2	3 397,1	2 805,4	9 414,3
	<i>Питома вага в загальних надходженнях, відс.</i>	5,5	18,5	27,3	23,0	18,6
	У тому числі від продажу ОВДП	0,0	2 543,2	0,0	0,0	2 543,2
	Від погашення ОВДП	668,6	0,0	3 397,1	2 805,4	6 871,1
4	Доходи, одержані у вигляді процентів, нарахованих Нацбанком за залишками коштів на рахунках Фонду, відкритих в НБУ	345,4	140,8	216,4	163,2	865,8
	<i>Питома вага в загальних надходженнях, відс.</i>	2,9	1,0	1,7	1,3	1,7
5	Кошти, отримані від виконання заходів, передбачених планом врегулювання, зокрема від продажу неплатоспроможного банку або перехідного банку, ліквідації банку	6 853,4	6 531,2	4 173,3	4 885,3	22 443,2
	<i>Питома вага в загальних надходженнях, відс.</i>	56,7	47,5	33,5	40,0	44,4
	У тому числі від погашених кредиторських вимог (від ліквідації банків)	6 622,5	6 530,8	4 033,5	4 406,7	21 593,5
6	Інші надходження	102,5	83,1	24,5	14,2	224,3
	<i>Питома вага в загальних надходженнях, відс.</i>	0,85	0,60	0,20	0,12	0,44
	У тому числі отримані гарантійні внески	100,0	80,0	20,0	0,0	200,0
Разом		12 080,2	13 760,8	12 439,5	12 222,7	50 503,2

Дані таблиці 1 свідчать, що впродовж 2016–2019 років 97,9 відс. (49 413,1 млн грн) надходжень Фонду становили: кошти від виконання заходів, передбачених планом врегулювання, зокрема від продажу неплатоспроможного банку або перехідного банку, ліквідації банку (22 443,2 млн грн); регулярні збори учасників Фонду (13 838,7 млн грн); кошти, залучені Фондом шляхом розміщення облігацій та/або видачі векселів Фонду (9 414,3 млн грн); доходи, одержані від інвестування коштів (3 716,9 млн грн); доходи, одержані у вигляді процентів, нарахованих Нацбанком за залишками коштів на рахунках Фонду, відкритих в НБУ (865,8 млн грн); інші надходження (224,3 млн гривень).

У 2016–2019 роках Фондом акумульовано 22 443,2 млн грн (44,4 відс. усіх надходжень) від виконання заходів, передбачених планом врегулювання, зокрема від продажу неплатоспроможного банку або перехідного банку, ліквідації банку, з яких 21 593,5 млн грн (96,2 відс.) – погашення кредиторських вимог Фонду (2016 рік – 6 622,5 млн грн, 2017 рік – 6 530,8 млн грн, 2018 рік – 4 033,5 млн грн, 2019 рік – 4 406,7 млн гривень).

Довідково. Згідно зі статтею 29 Закону № 4452 Фонд набуває права кредитора банку: на загальну суму, що підлягає відшкодуванню вкладникам такого банку (включаючи пункти 3–5 частини другої статті 27 цього Закону) на день початку процедури виведення Фондом банку з ринку, у тому числі на суму цільової позики, наданої банку протягом дії тимчасової адміністрації, та на суму наданої Фондом приймаючому або перехідному банку фінансової підтримки;

на суму сплачених Фондом витрат, пов'язаних з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, здійснених у межах кошторису витрат, затвердженого адміністративною радою Фонду, у тому числі щодо консолідованого продажу активів банку, що ліквідується;

на суму нарахованого, але не сплаченого регулярного збору до Фонду, а також на суму заборгованості зі сплати зборів, пені та/або штрафів до Фонду, нарахованих до дня, що передує дню запровадження процедури ліквідації.

За цим джерелом протягом 2016–2019 років Фондом акумульовано кошти від повернення цільових позик, що надавалися банкам протягом дії тимчасової адміністрації, в обсязі 849,3 млн грн (у 2016 році – 230,9 млн грн, 2018 році – 139,8 млн грн та у 2019 році – 478,6 млн гривень). Кошти від продажу неплатоспроможних банків, перехідних банків надійшли у 2017 році в обсязі 0,3 млн гривень.

Регулярні збори до Фонду з учасників ФГВФО за період, що аналізується, становили 13 838,7 млн грн (27,4 відс. усіх надходжень).

Довідково. Відповідно до частини першої статті 22 Закону № 4452 учасник Фонду зобов'язаний станом на останній робочий день кожного кварталу здійснювати нарахування регулярного збору до Фонду. Розмір базової річної ставки збору становить 0,5 відсотка бази нарахування в національній валюті та 0,8 відсотка бази нарахування в іноземній валюті.

У разі прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку такий банк зобов'язаний у день прийняття зазначеного рішення нарахувати регулярний збір до Фонду за період з дня, наступного за днем закінчення останнього розрахункового періоду, до дня, що передує дню запровадження процедури ліквідації, та сплатити його до Фонду протягом 15 днів. Базою нарахування є середньоарифметична за розрахунковий період сума щоденних балансових залишків на рахунках з обліку вкладів та відсотків за ними.

Положення про порядок розрахунку, нарахування і сплати зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб затверджено рішенням виконавчої дирекції Фонду від 02.07.2012 № 1¹⁹.

Рішенням виконавчої дирекції Фонду від 12.02.2013 № 11²⁰ це Положення доповнено розділом IV „Порядок розрахунку, нарахування і сплати регулярного збору у формі диференційованого збору до Фонду”, відповідно до якого розрахунок розміру диференційованого збору проводиться шляхом зважування базової річної ставки збору за ступенем ризику. Ступінь ризику розраховувався як добуток коефіцієнтів диверсифікації учасників Фонду відповідно до методики, наведеної в розділі IV. Система коефіцієнтів базувалася на трьох коефіцієнтах диверсифікації для оцінки ступеня ризику, які були пов'язані з розміром середньозваженої процентної ставки за залученими вкладками фізичних осіб, співвідношенням середньоарифметичних залишків за вкладками фізичних осіб до середньоарифметичних залишків пасивів та співвідношенням вкладів фізичних осіб в іноземній валюті до вкладів фізичних осіб в національній валюті.

Рішенням виконавчої дирекції Фонду від 17.08.2017 № 3626²¹ розділ IV „Порядок розрахунку, нарахування і сплати регулярного збору у формі

¹⁹ Зареєстрованим у Мін'юсті 27.07.2012 за № 1273/21585.

²⁰ Зареєстрованим у Мін'юсті 06.03.2013 за № 364/22896.

²¹ Зареєстрованим у Мін'юсті 12.09.2017 за № 1120/30988.

диференційованого збору до Фонду” викладено у новій редакції. Відповідно до внесених змін ступінь ризику з 01.01.2018 визначається з урахуванням категорії банку, рівня ризику та загального балу, розрахованого на підставі визначених Фондом показників, які характеризують індикатори (перелік індикаторів, складові показників, які використовуються для їх розрахунку визначені у таблицях 1, 2 додатка 4). При цьому учасник Фонду щоквартально самостійно визначає рівень ризику станом на перше число місяця, наступного за звітним кварталом. Для визначення рівня ризику учасник Фонду розраховує загальний бал по сумі кількісних та якісних індикаторів, що зважуються на вагові коефіцієнти в розрізі групи показників.

Аналіз засвідчив, що протягом 2016–2019 років середній ступінь ризику, на який зважуються базові річні ставки регулярного збору до Фонду, знизився з 1,28 станом на 01.01.2016 до 1,20 станом на 01.01.2020.

Зазначене, а також збільшення бази нарахування за вкладками, яка протягом 2016–2019 років підвищилася на 36,3 відс. (122 700,9 млн грн), у тому числі в національній валюті – на 77,8 відс. (116 354,3 млн грн), сприяло збільшенню надходжень регулярного збору до Фонду, починаючи з 2018 року.

Встановлено, що 27 банків-учасників, визнаних неплатоспроможними у 2016–2019 роках, в порушення вимог частини першої статті 22 Закону № 4452 не сплатили 52,1 млн грн регулярного збору до Фонду, з яких станом на 01.01.2020 залишились непогашеними 41,1 млн грн (заборгованість 15 неплатоспроможних банків), що були віднесені до кредиторських вимог Фонду.

За даними Фонду, станом на 01.01.2023 залишається непогашеною заборгованість зі сплати регулярного збору у розмірі 5,2 млн грн, з яких ПАТ „Укрінбанк” – 5,1 млн грн, ПАТ „КСГ Банк” – 0,1 млн гривень.

Водночас 35,8 млн грн (68,7 відс.) несплаченого 12 неплатоспроможними банками регулярного збору до Фонду протягом 2020–2022 років списано через завершення процедури ліквідації таких банків.

Довідково. Майже 90 відс. списаної заборгованості регулярного збору припадає на шість банків: ПАТ „Платинум Банк” (9,7 млн грн), ПАТ „Авант Банк” (7,0 млн грн), ПАТ „КБ „Хрещатик” (6,0 млн грн), ПАТ „Банк Михайлівський” (4,8 млн грн), ПАТ КБ „Фінансова ініціатива” (2,3 млн грн), ПАТ „Фортуна-Банк” (2,0 млн гривень).

Списана заборгованість регулярного збору обліковується на позабалансовому обліку у складі списаних активів Фонду.

Надходження коштів, залучених Фондом шляхом розміщення облігацій та/або видачі векселів Фонду, протягом 2016–2019 років становили 9 414,3 млн грн (18,6 відс. усіх надходжень).

Встановлено, що балансова вартість портфеля ОВДП Фонду, яка включала вартість ОВДП, придбаних Фондом внаслідок інвестування коштів в державні цінні папери України у період до 2015 року, станом на 01.01.2016 становила 5 740,9 млн грн та збільшилась до 9 170,5 млн грн (на 3 429,6 млн грн) станом на 01.01.2020.

Найбільшою балансова вартість портфеля ОВДП була станом на 01.01.2017 – 13 006,1 млн грн, на що вплинув отриманий наприкінці 2016 року кредит Мінфіну у вигляді ОВДП в обсязі 7 941,0 млн гривень.

Відповідно доходи, одержані Фондом від інвестування коштів Фонду в державні цінні папери України за 2016–2019 роки, становили 3 716,9 млн грн та були найбільшими у 2017 році (1 147,3 млн гривень).

Зменшення балансової вартості портфеля ОВДП станом на 01.01.2020 (на 3 835,6 млн грн) спричинено монетизацією ОВДП у 2017 році на суму 2 543,2 млн грн та погашенням частини ОВДП протягом 2017–2019 років.

Відповідно до частини третьої статті 19 Закону № 4452 мінімальний обсяг коштів Фонду, крім державних цінних паперів, які передбачається використати як засіб виконання зобов'язань за кредитом, не може бути нижчим за 2,5 відс. суми гарантованих Фондом коштів вкладників у межах суми відшкодування з урахуванням суми зборів з учасників Фонду, які мають надійти протягом поточного кварталу. За умов досягнення мінімальної межі або ризику суттєвого зменшення обсягу коштів Фонд має право вжити заходів для поповнення коштів за рахунок джерел, визначених частиною першою цієї статті.

Довідково. Відповідно до Методики № 13 кошти Фонду (КФ) – це сума фінансових ресурсів Фонду на початок і-го місяця і зборів з учасників Фонду, яка має надійти протягом і-го місяця; гарантовані Фондом кошти (ГФК) – це визначена станом на початок і-го періоду сума можливого відшкодування за вкладками фізичних осіб, що розраховується відповідно до поданого банками Звіту про вклади фізичних осіб в учасниках Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, форма якого, затверджена рішенням виконавчої дирекції Фонду від 09.07.2012 № 5, зареєстрованим у Мін'юсті 02.08.2012 за № 1314/21626 (у редакції рішення виконавчої дирекції Фонду від 19.10.2015 № 192).

Показники фінансової стійкості Фонду, розраховані Фондом відповідно до Методики № 13, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Показник фінансової стійкості Фонду

млн грн

Станом на	Фінансова стійкість Фонду (КФ/ГФК)	Гарантовані Фондом кошти відшкодування за вкладками (ГФК)	Кошти Фонду (КФ)
01.01.2016	4,8%	191 924	9 137,5
01.04.2016	3,0%	193 766	5 857,5
01.07.2016	1,8%	200 338	3 693,0
01.10.2016	1,2%	202 036	2 329,0
01.01.2017	5,1%	213 560	11 125,5
01.04.2017	3,5%	214 764	7 510,0
01.07.2017	2,3%	220 844	4 979,0
01.10.2017	3,1%	223 873	6 864,0
01.01.2018	2,8%	238 043	6 613,6
01.04.2018	2,9%	238 309	6 957,0
01.07.2018	3,5%	253 092	8 725,0
01.10.2018	3,7%	257 493	9 474,0
01.01.2019	5,2%	259 362	13 467,0
01.04.2019	4,5%	264 555	11 760,0
01.07.2019	3,6%	277 153	9 908,0
01.10.2019	3,4%	274 536	9 323,0
01.01.2020	4,8%	290 872	14 007,7

За розрахунками, здійсненими Фондом відповідно до Методики № 13, протягом 2016–2019 років показник фінансової стійкості Фондом досягнутий, зокрема, і за рахунок коштів з державного бюджету (7 941,0 млн гривень).

Таким чином, протягом 2016–2019 років Фондом акумульовано 50 503,2 млн грн, з яких 22 443,2 млн грн (44,4 відс.) – кошти, що надійшли від виконання заходів, передбачених планом врегулювання, зокрема від продажу неплатоспроможного банку або перехідного банку, ліквідації банку, 13 838,7 млн грн (27,4 відс.) – надходження регулярного збору до Фонду.

В порушення вимог частини першої статті 22 Закону № 4452 27 банків-учасників, визнаних неплатоспроможними, у 2016–2019 роках не сплатили 52,1 млн грн регулярного збору, що віднесені до кредиторських вимог Фонду. Станом на 01.01.2023 залишається непогашеною заборгованість у сумі 5,2 млн грн (ПАТ „Укрінбанк” – 5,1 млн грн, ПАТ „КСГ Банк” – 0,1 млн гривень). Водночас 35,8 млн грн (68,7 відс.) несплаченого 12 банками регулярного збору протягом 2020–2022 років списано через завершення їх ліквідації.

5. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ФОНДОМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

5.1. Загальний стан та динаміка використання коштів

Згідно з частиною першою статті 20 Закону № 4452 Фонд є єдиним розпорядником коштів, акумульованих у процесі його діяльності.

Відповідно до частини другої цієї статті Закону № 4452 кошти Фонду не включаються до Державного бюджету України, не підлягають вилученню і можуть використовуватися Фондом виключно для потреб, визначених цією статтею.

У 2016–2019 роках обсяг використаних Фондом коштів за напрямками, визначеними статтею 20 Закону № 4452, становив 56 349,1 млн грн (таблиця 3).

Таблиця 3

Аналіз використаних Фондом коштів у 2016–2019 роках (за напрямками)

млн грн

№ з/п	Напрями використання коштів	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Всього
1	Перерахування коштів для здійснення виплат вкладникам неплатоспроможних банків	11 444,4	7 004,9	979,6	834	20 262,9
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	63,2	56,8	10,8	5,0	36,0
2	Надання цільової позики	3 213,3	19,9	2,4	0,0	3 235,6
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	17,7	0,2	0,0	0,0	5,7
3	Погашення облігацій і виплата доходів за ними (сплата векселів), враховуючи витрати, пов'язані з їх розміщенням (видачею)	1 264,7	1 264,7	2 233,5	9 623,2	14 386,1
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	7,0	10,3	24,6	57,3	25,5
	У тому числі погашення векселя	0,0	0,0	1 000,0	9 117,6	10 117,6
	Процентні витрати за векселями Фонду	1 264,7	1 264,7	1 233,5	505,6	4 268,5

Продовження таблиці 3

№ з/п	Напрями використання коштів	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Всього
4	Покриття витрат, пов'язаних із залученими Фондом кредитами:	1 807,4	3 632,3	5 402,3	1 468,2	12 310,2
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	<i>10,0</i>	<i>29,5</i>	<i>59,4</i>	<i>8,7</i>	<i>21,8</i>
	У тому числі погашення кредитів НБУ	635,0	2 582,0	5 024,3	1 460,0	9 701,3
	Процентні витрати за кредитами НБУ	1 172,4	1 050,3	378,0	8,2	2 608,9
5	Кошторисні витрати	243,1	346,6	430,8	476,4	1 496,9
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	<i>1,3</i>	<i>2,8</i>	<i>4,7</i>	<i>2,8</i>	<i>2,7</i>
6	Повернення гарантійних внесків	140,0	60,0	40,0	0,0	240,0
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>	<i>0,4</i>
7	Інші витрати	1,0	1,9	9,1	0,1	12,1
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	<i>0,01</i>	<i>0,02</i>	<i>0,10</i>	<i>0,0</i>	<i>0,02</i>
8	Інвестування у державні цінні папери	0,0	0,0	0,0	4 405,3	4 405,3
	<i>Питома вага в загальній сумі використаних коштів, відс.</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>26,2</i>	<i>7,8</i>
Разом		18 113,9	12 330,3	9 097,7	16 807,2	56 349,1

Дані таблиці 3 свідчать, що впродовж 2016–2019 років найбільшу питому вагу 47,4 відс. (26 696,3 млн грн) у загальній сумі використаних коштів становили кошти, використані на покриття витрат за кредитами, залученими з державного бюджету (на погашення ОВДП і виплату доходів за ними (сплата векселів)) та Нацбанку, а також кошти, перераховані для здійснення виплат вкладникам неплатоспроможних банків – 36,0 відс. (20 262,9 млн гривень).

Із перерахованих банкам-агентам на здійснення виплат вкладникам неплатоспроможних банків коштів, 91,0 відс. (18 449,3 млн грн) використано у 2016–2017 роках (11 444,4 та 7 004,9 млн грн відповідно).

В цілому показники перерахованих коштів для здійснення виплат вкладникам неплатоспроможних банків мали стійку тенденцію до зниження впродовж усього періоду, що аналізувався, і порівняно з 2015 роком у 2019 році зменшилися на 96,4 відс. (з 23 034,4 до 834,0 млн гривень).

Слід зазначити, що в 2015 році Фондом акумульовано 73 226,2 млн грн, з яких 70,7 відс. (51 766,8 млн грн) за рахунок продажу ОВДП та 13,6 відс. (9 950,0 млн грн) – залучених кредитів Нацбанку. Водночас кошти на часткове погашення векселів, виданих в обмін на ОВДП, використовувались Фондом у періоді, який підлягав аналізу.

Зокрема, кошти на покриття витрат за кредитами, залученими з державного бюджету (у вигляді ОВДП), становили 25,5 відс. (14 386,1 млн грн) коштів, використаних Фондом за чотири роки, з яких 82,4 відс. (11 856,7 млн грн) використано у 2018–2019 роках.

Кредити НБУ протягом 2016–2019 років Фондом не залучалися, водночас впродовж цього періоду використовувались кошти для покриття витрат, пов'язаних із залученими кредитами від Нацбанку у 2014 році²².

²² Сума залучених у 2014 році кредитів НБУ – 10 197,5 млн грн, зобов'язання Фонду за кредитами НБУ станом на 01.01.2016 – 9 701,3 млн гривень.

Усього на покриття витрат, пов'язаних із залученими Фондом кредитами НБУ, протягом 2016–2019 років використано 12 310,2 млн грн, з яких 78,8 відс. (9 701,3 млн грн) – на погашення тіла кредиту.

Питома вага коштів, використаних Фондом на повернення гарантійних внесків, протягом 2016–2019 років становила 0,4 відс. (240 млн грн), з яких 41,7 відс. (100 млн грн) повернено переможцям відкритих конкурсів (ПАТ „Таскомбанк”, ТОВ „Українська бізнес група”), проведених з метою виведення неплатоспроможних банків, у зв'язку із виконанням ними умов договорів (договору про переведення боргу, договору про відчуження частини активів та зобов'язань неплатоспроможного банку та договору купівлі-продажу акцій перехідного банку), укладених за результатами відкритих конкурсів.

Учасникам, конкурси за участі яких визнані нерезультативними, повернено 58,3 відс. (140 млн грн) сплачених ними гарантійних внесків.

Довідково. Підстави для повернення гарантійних внесків визначені частинами третьою та четвертою статті 39¹ Закону № 4452, а також пунктом 2.7 глави 2 розділу IV Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку, затвердженого рішенням виконавчої дирекції Фонду від 05.07.2012 № 2²³: виконання переможцем конкурсу умов відповідного договору (договору переведення боргу та договору про відступлення права вимоги, договору купівлі-продажу акцій, договору купівлі-продажу акцій перехідного банку), неотримання Фондом позитивного висновку НБУ щодо фінансового стану приймаючого банку та його спроможності виконати зобов'язання перед вкладниками і кредиторами, неотримання учасником конкурсу погодження НБУ набуття істотної участі в банку; невизнання учасника переможцем відкритого конкурсу.

Питома вага коштів, спрямованих на інвестування у державні цінні папери, у коштах, використаних протягом 2016–2019 років, становила 7,8 відс. (4 405,3 млн гривень). Кошти за цим напрямом Фондом використовувались тільки в 2019 році.

У 2016–2019 роках на кошторисні витрати Фондом спрямовано 1 496,9 млн грн, (2,7 відс. використаних за цей період коштів).

Найбільше коштів за цим напрямом використано в 2019 році – 476,4 млн грн, водночас найбільшою їх питома вага у загальній сумі використаних коштів була в 2018 році – 4,7 відсотка. При цьому кошторисні витрати збільшувалися протягом усього періоду, а порівняно з 2015 роком зросли в 4,4 раза (на 352,5 млн гривень).

Отже, протягом 2016–2019 років Фондом використано 56 349,1 млн грн, з яких 47,4 відс. (26 696,3 млн грн) – на покриття витрат за кредитами, залученими з державного бюджету (погашення векселів та відсотків за ними), та кредитами Нацбанку, залученими у 2014 році.

5.2. Аналіз стану та оцінка виплати гарантованих сум відшкодування вкладникам коштів за вкладами

Протягом 2016–2019 років Фондом використовувались кошти на виплати гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами вкладникам

²³ Зареєстрованим у Мін'юсті 14.09.2012 за № 1581/21893.

85 неплатоспроможних банків, ліквідаційна процедура яких розпочата у 2013–2019 роках.

Станом на 01.01.2020 нарахована сума виплат гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами вкладникам таких банків становила 56 542,5 млн грн, сума отриманих вкладниками коштів – 52 945,2 млн грн, з яких 20 590,5 млн грн (38,9 відс.) відшкодовано протягом 2016–2019 років.

Кількість записів в системі АСВФ, за якими здійснені виплати у 2016–2019 роках – 426 тисяч²⁴.

Аналіз використаних Фондом виплат гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами вкладникам неплатоспроможних банків засвідчив, що **72,7 відс. (14 974,7 млн грн із нарахованих 15 345,1 млн грн) коштів відшкодовано вкладникам 27 неплатоспроможних банків, ліквідаційну процедуру яких розпочато у 2016–2019 роках. При цьому майже три чверті (10 792,8 млн грн) таких відшкодувань здійснено вкладникам чотирьох банків: ПАТ „Платинум Банк” (4 816,3 млн грн); ПАТ „Банк „Михайлівський” (2 470,7 млн грн); ПАТ „КБ „Хрещатик” (1 990,4 млн грн) та ПУАТ „Фідобанк” (1 515,4 млн гривень) (додаток 5).**

Найбільшу питому вагу **66,7 відс. (13 734,0 млн грн)** у загальному обсязі виплачених гарантованих сум відшкодування коштів за вкладами вкладникам протягом періоду, що аналізувався, становили **вклади від 100 до 200 тис. гривень. Частка вкладів обсягом від 10 до 100 тис. грн загалом становила 31,5 відс. (6 482,0 млн гривень).**

Залишок коштів, не отриманих вкладниками 47 неплатоспроможних банків, у яких станом 01.01.2020 тривала процедура ліквідації, становив 3 224,8 млн грн (5,7 відс. нарахованих сум відшкодувань).

Станом на 01.01.2020 Фондом завершено виплати відшкодувань гарантованих сум вкладникам **31 неплатоспроможного банку** у зв'язку з поданням документів для внесення до ЄДР записів про їх ліквідацію як юридичної особи.

Довідково. Відповідно до частини третьої статті 28 Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 05.08.2021) Фонд не пізніше наступного дня після закінчення визначеного цим Законом строку ліквідації банку розміщує на офіційному вебсайті Фонду оголошення про завершення Фондом виплат гарантованої суми відшкодування.

Відповідно до рішень виконавчої дирекції Фонду **зобов'язання з виплати гарантованих сум відшкодування вкладникам ліквідованих банків станом на 01.01.2020 списані в обсязі 372,5 млн грн, з яких майже**

²⁴ В АСВФ інформація обліковується у розрізі записів. Кожен із записів має гарантовану суму за рахунком. Відповідно до Положення про порядок відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів за вкладами, затвердженого рішенням виконавчої дирекції Фонду від 09.08.2012 № 14 (у редакції рішення виконавчої дирекції Фонду від 26.05.2016 № 823), зареєстрованим у Мін'юсті 07.09.2012 за № 1548/21860, гарантована сума за рахунком – умовна сума, що розраховується Фондом за одним записом з одним ідентифікатором рахунку, є підсумковим значенням сум у полях для відображення залишку коштів у гривневому еквіваленті на рахунку для обліку вкладів (депозитів) та відсотків, зменшених на суму податку, та є частиною гарантованої суми відшкодування коштів у межах граничного розміру відшкодування коштів за вкладами одного вкладника.

90 відс. (328,9 млн грн) припадає на вкладників 17 неплатоспроможних банків²⁵, ліквідацію яких розпочато у 2013–2014 роках.

Довідково. За поясненнями Фонду, вкладники не звертались за відшкодуванням гарантованих сум за вкладами через незначний розмір залишку таких коштів (з вкладів менше 1 000 грн виплачено 0,1 відс.), також відсутні звернення про відшкодування гарантованих сум вкладників, які зареєстровані на тимчасово окупованих територіях.

Відповідно до частини другої статті 28 Закону № 4452 Фонд здійснює виплату гарантованих сум відшкодування через банки-агенти, що здійснюють такі виплати в готівковій або безготівковій формі (за вибором вкладника).

Встановлено, що протягом 2016–2019 років виплати гарантованих сум відшкодувань за вкладами вкладникам неплатоспроможних банків здійснювались через банки-агенти, договори з якими укладені в 2015 році (зі змінами): АБ „Південний”, АТ „Укргазбанк”, АТ „Альфа-Банк”, АТ „Кредобанк”, АТ „Ощадбанк”, АТ „Райффайзенбанк Банк Аваль”, АТ КБ „ПриватБанк”, ПАТ „Банк Кредит Дніпро”, АТ „Універсал Банк”, АТ „ОТП Банк”, ПАТ „Укрексімбанк”, ПАТ „Укрсиббанк”, ПАТ „Укросоцбанк”.

Протягом 2016–2018 років Фондом укладено ще шість договорів з банками-агентами, з яких: три у 2016 році – з ПАТ „Таскомбанк”, АТ „Правекс Банк” і АТ „ПУМБ”; два у 2017 році – з АТ „Ідея Банк” і ПАТ „Мегабанк” та один у 2018 році – з ПАТ „Банк інвестицій та заощаджень”.

Довідково. Вимоги, яким повинен відповідати банк для визначення його банком-агентом Фонду, проходження банком тестування можливості виплат гарантованих сум відшкодування за допомогою засобів АСВФ, процедура визначення банків-агентів Фонду, засади здійснення аналізу діяльності банків-агентів, підстави та наслідки виключення банку з числа банків-агентів Фонду визначені Положенням № 6.

Для виконання організаційної роботи, пов'язаної з визначенням банків-агентів Фонду, директор-розпорядник Фонду своїми наказами (від 24.06.2017 № 294 і від 24.11.2017 № 561) утворював з числа працівників ФГВФО комісію з визначення банків-агентів Фонду, яка розглядала документи, подані банком, визначала їх повноту і відповідність вимогам Положення № 6. Результати роботи цієї Комісії оформлялися протоколами, які подавались на розгляд виконавчої дирекції Фонду.

Договори з банками-агентами укладалися відповідно до вимог Положення № 6. Умовами укладених договорів оплата послуг банків-агентів не передбачена.

У договорі, зокрема, визначався перелік неплатоспроможних банків, вкладникам яких здійснювались відшкодування, порядок здійснення розрахунків між Фондом і банком-агентом.

Аналіз засвідчив, що за період з 2016 по 2019 роки на виплати гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами вкладникам Фондом перераховано банкам-агентам 20 413,5 млн гривень.

Довідково. Станом на 01.01.2016 дебіторська заборгованість банків-агентів становила 329,7 млн гривень. Протягом 2016–2019 років банками-агентами повернено 150,7 млн грн перерахованих Фондом коштів, з яких 99,7 відс. (150,3 млн грн) – у 2016 році, (зокрема, АТ „ПУМБ” – 26,3 млн грн, АБ „Південний” – 20,3 млн грн, АТ „Ощадбанк” –

²⁵ АТ „ЕРДЕ Банк”, АТ „Банк „Таврика”, ПАТ КБ „Даніель”, ПАТ „Реал Банк”, АТ „БрокБізнесбанк”, АТ Банк „Меркурій”, ПАТ „Банк Форум”, ПАТ КБ „Інтербанк”, ПАТ „Західкомбанк”, ПАТ „Автокразбанк”, ПАТ „Старокиївський Банк”, ПАТ КБ „Південкомбанк”, АТ „Фінростбанк”, ПАТ КБ „УФС”, АТ „Сврогазбанк”, ПАТ „Терра Банк”, ПАТ КБ „Актив-Банк”.

19,9 млн грн, АТ „Райфайзенбанк Аваль” – 16,3 млн грн, АТ „Альфа-Банк” – 15,7 млн грн та АТ „Укргазбанк” – 14,6 млн гривень).

Виплати вкладникам неплатоспроможних банків, здійснені банками-агентами у цьому періоді, становили 20 592,6 млн гривень.

Встановлено, що 69,2 відс. таких відшкодувань здійснено 5 банками-агентами: АТ „Альфа-Банк” – 4 198,7 млн грн (20,4 відс. виплачених коштів), АТ „ПУМБ” – 3 461,6 млн грн (16,8 відс.), АБ „Південний” – 2 441,1 млн грн (11,9 відс.), АТ „Укргазбанк” – 2 125,6 млн грн (13,0 відс.) та АТ „Ощадбанк” – 2 032,6 млн грн (9,9 відсотка).

Згідно з умовами договорів банк-агент здійснював виплати відшкодувань шляхом використання відповідної підсистеми єдиної АБС SR-Bank у національній валюті на підставі Загального реєстру (частини Загального реєстру) та/або Реєстрів переказів вкладникам, які мають право на відшкодування коштів за вкладами за рахунок коштів Фонду, що містять інформацію про вкладників та належні їм суми відшкодування, складених за формою, визначеною у додатку до договору.

Строк виплати банком-агентом відшкодувань вкладникам становив тридцять робочих днів з дня, коли вкладнику забезпечено можливість отримання відшкодування у банку-агенті безкоштовно готівкою або, за їх бажанням, зарахування належних коштів на зазначений ними рахунок у банку-агенті (така можливість має бути забезпечена банком-агентом не пізніше наступного робочого дня з моменту передачі банку-агенту реєстрів).

Виплата сум відшкодування вкладникам, які з будь-яких причин не одержали кошти протягом тридцяти робочих днів з дня отримання банком-агентом реєстрів Фонду, здійснювалась шляхом переказу відшкодування за результатами розгляду індивідуальних звернень вкладників до Фонду.

Отже, відповідно до умов договорів, що діяли до 11.10.2017, система виплат передбачала перерахування коштів конкретному банку-агенту, який міг проводити виплати тільки у своїх відділеннях. Фонд здійснював авансування коштів банкам-агентам без затверджених схем відповідно до фактичних потреб у коштах для кожного з них, враховуючи можливості попереднього перерахування коштів залежно від даних щодо кожного банка-агента та виплат вкладникам кожного банку, що ліквідується.

Така система виплат обмежувала вкладників у виборі банків-агентів та відповідно збільшувала терміни отримання ними гарантованої суми відшкодування за вкладом.

Рішенням виконавчої дирекції Фонду від 21.09.2017 № 4313²⁶ затверджено Інструкцію про порядок фінансування процесу виплат банками-агентами гарантованої суми відшкодування за вкладами, яка встановлює процедуру вчинення дій Фондом щодо фінансування процесу виплат банками-агентами гарантованої суми відшкодування за вкладами вкладникам банків, що виводяться з ринку або ліквідуються, а також коштів, що виплачуються Фондом

²⁶ Зареєстрованим в Мін'юсті 11.10.2017 за № 1254/31122.

на виконання в добровільному порядку судових рішень на користь вкладників щодо стягнення гарантованої суми відшкодування за вкладом, розміщеним у банку, вкладникам якого припинено або завершено виплати, та/або пов'язаних з таким стягненням інших сум.

Довідково. Інструкцією передбачено моделі фінансування процесу виплат, а саме: „А” (авансування) – Фонд двічі на день (крім вихідних, святкових і неробочих днів) визначає потребу у фінансуванні банків-агентів та авансує виплати, виходячи з визначеної потреби; „В” (відшкодування) – банк-агент здійснює виплати за рахунок власних коштів, а Фонд двічі на день (крім вихідних, святкових і неробочих днів) здійснює відшкодування банку-агенту витрачених ним коштів.

Моделі фінансування процесу виплат визначаються у такому порядку: складається список банків-агентів у низхідному порядку обсягів здійснених ними виплат за попередній місяць (далі – список); у списку виділяється перша частина, що складається з перших банків-агентів, якими здійснені виплати, що сумарно сягають 70 відс. загального обсягу виплат; для банків-агентів, що містяться у першій частині списку та віднесені до I групи банків-агентів відповідно до Положення № 6, визначається модель фінансування „А”, а для інших банків-агентів – модель фінансування „В”.

Щоденно двічі на день Фонд здійснює фінансування процесу виплат банками-агентами в робочий день шляхом початкового і поточного фінансування: початкове фінансування – з 9.00 до 11.00 години у розмірі 70 відс. виплат попереднього дня для банків-агентів з моделлю фінансування „А” та відшкодування коштів для банків-агентів з моделлю фінансування „В”; поточне фінансування – з 15 до 17 год у сумі 25 відс. виплат поточного дня для банків-агентів з моделлю фінансування „А” та відшкодування коштів для банків-агентів з моделлю фінансування „В”.

Впровадження АСВФ створило умови, зокрема, для: консолідації даних про вкладників у єдиному програмному комплексі; забезпечення одночасного доступу до даних для виплат всім банкам-агентам; оперативного керування процесом виплат; зменшення документообігу; оперативного реагування на запити вкладників; можливості внесення змін до механізму роботи цієї системи у разі зміни законодавства; отримання статистичних даних для аналізу з можливістю їх експорту; надання вкладникам можливості вибору банку-агента; зменшення ризиків Фонду за рахунок більш повного контролю процесу виплат; значного скорочення скарг вкладників, які самостійно обирають доступний для них банк-агент.

Через цю систему у 2017–2018 роках здійснено понад 75 відс. виплат гарантованих сум відшкодування за вкладами вкладникам неплатоспроможних банків, у 2019 році – понад 97 відсотків.

Під час здійснення аналізу виявлено розбіжність між даними Річного звіту за 2018 рік (979 577,7 тис. грн) та показниками, наданими Фондом (979 122,4 тис. грн), в частині фактичних виплат гарантованих сум відшкодування на суму 455,3 тис. гривень.

За поясненням Фонду, розбіжність виникла, зокрема, внаслідок технічного збою програмного забезпечення під час формування переліку рахунків, за якими вкладники ПАТ „Радикал Банк” мають право на відшкодування коштів за рахунок коштів Фонду, що призвів до застосування неправильного валютного курсу за вкладами, розміщеними в іноземній валюті, та, як наслідок – зайво нарахованих 25 вкладникам коштів у розмірі 455,3 тис. гривень. У результаті проведеної Фондом судово-претензійної роботи

за період з 2018 по 2022 роки 75 відс. цих коштів вкладниками повернено.

Крім виплати гарантованих сум відшкодування вкладникам шляхом перерахування Фондом коштів безпосередньо банкам-агентам, згідно з пунктом 6 частини другої статті 20 Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 01.07.2016), Фонд надавав цільові позики неплатоспроможним банкам для виплат коштів вкладникам банку відповідно до пункту 1 частини шостої статті 36 цього Закону протягом дії тимчасової адміністрації.

Такі виплати здійснювалися вкладникам за договорами, строк яких закінчився, та за договорами банківського рахунку вкладників (у межах гарантованої суми) шляхом перерахування відповідних коштів неплатоспроможному банку з наступним їх перерахуванням банку-агенту.

У I півріччі 2016 року виконавчою дирекцією Фонду прийнято чотири рішення про надання цільових позик неплатоспроможним банкам, на підставі яких Фондом укладено договори цільової позики з чотирма банками загалом на суму 3 869,6 млн грн (таблиця 4).

Таблиця 4

Обсяги фактично наданих позик неплатоспроможним банкам у 2016 році та стан їх погашення на 01.01.2020

млн грн

Показник	ПАТ „Укрінбанк”	ПАТ „Банк Петрокомерц-Україна”	ПАТ КБ „Хрещатик”	ПАТ „Фідобанк”	Разом
Рішення виконавчої дирекції Фонду (дата і №)	01.02.2016 № 100	13.04.2016 № 506	05.05.2016 № 669	21.06.2016 № 1058	–
Договір (дата і №)	01.02.2016 № 42	13.04.2016 № 43	05.05.2016 № 44	21.06.2016 № 45	–
Сума позики за договором	1 459,5	11,4	1 436,0	962,7	3 869,6
Отримано коштів	953,0	9,0	788,0	450,0	2 200,0
Повернено позики	143,9	9,0	788,0	450,0	1 390,9
Заборгованість станом на 01.01.2020	809,0	0,0	0,0	0,0	809,0
Обсяг виплачених коштів вкладникам	947,0	3,7	753,5	316,8	2 021,0

Як свідчать дані таблиці 4, для надання цільової позики чотирьом неплатоспроможним банкам Фондом у 2016 році фактично використано 2 200,0 млн грн, з яких повернено Фонду 63,2 відс. (1 390,9 млн гривень).

Окремо слід зазначити, що в 2016 році Фондом використано 92,9 млн грн на надання цільової позики ПАТ КБ „Фінансова ініціатива”.

Встановлено, що в 2015 році виконавчою дирекцією Фонду прийнято рішення та укладено договір з АТ КБ „Фінансова ініціатива” про надання цільової позики від 12.11.2015 № 41 на суму 764,1 млн гривень. До зазначеного договору до припинення дії пункту 6 частини другої статті 20 Закону № 4452 (01.07.2016) укладено низку додаткових угод, якими розмір цільової позики збільшено до 1 980,8 млн гривень.

Довідково. Ухвалою Господарського суду м. Києва від 15.10.2015 (справа № 910/26664/15) про вжиття заходів забезпечення позову за заявою Perusta Constructions LTD членам дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та іншим особам заборонено вносити пропозиції до НБУ та приймати рішення щодо ліквідації ПАТ КБ „Фінансова ініціатива” та/або відкликання його банківської ліцензії.

Пунктом 3 ухвалою Господарського суду м. Києва від 29.10.2015 (справа № 910/26664/15) визначено: „Оскільки, в силу чинності ухвали про забезпечення позову та виходячи зі змісту ухвали про роз’яснення Господарського суду м. Києва від 22.10.2015, рішення

про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку не може бути прийняте, тимчасова адміністрація в банку ПАТ КБ „Фінансова ініціатива” після 24.10.2015 діє з усіма повноваженнями, передбаченими статтями 34, 36, 37, 38 Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб”, до моменту прийняття Нацбанком рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку ПАТ КБ „Фінансова ініціатива. ...”.

Пунктом 2 ухвали Господарського суду м. Києва від 07.11.2016 (справа № 910/26664/15) роз'яснено: „... враховуючи те, що зміни до Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” набрали чинності 01.07.2016, Фонду слід керуватися порядком здійснення виплат коштів та відшкодування гарантованої суми вкладникам банків, що мають право на одержання гарантованих сум закладами за рахунок Фонду в межах граничного розміру відшкодування коштів закладами, що діяв на момент введення тимчасової адміністрації. Порядок (що діяв на момент введення тимчасової адміністрації) слід застосовувати по Банках, перелік вкладників яких, в межах гарантованої суми, було подано до Фонду, до внесення змін до Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб”.

Загалом на виконання умов зазначеного договору про надання цільової позики Фондом використано 1 919,7 млн грн, які, за даними Фонду, виплачені вкладникам банку (30 тисяч рахунків). Ліквідаційний баланс АТ КБ „Фінансова ініціатива” затверджено 20.09.2021.

Отже, протягом 2016–2019 років на виплати гарантованих сум відшкодування закладами вкладникам неплатоспроможних банків Фондом використано 20 590,5 млн грн, з яких 72,7 відс. (14 974,1 млн грн) – на виплати вкладникам неплатоспроможних банків, ліквідаційну процедуру у яких розпочато в 2016–2019 роках.

При цьому 91,2 відс. (18 778,6 млн грн) коштів на виплати гарантованих сум відшкодувань Фондом спрямовано вкладникам протягом 2016–2017 років: 57,2 відс. (11 767,7 млн грн) та 34,0 відс. (7 010,9 млн грн) відповідно.

Запроваджена Фондом система виплат, що діяла до жовтня 2017 року, була недосконалою, оскільки обмежувала вкладників в обранні банків-агентів та відповідно збільшувала терміни отримання вкладником гарантованої суми відшкодування за вкладом.

5.3. Аналіз стану та оцінка використання коштів на погашення векселів і виплату відсотків за ними

На виконання статті 23¹ Закону № 719 і Постанови № 456 (зі змінами) між Фондом та Мінфіном укладено Договір № 87, відповідно до якого Мінфіном здійснено випуск ОВДП у розмірі 10 117,6 млн грн зі строком обігу до 15 років (до 2028–2029 року) та відсотковою ставкою доходу на рівні 12,5 відс. річних, в обмін на векселі, видані Фонду на тих самих умовах.

Згідно з умовами договору нарахування та сплата відсотків за векселями здійснюється з дати складання векселя і припиняється в день його пред'явлення до платежу, відсотки за векселем сплачуються в строки виплати відсоткового доходу за ОВДП, згідно з графіками, наведеними у додаткових договорах до цього договору.

Випущені за цим договором ОВДП Мінфіном передано у власність Фонду шляхом зарахування на рахунок Фонду в цінних паперах, відкритий в ОПЕРУ НБУ протягом жовтня–грудня 2014 року.

Відповідно до Постанови № 559 та укладених з Мінфіном додаткових

договорів²⁷ Фондом здійснено дострокове погашення чотирьох векселів, виданих в обмін на ОВДП за вищенаведеним договором, шляхом перерахування до державного бюджету у 2018 році – 1 000,0 млн грн, у 2019 році – 9 117,6 млн грн, та 4 268,5 млн грн відсотків, розрахованих до дати фактичного погашення векселя.

Довідково. У липні 2018 року Мінфін²⁸ подав на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт постанови Кабінету Міністрів України „Про здійснення дострокового погашення векселів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”, у пояснювальній записці до якого зокрема зазначено, що питання врегулювання заборгованості Фонду розглядалося на засіданні Ради з фінансової стабільності²⁹ та підтримано пропозицію Фонду щодо дострокового часткового погашення своїх зобов'язань. Водночас фінансово-економічні обґрунтування до проєкту постанови Мінфіном не надавались.

Згідно з умовами додаткових договорів нарахування та сплата відсотків за достроково погашеними векселями припиняється. Мінфін, після отримання оплати, повертає Фонду оригінал оплаченого векселя з відміткою на зворотній стороні векселя про виконання зобов'язань за векселем у повному обсязі.

Інформація щодо дострокового погашення у розрізі векселів та сплачених за ними відсотків наведена в таблиці 5.

Таблиця 5

Дострокове погашення векселів та сплата відсотків за ними

								млн грн
Дата та № додаткового договору	№ векселя	Номінальна вартість векселя	Дата видачі	Дата погашення за Договором № 87	Фактична дата погашення	Сплачено номінальну вартість векселя	Сплачено відсотки за векселем	Дата акта приймання–передачі векселя до Фонду
26.07.2018 № 5	АА № 2789701	1 000,0	31.10.2014	12.10.2029	27.07.2018	1 000,0	468,8	27.07.2018
14.03.2019 № 6	АА № 2789702	3 250,0	14.11.2014	27.04.2029	14.03.2019	3 250,0	1 764,5	14.03.2019
08.04.2019 № 7	АА № 2789703	3 250,0	14.11.2014	27.10.2028	08.04.2019	3 250,0	1 792,4	08.04.2019
09.07.2019 № 8	АА № 2789704	2 617,6	05.12.2014	19.05.2028	09.07.2019	2 617,6	1 507,5	09.07.2019
Всього		10 117,6	–	–	–	10 117,6	5 533,1 *	–

*Загальна сума нарахованих і сплачених відсотків у розрізі векселів, за весь період дії Договору № 87, у тому числі 1 264,7 млн грн сплачені Фондом у 2015 році.

Як свідчать дані таблиці 5, розраховані та сплачені до державного бюджету на дату дострокового погашення векселів відсотки становили 5 533,1 млн гривень.

Водночас, за умови погашення векселів у 2028–2029 роках (без дострокового їх погашення) сума відсотків за ними, що підлягала б сплаті до державного бюджету, за розрахунками, становила 17 870,4 млн гривень.

Таким чином, на погашення векселів, виданих в обмін на ОВДП за Договором № 87, та відсотків за ними Фондом використано 14 386,1 млн грн

²⁷ Від 26.07.2018 № 5, від 14.03.2019 № 6, від 08.04.2019 № 7 і від 09.07.2019 № 8.

²⁸ Лист від 17.07.2018 № 14020-11-3/18969.

²⁹ Указом Президента України від 24.03.2015 № 170/2015 утворено Раду з фінансової стабільності та затверджено Положення про неї.

(у тому числі 10 117,6 млн грн – погашення векселів, 4 268,5 млн грн – процентні витрати за ними).

Прийняття Постанови № 559 щодо дострокового погашення векселів Фонду сприяло зменшенню боргових зобов'язань Фонду зі сплати відсотків за такими векселями на 12 337,3 млн гривень.

5.4. Аналіз стану та оцінка використання коштів для покриття витрат, пов'язаних із залученими Фондом гарантування вкладів фізичних осіб кредитами Національного банку України

Фондом у 2014 році укладено три кредитні договори з Нацбанком загалом на суму 10 197,5 млн грн (таблиця 6), до яких протягом 2014–2018 років вносилися зміни шляхом укладання додаткових договорів³⁰. Відсоткова ставка, що діяла протягом 2016–2019 років, визначена в розмірі 12,5 процентів річних.

Станом на 01.01.2016 зобов'язання Фонду за цими договорами становили 9 701,3 млн гривень.

Протягом 2016–2019 років на покриття витрат, пов'язаних із залученими кредитами НБУ, та процентів за ними Фондом використано 12 310,2 млн гривень.

Таблиця 6

Кредитні договори (із змінами), укладені між Фондом та Нацбанком протягом 2014 року

№ з/п	Кредитний договір (дата і номер)	Сума кредиту на дату укладання договору, млн грн	Заборгованість за кредитом станом на 01.01.2016, млн грн	Ставка, відс. (2016–2019рр.)	Строк надання кредиту
1	від 18.06.2014 № 1351	4 175,5	4 175,5	12,5	18.06.2014 – 10.10.2018
2	від 19.09.2014 № 1386	582,0	582,0		19.09.2014 – 15.09.2017
3	від 03.10.2014 № 1399	5 440,0	4 943,8		03.10.2014 – 23.01.2019
Всього		10 197,5	9 701,3	–	–

Аналіз проведених розрахунків за кредитними договорами НБУ (таблиця 7) засвідчив повне погашення зобов'язань (9 701,3 млн грн) протягом 2016–2019 років: **дострокове (часткове)** у сумі 5 740,0 млн грн (**59,2 відс.** загальної суми кредитів), **часткове та остаточне** – 3 961,3 млн грн (**40,8 відсотка**).

На оплату відсотків за користування кредитами за цими договорами Фондом у 2016–2019 роках використано 2 608,9 млн грн, з яких 44,9 відс. (1 172,4 млн грн) сплачено у 2016 році.

³⁰ Протягом 2017–2018 років внесено зміни до Договору № 1399 шляхом укладання трьох додаткових договорів (від 16.06.2017 № 5, від 27.04.2018 № 6 та від 12.10.2018 № 7) щодо уточнення термінів користування кредитними коштами та умов погашення; до Договору № 1351 шляхом укладання двох додаткових договорів (від 16.06.2017 № 7 та від 27.04.2018 № 8) щодо уточнення термінів користування кредитними коштами.

**Витрати, пов'язані із залученими Фондом кредитами Нацбанку
протягом 2016–2019 років**

млн грн

Рік	Показник	Погашення	Номер кредитного договору			Всього
			№ 1351	№ 1386	№ 1399	
Сума кредиту на дату укладання договору			4 175,5	582,0	5 440,0	10 197,5
Заборгованість за кредитом станом на 01.01.2016			4 175,5	582,0	4 943,8	9 701,3
2016	погашення кредиту (основної суми боргу)	часткове	–	–	635,0	635,0
		дострокове	–	–	–	–
	<i>погашення відсотків</i>		521,9	72,8	577,7	1 172,4
	Разом		–	–	1 212,7	1 807,4
2017	погашення кредиту (основної суми боргу)	часткове/остаточне	–	582,0	–	582,0
		дострокове	1 500,0	–	500,0	2 000,0
	<i>погашення відсотків</i>		469,1	51,2	530,0	1 050,3
	Разом		1 969,1	633,2	1 030,0	3 632,3
2018	погашення кредиту (основної суми боргу)	часткове/остаточне	575,5	–	708,8	1 484,3
		дострокове	2 100,0	–	1 640,0	3 540,0
	<i>погашення відсотків</i>		99,2	–	278,8	378,0
	Разом		2 774,7	–	2 627,8	5 402,3
2019	погашення кредиту (основної суми боргу)	часткове/остаточне	–	–	1 460,0	1 460,0
		дострокове	–	–	–	–
	<i>погашення відсотків</i>		–	–	8,2	8,2
	Разом		–	–	1 468,2	1 468,2
Разом	погашення кредиту (основної суми боргу)	часткове/остаточне	575,5	582,0	2 803,8	3 961,3
		дострокове	3 600,0	–	2 140,0	5 740,0
	<i>погашення кредиту</i>		4 175,5	582,0	4 943,8	9 701,3
	<i>погашення відсотків</i>		1 090,2	123,0	1 394,7	2 608,9
<i>Усього за чотири роки</i>			<i>5 265,7</i>	<i>705,0</i>	<i>6 338,5</i>	<i>12 310,2</i>

Аналіз даних таблиці 7 засвідчив, що найбільша сума коштів на покриття витрат, пов'язаних із залученими кредитами НБУ (5 402,3 млн грн), використана Фондом у 2018 році за договорами № 1351 і № 1399.

Зобов'язання за Договором № 1351 у розмірі 4 175,5 млн грн погашено Фондом протягом 2017–2018 років, сплачено за ними відсотки – 1 090,2 млн гривень. За кредитним Договором № 1399 протягом 2016–2019 років Фондом сплачено 4 943,8 млн грн кредиту та погашено відсотки на суму 1 394,7 млн гривень. Зобов'язання за кредитним Договором № 1386 у сумі 582,0 млн грн погашені Фондом 15.09.2017 (одним платежем). Сплачені відсотки за кредитом становили 123,0 млн грн (сплачувалися щомісяця до дати погашення кредиту).

Встановлено, що за умовами кредитних договорів з Нацбанком кошти надавались Фонду в заставу ОВДП, отриманих ним як кредити, надані за рахунок Державного бюджету України.

Після продажу в грудні 2015 року ОВДП, наданих в заставу НБУ, Фондом погашено кредити Нацбанку: повністю за кредитним договором від 14.01.2015 № 1436, укладеним між Фондом та Нацбанком (9 950,0 млн грн) та частково за Договором № 1399 (316,9 млн гривень).

Додатковим договором від 30.12.2015 № 2 до договору застави майнових прав за майбутніми надходженнями на поточні рахунки від 14.01.2015 № 1438, укладеного між НБУ та Фондом, Нацбанком взято під забезпечення виконання зобов'язань за наданими кредитами за договорами №№ 1351, 1386 і 1399 у змішану заставу (майнові права за майбутніми надходженнями на поточні

рахунки, відкриті в НБУ, у сумі 6 000,0 млн грн та ОВДП, які надані в заставу відповідно до окремих договорів застави державних облігацій України та додаткових договорів до них).

Аналіз засвідчив, що відсотки, сплачені за трьома кредитними договорами з Нацбанком (зі змінами) протягом 2014–2019 років, загалом становили 4 324,9 млн гривень. За даними Фонду, сума нарахованого купонного доходу за ОВДП, наданими в заставу НБУ під зазначені кредити, становила 4 276,0 млн гривень (таблиця 8).

Таблиця 8

Розрахунки за договорами, укладеними з Нацбанком, та нарахований купонний дохід за ОВДП, що надавалися в заставу за ними протягом 2014–2019 років

млн грн

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Разом 2016–2019 рр.	Разом 2014–2019 рр.
Сплачені відсотки	463,0	1 253,0	1 172,4	1 050,3	378,0	8,2	2 608,9	4 324,9
Нарахований купонний дохід	482,7	1 384,1	741,4	912,5	744,3	11,0	2 409,2	4 276,0
<i>Різниця</i>	<i>19,7</i>	<i>131,1</i>	<i>-431,0</i>	<i>-137,8</i>	<i>366,3</i>	<i>2,8</i>	<i>-199,7</i>	<i>-48,9</i>

Як свідчать дані таблиці 8, понад 51 відс. нарахованих та сплачених Фондом процентів за кредитними договорами припадає на 2016–2017 роки (1 172,4 і 1 050,3 млн грн відповідно).

Через введення змішаної застави за кредитними договорами сплата процентів за ними перевищувала отриманий Фондом купонний дохід: у 2016 році – у 1,6 раза (на 741,4 млн грн); у 2017 році – на 13,1 відс. (137,8 млн гривень).

Шляхом укладання додаткових договорів 16.06.2017 до договорів застави внесено зміни, відповідно до яких з метою забезпечення виконання зобов'язань за договорами №№ 1351, 1386 і 1399 Фонд передав в заставу Нацбанку нові ОВДП у кількості 8 562 002 шт., справедлива вартість яких становила 8 825,4 млн гривень.

Зазначене дозволило зменшити показник перевищення сплати відсотків за кредитами над купонним доходом Фонду в 2017 році порівняно з 2016 роком у 3,1 раза (на 293,1 млн грн) та отримати купонного доходу у 2 рази більше, ніж сплачено відсотків у 2018 році, однак в цілому витрати на обслуговування трьох кредитних договорів НБУ перевищували отриманий Фондом купонний дохід за ОВДП, наданими у заставу, на 48,9 млн гривень.

Протягом 2016–2019 років перевищення сплачених за кредитними договорами процентів (2 608,9 млн грн) над сумою отриманого Фондом купонного доходу за ОВДП, наданими в заставу НБУ (2 409,2 млн грн), становило 199,7 млн гривень.

Таким чином, протягом 2016–2019 років Фондом використано кошти на покриття витрат, пов'язаних із залученими кредитами Нацбанку у 2014 році: на погашення основної суми боргу –

9 701,3 млн грн, на сплату процентів за користування кредитними коштами – 2 608,9 млн гривень.

Через запровадження механізму фінансування Фонду шляхом його кредитування НБУ, під забезпечення ОВДП (отриманих Фондом, як кредит з Державного бюджету України в обмін на векселі, видані Фондом) та майнових прав за майбутніми надходженнями Фонду на поточні рахунки, відкриті в Нацбанку, протягом 2016–2019 років додаткові витрати ФГВФО становили 199,7 млн гривень.

5.5. Аналіз стану та оцінка діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з питань використання коштів для інвестування в державні цінні папери України

Рішення про інвестування коштів Фонду відповідно до інвестиційних планів ФГВФО, затверджених рішеннями адміністративної ради Фонду від 24.12.2015 № 24, від 09.03.2017 № 10, від 20.12.2017 № 28 та від 12.12.2018 № 17 на відповідні роки, приймались виконавчою дирекцією Фонду на засіданнях, про що зазначено у відповідних протоколах засідань.

Довідково. Інвестиційними планами ФГВФО на 2016–2017 роки інвестування коштів Фондом не планувалось у зв'язку з виведенням з ринку значної кількості банків та здійсненням виплат гарантованої суми відшкодування вкладникам цих банків.

Інвестиційним планом Фонду на 2018 рік передбачено 4 млн грн для можливих фінансових інвестицій при виведенні банків з ринку шляхом створення перехідного банку.

Згідно з пунктом 3 розділу II Положення про інвестування коштів Фонду, затвердженого рішенням виконавчої дирекції Фонду від 03.06.2019 № 1415 (протокол засідання від 03.06.2019 № 078/19), інвестування коштів у державні цінні папери здійснюється Фондом на первинному та/або вторинному ринку цінних паперів через банк, що визнаний первинним дилером (далі – Повірений), на підставі укладеного з ним договору про брокерське обслуговування. Фонд надає Повіреному замовлення на придбання цінних паперів, в якому зазначаються основні умови та параметри цінних паперів.

Встановлено, що інвестування коштів у державні цінні папери здійснювалося Фондом через АТ „Кредобанк”, якому надавалися заявки на придбання державних цінних паперів з визначеними умовами та параметрами цінних паперів та з яким у подальшому укладався договір купівлі-продажу цінних паперів.

Протягом **2019 року** між Фондом та АТ „Кредобанк” укладено **19** договорів купівлі-продажу **4,4 млн ОВДП** загалом на **4 405,3 млн грн**, у тому числі у короткострокові ОВДП (до одного року) – 1 398,6 млн грн; у середньострокові ОВДП (від 1 до 5 років) – 3 006,7 млн гривень.

Аналіз засвідчив, що фінансові інвестиції, які здійснювались у першій половині 2019 року, мали дохідність 18,25–19 відс. річних, а в кінці року рівень їх дохідності знизився до 13,4 відс. річних.

Заплановані в Інвестиційному плані на 2019 рік кошти для можливих фінансових інвестицій при виведенні банків з ринку шляхом створення

перехідного банку в обсязі 506,0 млн грн Фондом не використано, оскільки виведення банків з ринку у зазначений спосіб у 2019 році не відбувалось.

Загалом у 2016–2019 роках Фонд отримав **10 588,1** млн грн доходу від інвестицій, у тому числі від погашення ОВДП – **6 871,1** млн грн та купонного доходу – **3 717** млн грн, з яких **40,7** відс. за ОВДП, отриманими від Мінфіну у вигляді кредиту в обмін на векселі, видані Фондом (**1 514,0** млн грн) (таблиця 9).

Таблиця 9

Дані обліку ОВДП в портфелі Фонду у 2016–2019 роках

Рік	Кіл-ть ОВДП	Період придбання (рік)	Період погашення (рік)	Вартість придбання ОВДП, млн грн	Сума погашення, млн грн	Дохідність за договором	Балансова вартість на кінець року	Сума отриманого купонного доходу за рік, млн грн
2016	3	2011	2016	682,0	668,6	9,25-9,5	–	57,4
	18	2013	2018	3 413,7	–	14,25	3 518,0	484,2
	5	2014	2019	1 662,0	–	14,25	1 766,5	236,3
	2	2016	2031	7 941,0	–	9,99	7 945,3	–
	28	–	–	13 698,7	668,6	-	13 229,8	777,9
2017	18	2013	2018	3 413,7	–	14,25	3 514,5	484,2
	5	2014	2019	1 662,0	–	14,25	1 765,9	236,3
	2	2016	2031	5 441,0	–	9,99	5 674,0	426,8
	25	–	–	10 516,7	–	–	10 954,4	1 147,3
2018	18	2013	2018	3 413,7	3 397,1	14,25	–	350,2
	5	2014	2019	1 662,0	–	14,25	1 765,1	236,3
	2	2016	2031	5 441,0	–	9,99	5 491,9	543,6
	25	–	-	10 516,7	3 397,1	-	7 257,0	1 130,1
2019	5	2014	2019	1 662,0	1 658,0	14,25	–	118,1
	2	2016	2031	5 441,0	–	9,99	5 723,4	543,6
	19	2019	2019 2020	4 405,3	1 147,4	–	3 447,1	–
	26	–	–	11 508,3	2 805,4	–	9 170,5	661,7
Всього					6 871,1		–	3 717,0

Як свідчать дані таблиці 9, балансова вартість ОВДП на кінець 2019 року зменшилась на **4 059,3** млн грн порівняно з балансовою вартістю ОВДП на кінець 2016 року (з **13 229,8** до **9 170,5** млн гривень).

Слід зауважити, що в портфелі Фонду обліковуються ОВДП, отримані у 2016 році від Мінфіну у вигляді кредиту в обмін на векселі Фонду. Вказані ОВДП оцінювалися за справедливою вартістю і станом на 01.01.2017 їх балансова вартість становила 7 945,3 млн грн (7 941 млн грн – номінал ОВДП та 4,3 млн грн – нараховані відсотки за фінансовими інвестиціями в ОВДП).

Довідково. Положенням про облікову політику Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затвердженим наказом ФГВФО від 29.12.2016 № 478 (зі змінами), визначено, що фінансовий актив класифікується як такий, що оцінюється за справедливою вартістю із відображенням переоцінки у складі іншого сукупного доходу, якщо виконуються такі обидві умови: фінансовий актив утримується у рамках бізнес-моделі, метою якої є як утримання фінансових активів для одержання договірних грошових потоків, так і продаж фінансових активів; договірні умови фінансового активу передбачають у певні дати надходження грошових потоків, які є виключно виплатою основної суми та процентів на непогашену частку основної суми. Амортизована собівартість – сума, за якою фінансовий актив або фінансове зобов'язання оцінюється при первісному визнанні, мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь-якої різниці між первісною сумою та сумою погашення, розрахована з

використанням методу ефективної ставки відсотка, зменшена на суму часткового списання внаслідок зменшення корисності або неможливості отримання.

Протягом 2017 року Фонд реалізував частину цих ОВДП на суму 2 500,0 млн грн і станом на кінець 2019 року їх балансова вартість становила 5 723,4 млн гривень.

Протягом 2016–2019 років облік фінансових інвестицій в ОВДП, що оцінюються за амортизованою собівартістю, відображався на рахунках 14311 „Довгострокові фінансові інвестиції в ОВДП (номінал), що оцінюються за амортизованою собівартістю”; 35211 „Поточні фінансові інвестиції в ОВДП (номінал), що оцінюються за амортизованою собівартістю”; 37311 „Розрахунки за нарахованими доходами за фінансовими інвестиціями в ОВДП, що оцінюються за амортизованою собівартістю”.

Дані обліку фінансових інвестицій в ОВДП, що оцінюються за амортизованою собівартістю, наведено в таблиці 10.

Таблиця 10

Дані обліку фінансових інвестицій в ОВДП, що оцінюються за амортизованою собівартістю

млн грн

Відображення в обліку	Фінансові інвестиції в ОВДП станом на				
	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020
Сума фінансових інвестицій в ОВДП (номінал), що оцінюються за амортизованою собівартістю	5 740,9	5 065,1	5 059,0	1 658,1	3 284,0
Розрахунки за нарахованими доходами за фінансовими інвестиціями в ОВДП, що оцінюються за амортизованою собівартістю	239,2	219,5	221,4	107,0	158,4
Балансова вартість³¹	5 980,1	5 284,6	5 280,4	1 765,1	3 447,1*

*У тому числі 4,7 млн грн, відображених за рахунком 35212 „Дисконт (премія) по короткострокових фінансових інвестиціях в ОВДП, що оцінюються за амортизованою собівартістю”.

Як свідчать дані таблиці 10, балансова вартість ОВДП у портфелі цінних паперів Фонду, що оцінюються за амортизованою собівартістю, станом на 01.01.2020 порівняно з аналогічним показником на 01.01.2016, зменшилася на 2 533,0 тис. грн (42,4 відсотка).

Таким чином, у зв'язку з виведенням з ринку значної кількості неплатоспроможних банків та здійсненням виплат гарантованої суми відшкодування вкладникам цих банків інвестування коштів Фонду здійснювалось тільки у 2019 році, що вплинуло на отримання Фондом доходів від інвестування у вигляді купонного доходу. За чотири роки Фонд отримав купонного доходу – 3 717 млн грн, з яких 40,7 відс. (1 514,0 млн грн) – за ОВДП, отриманими від Мінфіну у вигляді кредиту в обмін на векселі Фонду.

³¹ Відображається у рядку „Фінансові інвестиції” Звіту про фінансовий стан.

6. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ КОШТОРИСУ ВИТРАТ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

6.1. Аналіз використання коштів кошторису витрат

Порядок складання та основні вимоги до виконання кошторису витрат Фонду визначені Положенням про кошторис витрат Фонду.

Згідно зі звітами про виконання кошторису витрат Фонду за 2016–2019 роки Фондом загалом використано **1 496,8 млн грн**, з яких: **1 178,7 млн (78,7 відс.)** – витрати для забезпечення поточної діяльності Фонду, утримання його апарату, розвитку його матеріально-технічної бази; **318,1 млн грн (21,3 відс.)** – витрати, пов'язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку.

Загалом затверджені адміністративною радою Фонду показники кошторису витрат (2 281,6 млн грн)³² виконано на 65,6 відс. через економію кошторисних витрат Фонду за 2019 рік на суму 497,0 млн грн (51,1 відс. запланованого показника), що виникла внаслідок невикористаних Фондом коштів на придбання у власність орендованого ним офісного приміщення.

Динаміка використаних коштів кошторису витрат Фонду за 2016–2019 роки наведена в таблиці 11.

Таблиця 11

Динаміка використаних коштів кошторису витрат Фонду за 2016–2019 роки

млн грн

№ з/п	Напрями використання коштів	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019	Всього
1	Оплата праці працівників Фонду	158,8	227,2	263,7	311,7	961,4
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	65,3	65,6	61,2	65,4	64,2
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	55,7	34,2	30,2	95,1	215,2
2	Нарахування на фонд оплати праці	29,8	41,5	53,6	61,5	186,4
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	12,2	12,0	12,4	12,9	12,5
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	8,5	4,5	4,9	16,9	34,8
3	Основні засоби	14,2	10,3	12,0	2,6	39,1
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	5,9	3,0	2,8	0,6	2,6
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Нематеріальні активи	4,9	21,8	20,3	38,6	85,6
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	2,0	6,3	4,7	8,1	5,7
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Супровід нематеріальних активів Фонду	2,8	2,9	9,8	13,9	29,4
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	1,1	0,8	2,3	2,9	2,0
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

³² Кошториси витрат Фонду на 2016, 2017, 2018 і 2019 роки та зміни до них затверджені рішеннями адміністративної ради Фонду: на 2016 рік – від 24.12.2015 № 23, від 15.06.2016 № 14 (зі змінами); на 2017 рік – від 09.03.2017 № 10, від 02.10.2017 № 24 (зі змінами), від 28.11.2017 № 26 (зі змінами), від 20.12.2017 № 29 (зі змінами); на 2018 рік – від 20.12.2017 № 30, від 10.09.2018 № 14 (зі змінами); на 2019 рік – від 12.12.2018 № 16, від 08.10.2019 № 18 (зі змінами).

Продовження таблиці 11

№ з/п	Напрями використання коштів	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019	Всього
6	Інші витрати, пов'язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку	13,0	14,0	28,3	6,2	61,5
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	<i>5,4</i>	<i>4,0</i>	<i>6,6</i>	<i>1,3</i>	4,1
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	8,3	13,1	27,5	5,6	54,5
7	Інші кошторисні витрати	19,6	28,9	43,0	41,9	133,4
	<i>питома вага в загальній сумі коштів, відс.</i>	<i>8,1</i>	<i>8,3</i>	<i>10,0</i>	<i>8,8</i>	8,9
	у тому числі: на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків	0,0	0,0	0,5	13,1	13,6
Разом		243,1	346,6	430,7	476,4	1 496,8
у тому числі на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банків		72,5	51,8	63,1	130,7	318,1
<i>питома вага у витратах кошторису за рік, відс.</i>		<i>29,8</i>	<i>14,9</i>	<i>14,7</i>	<i>27,4</i>	21,3

Як свідчать дані таблиці 11, найбільшу питому вагу у загальних кошторисних витратах Фонду за 2016–2019 роки (1 496,8 млн грн) становили витрати на оплату праці – 64,2 відс. (961,4 млн грн), нарахування на фонд оплати праці – 12,5 відс. (186,4 млн гривень).

Протягом зазначеного періоду Фондом використано кошти у сумі 39,1 млн грн за статтею „Основні засоби” та 85,6 млн грн за статтею „Нематеріальні активи”, що загалом становить 8,3 відс. (124,7 млн грн) коштів кошторису витрат Фонду. На супровід нематеріальних активів Фондом використано ще 29,4 млн грн (2,0 відс. усіх витрат).

Питома вага інших кошторисних витрат у цілому становила 8,9 відс. (133,4 млн грн), з яких 41,9 відс. (55,9 млн грн) – витрати на оренду приміщення (37,1 млн грн) та їх експлуатацію (18,8 млн гривень).

Довідково. У 2016–2019 роках Фонд орендував нежитлові приміщення за адресами: 1) м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 33-б, загальною площею – 2 211,7 м² на підставі договору про закупівлю послуг оренди за державні кошти від 01.01.2015 № 0101/2015/2211,7 (зі змінами), укладеного з ТОВ „ЕСТА ХОЛДИНГ”; 2) м. Київ, вул. Січових Стрільців, 17, загальною площею – 7 166,07 м² на підставі договорів оренди нежитлових приміщень від 11.05.2016 і від 10.04.2018, укладених з ПАТ „КБ „НАДРА”.

До 30.04.2016 експлуатаційні витрати (послуги з водопостачання та водовідведення, електроенергія, тепла енергія, прибирання приміщень та прилеглої території, фізична охорона, технічне обслуговування ліфтів, систем відеонагляду, кондиціонування та пожежної сигналізації) здійснювались відповідно до договорів про компенсацію витрат на сплату комунальних послуг з ТОВ „ЕСТА ХОЛДИНГ”, після – умови відшкодування цих витрат визначалися у договорах оренди.

З метою розміщення кол-центру Фондом орендувались нежитлові приміщення за адресами: м. Київ, вул. Дмитрівська, 18/24 (до 08.10.2018) і м. Київ, вул. Січових Стрільців, 15 (з 12.10.2018), загальною площею – 88 м² і 163,3 м² відповідно.

До складу витрат, пов'язаних з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, Положенням про кошторис витрат Фонду віднесено: витрати на оплату праці (у т. ч. провідних професіоналів з питань врегулювання неплатоспроможності банків) і нарахування на фонд оплати праці, що загалом за чотири роки становили 16,7 відс. (250,0 млн грн) кошторисних витрат, або 78,6 відс. використаних за цим напрямом коштів.

Крім того, Кошторисом витрат Фонду передбачено статтю „Інші витрати, пов’язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку”, витрати за якою становили 61,5 млн грн, з яких 88,7 відс. (54,5 млн грн) – витрати, пов’язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку.

Найбільшими витрати, пов’язані з процедурою виведення неплатоспроможних банків з ринку, були у 2019 році – 130,7 млн грн, що спричинено затвердженням Методики № 312, якою, зокрема, визначено прямі та непрямі витрати, пов’язані з процедурою виведення банку з ринку, та розширено їх перелік.

Довідково. До прийняття Методики № 312 планування та звітування кошторисних витрат Фонду, у тому числі звітування за витратами, пов’язаними з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, здійснювалося відповідно до Положення про кошторис витрат Фонду, яке містило, зокрема, додатки з формами звітів про виконання кошторису витрат на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банку. Згідно з цим Положенням (зі змінами, внесеними рішенням виконавчої дирекції Фонду від 25.11.2019 № 3016) звіти про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку складаються та подаються на розгляд і затвердження виконавчої дирекції Фонду відповідно до Методики № 312.

Відповідно до Положення про кошторис витрат Фонду, одночасно зі складанням річного звіту про діяльність Фонду, фінансовий департамент готує проєкт звіту про виконання показників кошторису витрат фонду за відповідний рік з пояснювальною запискою до нього та подає виконавчій дирекції Фонду. Звіт про виконання кошторису витрат Фонду разом зі Звітом за рік подається виконавчою дирекцією Фонду на розгляд і затвердження адміністративній раді Фонду.

Відповідно до Положення про кошторис витрат Фонду та Методики № 312 виконавча дирекція Фонду розглядає та затверджує звіти про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку.

Встановлено, що річні звіти та звіти про виконання кошторису витрат Фонду за 2016, 2017, 2018 і 2019 роки³³ погоджувалися рішеннями виконавчої дирекції Фонду та надавалися на розгляд і затвердження адміністративній раді Фонду, водночас нею не затверджувалися.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 12 Закону № 4452 до повноважень виконавчої дирекції Фонду віднесено складання проєкту кошторису витрат Фонду та подання адміністративній раді Фонду на затвердження. Згідно з пунктом 2 частини першої статті 9 Закону № 4452 до повноважень адміністративної ради Фонду віднесено затвердження кошторису витрат Фонду.

Також згідно з пунктом 4 частини п’ятої статті 12 Закону № 4452 кошторис витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку в

³³ Рішення виконавчої дирекції Фонду від 15.06.2017 № 2517 – за 2016 рік, від 04.06.2018 № 1551 – за 2017 рік, від 16.06.2019 № 1218 – за 2018 рік, від 26.03.2020 № 677 – за 2019 рік.

межах кошторису витрат Фонду, затвердженого адміністративною радою Фонду, затверджується виконавчою дирекцією Фонду.

Водночас Законом № 4452 не визначено вимоги щодо складання та подання виконавчою дирекцією Фонду на затвердження адміністративній раді Фонду звіту про виконання кошторису витрат Фонду, а також повноважень адміністративної ради Фонду в частині затвердження такого звіту.

Повноважень виконавчої дирекції Фонду щодо затвердження звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку Законом № 4452 також не встановлено.

Відсутність у Законі № 4452 вимог щодо затвердження виконавчою дирекцією Фонду звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку, а також адміністративною радою Фонду звітів про виконання кошторису витрат Фонду не сприяє належному контролю за діяльністю Фонду з питань використання коштів кошторису.

Слід зазначити, що з 12.08.2015 відповідно до пункту 6 частини п'ятої статті 18 Закону № 4452 Фонд зобов'язаний протягом 10 робочих днів з дати, що передбачена законодавством для оформлення документа та/або надання інформації, розміщувати на своєму офіційному вебсайті та на вебсайті неплатоспроможного банку, зокрема, кошторис витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку³⁴.

Водночас Законом № 4452 не визначено вимог щодо оприлюднення звітів про виконання таких кошторисів. Як наслідок, інформація щодо фактичних витрат Фонду, зокрема, на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку, не оприлюднюється.

Отже, протягом 2016–2019 років у межах затверджених кошторисів витрат Фонду використано 1 496,8 млн грн: 1 178,7 млн грн (78,7 відс.) – для забезпечення поточної діяльності Фонду, утримання апарату, розвитку матеріально-технічної бази; 318,1 млн грн (21,3 відс.) – витрати, пов'язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку.

Законом № 4452 не визначено повноважень виконавчої дирекції Фонду щодо складання та подання звіту про виконання кошторису витрат Фонду на затвердження адміністративній раді Фонду, затвердження звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку, а також повноважень адміністративної ради Фонду щодо затвердження звіту про

³⁴ На офіційному вебсайті Фонду у розділі „Банки в управлінні” станом на дату складання звіту розміщені кошториси (у новій редакції) витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку 105 банків, у тому числі 96 банків, рішення про визнання яких неплатоспроможними прийняті у 2016–2019 роках. Протягом 2018–2019 років ліквідовано 34 банки, на сьогодні таких банків вже 51. Ще більшою є кількість банків, в яких спливає строк тимчасової адміністрації.

виконання кошторису витрат Фонду, що не сприяє належному контролю за використанням коштів кошторису витрат Фонду.

Через відсутність вимог щодо оприлюднення звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку інформація щодо таких витрат, понесених Фондом, не оприлюднюється.

6.2. Аналіз здійснення витрат на оплату праці працівників та нарахування на фонд оплати праці

Станом на 18.01.2016 структура³⁵ Фонду налічувала 25 структурних підрозділів, кількість яких на кінець 2019 року збільшилася до 29 (з 23.12.2019).

Штатний розпис Фонду та зміни до нього затверджено 44 наказами ФГВФО (останній на 2019 рік затверджений наказом від 23.12.2019 № 1048-к).

Штатна чисельність працівників Фонду станом на 01.01.2016 налічувала 306 од. і протягом чотирьох років збільшилася до 409 одиниць. Фактична чисельність працівників зросла з 246 од. на початок 2016 року до 388 од. станом на 31.12.2019. Укомплектованість штату Фонду станом на кінець 2019 року становила 94,9 відсотка.

Протягом 2016–2019 років відповідно до звіту про виконання кошторису витрат Фондом за статтею „Оплата праці працівників Фонду” використано **961,4 млн грн (64,2 відс. кошторисних витрат)**, за статтею „Нарахування на фонд оплати праці” – **186,4 млн грн (12,5 відсотка)**.

Довідково. Аналіз засвідчив, що фактичні витрати на оплату праці працівників Фонду за 2019 рік, порівняно з 2016 роком, збільшилися в 2 рази (з 158,8 до 311,7 млн грн), у 2,1 рази збільшилися нарахування на фонд оплати праці (з 29,8 до 61,5 млн гривень).

Система, умови та форми оплати праці, структура, строки і періодичність виплат заробітної плати, основні засади оплати праці працівників Фонду (крім членів виконавчої дирекції) протягом періоду, що аналізувався, визначались чотирма положеннями про оплату праці працівників Фонду, затвердженими рішеннями виконавчої дирекції Фонду: від 01.10.2012 № 22 (із змінами, чинне до 01.06.2016); від 23.05.2016 № 816 (зі змінами, чинне до 19.12.2019); від 16.09.2019 № 2351 (зі змінами, чинне до 20.12.2019) і від 23.12.2019 № 3291 (чинне з 23.12.2019).

Середньомісячна заробітна плата одного працівника Фонду становила: за 2016 рік – 39,8 тис. грн; за 2017 рік – 49,4 тис. грн; за 2018 рік – 54,2 тис. грн, за 2019 рік – 64,8 тис. гривень.

Встановлено, що **50,8 відс. (488,2 млн грн)** витрат за статтею „Оплата праці працівників Фонду” звіту про виконання кошторису витрат Фонду за 2016, 2017, 2018 і 2019 роки використано за видом виплат „посадовий оклад”: (2016 рік – 43,8 відс. (69,5 млн грн); 2017 рік – 52,8 відс. (120,1 млн грн); 2018 рік – 53,8 відс. (141,8 млн грн); 2019 рік – 50,3 відс. (156,8 млн гривень).

³⁵ Структура Фонду та зміни до неї затверджувались наказами Фонду. Протягом 2016–2019 років структура ФГВФО змінювалась 28 разів.

На виплату премій за основні результати роботи з виконання виробничих завдань Фондом використано 13,4 відс. (129,2 млн грн), за виконання особливо важливих завдань – 6,4 відс. (61,3 млн гривень).

Довідково. Зростання у 2,3 раза фактичних витрат за посадовим окладом у 2019 році порівняно з 2016 роком (з 69,5 до 156,8 млн грн) відбулося, зокрема, за рахунок збільшення фактичної чисельності працівників Фонду (з 246 до 411) та розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що є базою обрахування окладів працівників Фонду (з 1 378 грн станом на 01.09.2015 до 1 921 грн станом на 01.12.2018).

Заробітна плата працівників, що виконують функції із забезпечення виведення банку з ринку під час здійснення тимчасової адміністрації неплатоспроможного банку та/або ліквідації банку, за 2016–2019 роки становила 215,1 млн грн (22,4 відс. витрат за статтею „Оплата праці працівників Фонду”).

Витрати на оплату праці, зокрема, провідних професіоналів з питань врегулювання неплатоспроможності банків за цей період становили 130,2 млн грн (2016 рік – 31,9 млн грн, 2017 рік – 36,3 млн грн, 2018 рік – 32,3 млн грн і 2019 рік – 29,7 млн гривень).

Середньомісячна заробітна плата одного провідного професіонала становила: за 2016 рік – 57,2 тис. грн; за 2017 рік – 69,5 тис. грн; за 2018 рік – 71,6 тис. грн, за 2019 рік – 86,2 тис. грн (збільшилася на 50,7 відсотка).

Довідково. Протягом чотирьох років кількість фактично працюючих провідних професіоналів з питань врегулювання неплатоспроможності банків зменшилась в 2 рази (із 45 на початок 2016 року до 22 на кінець 2019 року).

Аналізом встановлено, що внаслідок змін у структурі Фонду, введених наказом ФГВФО від 16.09.2019 № 391 „Про оголошення рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 16 вересня 2019 року № 2350”, яким введено в дію нову структуру з 20.12.2019, Фондом за угодою сторін (пункт 1 частини першої статті 36 КЗпП) протягом жовтня 2019 року звільнено 31 працівника відповідно до наказів ФГВФО про їх звільнення.

Звільненим за угодою сторін працівникам виплачено одноразову допомогу в сумі 6,6 млн гривень.

Слід зазначити, що розмір та підстави виплати вихідної допомоги при припиненні трудового договору визначаються статтею 44 КЗпП „Вихідна допомога”, положення якої не передбачають виплату вихідної допомоги у разі звільнення працівника на підставі пункту 1 частини першої статті 36 КЗпП.

Встановлено, що виплати здійснено Фондом на підставі пункту 25 Положення про оплату праці, підпункту 5 пункту 2 і пункту 5 глави 4 „Інші заохочувальні та компенсаційні виплати” розділу V „Нормування і оплата праці, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій тощо)” Колективного договору на 2018–2020 роки, які запроваджено рішенням виконавчої дирекції Фонду від 23.09.2019 № 2432 (до Положення про оплату праці) та схвалено протоколом загальних зборів трудового колективу Фонду від 23.09.2019 № 2 (до Колективного договору на 2018–2020 роки).

Довідково. Відповідно до пункту 25 Положення про оплату праці одноразова допомога при звільненні надається у розмірі: шести посадових окладів, збільшених з

урахуванням надбавок – для керівників та заступників керівників структурних підрозділів; п'яти посадових окладів, збільшених з урахуванням надбавок – для інших працівників.

Одноразова допомога при звільненні надається у таких випадках:

якщо після отримання працівником попередження про наступне вивільнення (скорочення посади) на підставі пункту 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України дія трудового договору з таким працівником припиняється за угодою сторін протягом 5 робочих днів з дня отримання працівником попередження про наступне вивільнення;

якщо після отримання працівником, звільнення якого з ініціативи власника або уповноваженого ним органу згідно із законодавством не допускається, повідомлення про зміну істотних умов праці, дія трудового договору з таким працівником припиняється за угодою сторін протягом 5 робочих днів з дня отримання працівником повідомлення про зміну істотних умов праці.

Підпункт 5 пункту 2 і пункт 5 глави 4 розділу V Колективного договору на 2018–2020 роки містять такі ж положення, як пункт 25 Положення про оплату праці.

В обґрунтуваннях Фонду щодо запровадження одноразової допомоги при звільненні, зазначено, що „...Відповідно до статті 9¹ КЗпП підприємства, установи, організації в межах своїх повноважень і за рахунок власних коштів можуть встановлювати додаткові порівняно з законодавством трудові і соціально-побутові пільги для працівників. Такі пільги, зокрема, й більший розмір вихідної допомоги, можна передбачити у колективному договорі (частина третя статті 13 КЗпП, стаття 7 Закону № 3356). ...”.

Слід зазначити, що правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і роботодавців визначає Закон № 3356. Зміст колективного договору визначається згідно з положеннями статті 7 цього Закону. Відповідно до частини третьої статті 7 Закону № 3356 колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги, зокрема щодо дитячого оздоровлення та придбання новорічних подарунків для дітей працівників тощо.

Довідково. Частина третю статті 7 Закону № 3356 доповнено словами „зокрема щодо дитячого оздоровлення та придбання новорічних подарунків для дітей працівників тощо” змінами, внесеними Законом України від 28.12.2014 № 77-VIII „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці” (чинний з 01.01.2015). Обґрунтування необхідності прийняття зазначеного законопроекту відповідно до пояснювальної записки до проекту закону: необхідність реалізації заходів щодо економного та раціонального використання державних коштів, недопущення втрат бюджету та створення умов для зниження навантаження на фонд оплати праці.

Встановлено, що звільненню 31 працівника Фонду за угодою сторін (на підставі пункту 1 частини першої статті 36 КЗпП), яким виплачено одноразову допомогу при звільненні, передувало таке:

чотирьом працівникам повідомлено про запроваджені зміни в організації виробництва та праці, що полягають у зміні істотних умов праці відповідно до статті 32 КЗпП, у тому числі скороченні чисельності та штату працівників. Разом з тим повідомлено, що у разі відмови від продовження роботи на нових умовах трудовий договір припиняється згідно з пунктом 6

статті 36 КЗпП. Одноразова допомога при звільненні цим працівникам виплачена у розмірі 1,2 млн гривень.

Довідково. Статтею 32 КЗпП визначено: якщо колишні істотні умови праці не може бути збережено, а працівник не згоден на продовження роботи в нових умовах, то трудовий договір припиняється за пунктом б статті 36 цього Кодексу.

Пунктом б статті 36 КЗпП передбачено: підставою припинення трудового договору є: відмова працівника від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, установою, організацією, а також відмова від продовження роботи у зв'язку із зміною істотних умов праці;

27 працівників попереджені Фондом про майбутнє вивільнення із займаної посади на підставі пункту 1 частини першої статті 40 КЗпП. Одноразова допомога при звільненні цим працівникам становила 5,4 млн гривень.

Довідково. Пунктом 1 частини першої статті 40 КЗпП визначено, що трудовий договір, укладений на невизначений строк, а також строковий трудовий договір до закінчення строку його чинності можуть бути розірвані роботодавцем лише у випадках, зокрема, змін в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідації, реорганізації, банкрутства або перепрофілювання підприємства, установи, організації, скорочення чисельності або штату працівників.

Витрати на оплату праці усіх членів виконавчої дирекції Фонду за 2016–2019 роки становили 64,3 млн грн, з яких 25,8 млн грн (40,0 відс.) – виплати за посадовими окладами; 10,8 млн грн (16,8 відс.) – премія за основні результати роботи по виконанню виробничих завдань; 8,2 млн грн (12,8 відс.) – одноразова премія за виконання особливо важливих завдань (з 01.06.2016); 5,2 млн грн (8,1 відс.) – надбавка за особливі умови та інтенсивність праці; 2,5 млн грн (3,9 відс.) – одноразова премія за загальними підсумками роботи за рік (з 01.06.2016).

Середньомісячна заробітна плата одного члена виконавчої дирекції Фонду в 2016 році становила 126,0 тис. грн, у 2019 році – 269,1 тис. грн (збільшилася у понад 2 рази).

Протягом періоду, що аналізувався, оплата праці членів виконавчої дирекції Фонду здійснювалась відповідно до Порядку № 41.

Згідно із Порядком № 41 основним критерієм преміювання членів виконавчої дирекції Фонду за виконання особливо важливих завдань є факт виконання членом виконавчої дирекції Фонду особливо важливого завдання або наявність особливих досягнень членів виконавчої дирекції Фонду, а саме підтверджений факт винахідництва та раціоналізації, створення, освоєння та впровадження нової технології, дострокове введення в дію відповідної методики чи нормативів.

Підпунктом 2.5.1.2 пункту 2.5 розділу II Порядку № 41 передбачено виплати: з **01.06.2016** – одноразових премій за виконання особливо важливих завдань у розмірі до **100 відс. посадового окладу, збільшеного з урахуванням надбавок**; з **19.12.2019** – до **200 відс. посадового окладу, збільшеного з урахуванням надбавок, на місяць.**

Встановлено, що такі виплати здійснювались за наказом директора-розпорядника Фонду на підставі доповідних записок начальника відділу

управління та розвитку персоналу, водночас Порядок № 41 не передбачає посадової особи Фонду, за поданням якої директор-розпорядник Фонду приймає рішення про нарахування та виплату членам виконавчої дирекції Фонду одноразових премій за виконання особливо важливих завдань.

Аналізом доповідних записок встановлено, що преміювання членів виконавчої дирекції Фонду за виконання особливо важливих завдань в окремих випадках фактично здійснювалось за виконання ними повноважень, визначених Законом № 4452. Найявністю особливих досягнень членів виконавчої дирекції Фонду, а саме підтверджених фактів винахідництва та раціоналізації, створення, освоєння та впровадження нової технології, дострокового введення в дію відповідної методики чи нормативів доповідні записки не містили.

За п'ятьма встановленими випадками протягом 2016–2019 років Фондом використано **2,0 млн грн** на виплату премій за виконання особливо важливих завдань членам виконавчої дирекції Фонду.

Наприклад, у грудні 2019 року відповідно до наказів Фонду від 12.12.2019 № 1013-к (0,5 млн грн), від 13.12.2019 № 1017-к (0,5 млн грн) та від 24.12.2019 № 1062-к (0,4 млн грн) премійовано членів виконавчої дирекції Фонду на суму **1,4 млн грн** (від 152 до 164 відс. посадового окладу, з урахуванням надбавки). Загалом у грудні 2019 року нараховано заробітної плати шістьом членам виконавчої дирекції Фонду 4,0 млн гривень.

Підстави для таких виплат наведено у доповідних записках (від 12.12.2019 № 13/040-929-ДЗ; від 13.12.2019 № 13/040-934-ДЗ та від 24.12.2019 № 13/040-1013-ДЗ), у яких, зокрема, зазначалось:

– „...членами виконавчої дирекції забезпечено вирішення питання за результатами заходів, розпочатих у вересні 2019 року для стягнення з боржника (Національного банку України) на користь ПАТ „КБ „Актив-Банк” згідно судового рішення безпідставно стягнутих з коррахунку банку коштів в сумі 20 974,3 тис. гривень. ...Завдяки зусиллям членів виконавчої дирекції було досягнуто домовленостей з НБУ та підготовлено, підписано і подано до господарського суду Мирому угоду від 11.12.2019 року, яка схвалена рішенням Правління НБУ від 10.12.2019 № 918-рш та рішенням виконавчої дирекції Фонду від 11.12.2019 № 3134. Реалізація зазначеної Мирової угоди дозволить ПАТ „КБ „Актив-Банк” забезпечити погашення кредиторської заборгованості 3-ї черги перед Фондом на суму 20 974,4 тис. грн та покращити фінансові показники Фонду. ...”

Довідково. Сума сплачених ПАТ „КБ „Актив-Банк” (20.12.2019) коштів на погашення кредиторських вимог Фонду, передбачених Мировою угодою, становила 19,2 відс. (23,2 млн грн) загальної суми погашеної заборгованості (120,9 млн грн) з дати початку ліквідації банку (24.12.2014), або 1,7 відс. всієї заборгованості банку перед Фондом (1 340,4 млн гривень).

Непогашена заборгованість банку перед Фондом станом на 31.12.2019 становила 1 219,5 млн грн, ліквідаційний баланс ПАТ „КБ „Актив-Банк” затверджено 21.12.2019.

– „... За результатами здійснених членами виконавчої дирекції заходів підготовлено та винесено на розгляд адміністративної ради Фонду Кошторис

витрат Фонду на 2020–2022 роки, фінансовий план діяльності Фонду на 2020–2022 роки та Стратегію розвитку Фонду на 2020–2022 роки. Адміністративна рада Фонду на своєму засіданні 10.12.2019 року затвердила Кошторис витрат на 2020–2022 роки, погодила фінансовий план Фонду на 2020–2022 роки та Стратегічні напрями розвитку Фонду на 2020–2022 роки і доручила до 01.07.2020 Фонду спільно з Національним банком України розробити та подати на розгляд адміністративної ради Стратегію розвитку діяльності Фонду до 2025 року. ...”

Довідково. Пунктом 2 частини першої статті 12 Закону № 4452 передбачено, що виконавча дирекція Фонду, зокрема, складає проєкт кошторису витрат Фонду та подає його на затвердження адміністративній раді Фонду.

Крім цього, до повноважень виконавчої дирекції Фонду відповідно до пункту 2.5 розділу 2 Інструкції про порядок складання, затвердження та виконання фінансового плану ФГВФО, затвердженої рішенням виконавчої дирекції Фонду від 02.12.2015 (протокол № 278/15), віднесено розгляд проєкту фінансового плану Фонду та прийняття рішення щодо його затвердження або відхилення.

Рішенням адміністративної ради Фонду від 24.12.2020 № 16³⁶ затверджено Стратегію розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до 2022 року, тоді як Стратегія розвитку Фонду до 2025 року станом на 01.01.2023 не затверджена;

– „... членами виконавчої дирекції проведено значний обсяг роботи щодо врегулювання питання між ПАТ „КБ „Надра” (далі – Банк) та Державною іпотечною установою (далі – ДІУ), яке є предметом судового спору. Через триваючі судові процеси, на накопичувальному рахунку Банку зосереджено 259 млн грн, які не спрямовуються на погашення кредиторських вимог. Завдяки вжитим членами виконавчої дирекції заходам, ДІУ та Банк врегулюють спір шляхом укладення мирової угоди та передачі Банком ДІУ частини заставленого кредитного портфелю в рахунок погашення забезпеченої заборгованості. ...”

Довідково. Сума сплачених ПАТ „КБ „Надра” (26.12.2019) коштів на погашення кредиторських вимог Фонду становила 22,8 відс. (153,8 млн грн) загальної суми погашеної заборгованості (675,6 млн грн) з дати початку ліквідації банку 05.06.2015, або 3,9 відс. всієї заборгованості банку перед Фондом (3 965,2 млн гривень).

Непогашена заборгованість банку перед Фондом станом на 31.12.2019 становила 3 289,6 млн грн, ліквідаційний баланс ПАТ „КБ „Надра” затверджено 14.09.2020.

Таким чином, Фондом використано 6,6 млн грн на виплату одноразової допомоги при звільненні 31 працівника за угодою сторін (пункт 1 частини першої статті 36 КЗпП), виплата якої передбачена Положенням про оплату праці і Колективним договором на 2018–2020 роки. Водночас виплат вихідної допомоги при припиненні трудового договору на підставі пункту 1 частини першої статті 36 КЗпП положеннями статті 44 КЗпП – основного нормативно-правового акта, який регулює трудові правовідносини в Україні, не передбачено.

Фондом протягом 2016–2019 років неекономно використано 2,0 млн грн на преміювання шести членів виконавчої дирекції Фонду за виконання

³⁶ „Про затвердження Стратегії розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до 2022 року”.

особливо важливих завдань, оскільки наведені в доповідних записках обґрунтування свідчать про фактичне виконання ними повноважень, визначених Законом № 4452.

Водночас Порядком № 41 не передбачено посадової особи ФГВФО, за поданням якої директор-розпорядник Фонду приймає рішення про нарахування і виплату таких премій.

6.3. Аналіз здійснення витрат на основні засоби, нематеріальні активи та їх супровід

Протягом 2016–2019 років Фондом відповідно до звіту про виконання Кошторису витрат Фонду за статтею „Основні засоби” використано **39,1 млн грн** (2,6 відс. витрат кошторису Фонду), за статтею „Нематеріальні активи” – **85,6 млн грн** (5,7 відс.) та за статтею „Супровід нематеріальних активів” – **29,4 млн грн** (2,0 відсотка). Затверджені адміністративною радою Фонду показники кошторису витрат Фонду за цими статтями виконано на 10,0, 78,4 і 90,7 відс. відповідно.

Довідково. Згідно з рішенням адміністративної ради Фонду від 08.10.2019 № 18 „Про затвердження Кошторису витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на 2019 рік зі змінами” витрати Кошторису витрат Фонду на 2019 рік збільшувалися на 365,7 млн грн (60,2 відс.) – з 607,7 до 973,4 млн гривень. Таке збільшення кошторисних витрат Фонд пояснював необхідністю придбання орендованого ФГВФО офісного приміщення у власність в орендодавця – ПАТ „КБ „Надра”, термін процедури ліквідації якого спливав 03.06.2020. Водночас впродовж 2019 року Фонд приміщення не придбав через те, що не відбувся аукціон з його продажу. У результаті виникла значна економія кошторисних витрат Фонду за 2019 рік. Це приміщення вартістю 306,3 млн грн придбано Фондом на торгах, які відбулися 30.04.2020.

Аналіз засвідчив, що 32,3 млн грн (82,6 відс. витрат за статтею „Основні засоби”) спрямовано ТОВ „Айті-Солюшн” на придбання та послуги з модернізації ПАК Lenovo Flex System.

Довідково. ПАК Lenovo Flex System призначений для забезпечення функціонування інформаційних систем Фонду, а саме: програмного комплексу по роботі з неплатоспроможними банками, автоматизованої системи виплат Фонду, програмного комплексу „Звітність банків”, інші автоматизовані системи (зокрема, облікові, системи документообігу, довідкові, інформаційні, системи зв'язку), забезпечення резервування промислових систем, забезпечення резервного копіювання, використання техніки віртуальних серверів для інфраструктури та додатків.

За результатами аналізу встановлено, що показники за статтею „Основні засоби” бухгалтерського обліку і звітів про виконання кошторису витрат Фонду різняться на суму 15,6 млн грн, у зв'язку з відображенням у звітах про виконання кошторису витрат Фонду даних про фактично перераховані контрагентам кошти (авансові платежі), а також відображенням вартості придбаних основних засобів, витрати на які заплановані у кошторисі витрат Фонду за статтею „Нематеріальні активи”.

Встановлено, що витрати на закупівлю та модернізацію ПАК Lenovo Flex System склалися з вартості обладнання, програмного забезпечення, послуг з його розгортання та налаштування і планувалися в кошторисі витрат Фонду за двома статтями „Основні засоби” та „Нематеріальні активи”.

За даними звітів про виконання кошторису витрат Фонду за 2016, 2017, 2018 і 2019 роки кошти в обсязі 10,3 млн грн відображено у складі витрат за статтею „Нематеріальні активи”, тоді як за даними бухгалтерського обліку їх віднесено на збільшення вартості основного засобу.

Протягом 2017–2019 років вартість ПАК Lenovo Flex System загалом збільшено на 17,7 млн грн, у тому числі на 10,3 млн грн за рахунок витрат на придбання примірників програмного забезпечення та модернізацію програмного забезпечення за договорами з ТОВ „Айті-Солюшн” від 29.12.2016 № ITS-196/12-16 (1,6 млн грн); від 26.12.2017 № ITS-321/12-17 (3,96 млн грн); від 11.09.2018 № ITS-41/09-18 (3,0 млн грн); від 18.12.2019 № ITS-94/12-19 (1,8 млн гривень).

Довідково. За поясненням ФГВФО, бухгалтерський облік та процедури складання Кошторису витрат Фонду ґрунтуються на різній нормативно-правовій базі, не тотожні за економічною сутністю та відрізняються завданнями, які вирішуються цими системами. Кошторис витрат Фонду складається і побудований за принципом грошового потоку (cash flow), тобто призначений для планування витрат, що реально будуть сплачені і призведуть до відтоку грошових ресурсів. Витрати за кошторисом плануються задовго до укладення правочинів, за якими ці витрати будуть сплачені.

Встановлено, що відображення Фондом на рахунку „Основні засоби” придбаного у 2016–2019 роках програмного забезпечення та послуг з його модернізації загальною вартістю 10,3 млн грн суперечить вимогам параграфів 4 і 12 МСБО 38 та призвело до викривлення окремих показників фінансової звітності Фонду у 2017–2019 роках. Зокрема, у звіті про фінансовий стан показники за статтею „Основні засоби” завищені, за статтею „Нематеріальні активи” – занижені у звітності: станом на 31.12.2017 – на суму 1,4 млн грн; на 31.12.2018 – на суму 7,5 млн грн; на 31.12.2019 – на суму 7,9 млн гривень. Водночас зазначене не призвело до зміни балансової вартості необоротних активів Фонду.

Виявлені у ході аналізу недоліки усунено Фондом у грудні 2021 року. За результатами інвентаризації постійно діючою комісією змінено критерії визнання ПАК Lenovo Flex System єдиним цілісним комплексним технічним об’єктом основних засобів та здійснено поділ його на 9 нових окремих компонентів, у тому числі програмне забезпечення, придбане за договорами з ТОВ „Айті-Солюшн” від 29.12.2016 № ITS-196/12-16, від 26.12.2017 № ITS-321/12-17, від 18.12.2019 № ITS-94/12-19, які у регістрах бухгалтерського обліку відображено у складі нематеріальних активів.

У 2019 році Фондом придбано у ТОВ „Оптідата” програмне забезпечення на суму 5,5 млн грн (договір від 31.01.2019 № 01282018/1), яке за даними регістрів бухгалтерського обліку відображене у складі основних засобів. Витрати на придбання зазначеного програмного забезпечення, відповідно до звіту про виконання кошторису витрат Фонду за 2019 рік, відображені за статтею „Нематеріальні активи”.

Аналізом використання коштів за статтею „Супровід нематеріальних активів” встановлено: протягом 2016–2019 років Фондом використано кошти, зокрема на придбання послуг з технічної підтримки системи керування базами

даних Oracle 11g – 11,0 млн грн, послуг з технічної підтримки АСВФ – 6,7 млн грн та комп'ютерної програми „Програмний комплекс з виведення неплатоспроможного банку з ринку” – 4,8 млн гривень.

Встановлено, що станом на 31.12.2019 інформаційні системи, задіяні для забезпечення виконання повноважень, визначених Законом № 4452, у яких здійснюється обробка інформації з обмеженим доступом, використовувались Фондом за відсутності КСЗІ з підтвердженою відповідністю за результатами експертизи, чим не дотримувались вимоги статті 8 Закону № 80, якою, зокрема, передбачено, що державні інформаційні ресурси або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, повинні оброблятися в системі із застосуванням КСЗІ з підтвердженою відповідністю.

Довідково. За поясненням ФГВФО, необхідність побудови КСЗІ з підтвердженою відповідністю була визначена юридичним підрозділом Фонду в 2019 році, відповідно був складений бюджет на побудову КСЗІ на 2020–2022 роки. У 2020 році розпочато перший етап побудови систем КСЗІ Фонду, результати експертизи підтвердженої відповідності отримані в 2021 році. У 2021 році розпочатий другий етап побудови систем КСЗІ Фонду, результати експертизи підтвердженої відповідності отримані в серпні 2022 року.

За інформацією Фонду, у 2021 році підтверджено створення КСЗІ на ІТС: „Центр обробки даних”, „Система ідентифікації користувачів”, „Захищений вузол Інтернет доступу” (ЗВІД), „Система електронного документообігу Фонду гарантування фізичних осіб АСКОД” та „Єдиний кабінет електронної торгової системи prozorro.Продажі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”, у 2022 році продовжуються заходи щодо створення КСЗІ на ЗВІД (модернізовано) ІТС „Єдина операційно-інформаційна система неплатоспроможних банків”, „Програмний комплекс з виведення неплатоспроможних банків з ринку” і АСВФ.

Заходи щодо створення КСЗІ на Комп'ютерну програму IPCC Smile, заплановані на 2022 рік, не здійснювалися і перенесені на 2023–2025 роки, у зв'язку із введенням воєнного стану в країні.

Таким чином, протягом 2016–2019 років ФГВФО заплановано та відображено у звітах про виконання кошторису витрати Фонду на придбання нематеріальних активів на суму 15,8 млн грн, тоді як в регістрах бухгалтерського обліку придбане обладнання відображалось за статтею „Основні засоби”.

У порушення вимог статті 8 Закону № 80 протягом 2016–2019 років усі інформаційні системи Фонду використовувались без КСЗІ з підтвердженою відповідністю за результатами експертизи.

6.4. Аналіз здійснення інших витрат, пов'язаних з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку

Протягом 2016–2019 років фактичне використання коштів за статтею „Інші витрати, пов'язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку” загалом становило 61,5 млн грн, або 30 відс. планового показника таких витрат.

Аналіз засвідчив, що 61,0 млн грн (99,2 відс. витрат за цією статтею) спрямовано на закупівлю послуг комплексного аналізу (forensic)

неплатоспроможних банків, який містив правове дослідження операцій, дій (бездіяльності) та/або рішень посадових осіб банку та економіко-бухгалтерське дослідження банківських операцій неплатоспроможних банків.

Ініціювання юридичної експертизи (судово-бухгалтерської експертизи) збанкрутілих банків передбачалося відповідно до підпункту „с” пункту 18 Меморандуму про економічну та фінансову політику (лист про наміри від 27.02.2015 № 3080/0/2-15 Уряду України і Нацбанку до МВФ).

Зокрема, планувалось: розробити технічне завдання для спрямування юридичної експертизи банків з тимчасовою адміністрацією на визначення того, чи призвело до неплатоспроможності банку певне правопорушення або неналежна банківська практика; ініціювання тендерного процесу для відбору фірм, відповідальних за проведення розслідування в рамках юридичної експертизи перших двох випадків з метою розпочати розслідування; доповіді (у разі виявлення) правоохоронним органам про випадки шахрайства та інших незаконних дій керівництва або власників збанкрутілих банків; звернення до донорського співтовариства з проханням надати кошти на підтримку проведення такої експертизи.

Згідно з пунктом 15 Меморандуму про економічну та фінансову політику (лист про наміри від 21.07.2015 б/н Уряду України і Нацбанку до МВФ), зокрема, завершено технічне завдання з проведення фінансово-правової експертизи (судово-бухгалтерської експертизи) неплатоспроможних банків і продовжується пошук коштів для початку тендерних процедур з відбору аудиторських фірм; ФГВФО розробить план дій, щоб ініціювати негайне покриття збитків банків за рахунок коштів акціонерів, якщо з'ясується їхня провина у неплатоспроможності банків.

Листом від 23.07.2015 б/н Представництво МВФ в Україні повідомило: „... підхід до пілотних проектів з фінансово-правової експертизи (форензик аудит) ... відповідає меті лютогового 2015 року Меморандуму про економічну та фінансову політику, погодженому між владою України та МВФ, так само як і нового Меморандуму ...

...– Дельта Банк та банк Надра є обґрунтованими кандидатами на проведення пілотних фінансово-правових експертиз, що відповідає зобов'язанням за Меморандумом;

– Лише аудиторські фірми із Великої четвірки можуть кваліфікуватися для проведення форензик аудитів;

– ФГВ має розпочинати процес пілотних фінансово-правових експертиз із розумінням, що може не бути донорського фінансування...”

Довідково. До „великої четвірки” – чотирьох найбільших у світі аудиторських компаній входять Ernst & Young, Deloitte, PWC, KPMG.

Враховуючи відсутність донорського фінансування, а також з метою виконання вимог Меморандуму та листа МВФ від 23.07.2015 виконавча дирекція ФГВФО прийняла рішення³⁷ провести закупівлю зазначених послуг за кошти Фонду.

³⁷ Протокол виконавчої дирекції Фонду від 23.10.2015 № 253/15.

Так, закупівлі проведено за процедурою запиту цінових пропозицій та обрано переможців: ТОВ „Ернст енд Янг Аудиторські послуги” – для закупівлі послуг з проведення комплексного аналізу неплатоспроможності ПАТ „Дельта Банк” (витрати за договором становлять 8,28 млн грн) та ПрАТ „КПМГ Аудит” – для закупівлі послуг з проведення комплексного аналізу неплатоспроможності ПАТ „КБ „Надра” (витрати за договором становлять 9,1 млн гривень).

Результати forensic-аудитів Фонд планував використати як доказову базу під час процесів/позовів/проваджень для пред’явлення до судів та правоохоронних органів для відшкодування шкоди (збитків) з пов’язаних з банками осіб.

З метою здійснення цих повноважень у структурі Фонду у 2015 році утворено Департамент розслідування протиправних діянь та запобігання корупції³⁸, основним завданням якого передбачалось ініціювання та супровід кримінальних проваджень неплатоспроможних банків.

Довідково. Загальний обсяг витрат Фонду на оплату праці працівників Департаменту розслідування протиправних діянь та запобігання корупції за період з січня 2016 року по жовтень 2019 року становив 52,6 млн гривень.

Встановлено, що **крім закупівлі послуг з проведення forensic-аудитів двох неплатоспроможних банків (ПАТ „Дельта Банк” та ПАТ „КБ „Надра”) в аудиторських фірм із переліку „великої четвірки” на виконання Меморандуму з МВФ, Фондом протягом 2016–2019 років здійснено ще 23 процедури закупівлі послуг комплексного аналізу інших неплатоспроможних банків у суб’єктів господарювання (юридичні фірми, адвокатські об’єднання, аудиторські фірми тощо), які не містяться у зазначеному переліку.** Так, за результатами проведених процедур закупівель укладено 22 договори, з яких чотири – в процесі виконання розірвано за домовленістю сторін або в односторонньому порядку. **Загальний обсяг фактичних витрат за договорами становить 43,6 млн гривень.**

Практика використання результатів проведених forensic-аудитів неплатоспроможних банків (за інформацією Фонду) на сьогодні триває та є предметом дослідження/оцінки судами або правоохоронними органами в ініційованих Фондом згідно зі статтею 52 Закону № 4452 процесах/позовах/провадженнях про відшкодування шкоди (збитків) з пов’язаних з банками осіб.

Встановлено, що протягом семи років (2016–2022 роки) остаточні судові рішення на користь Фонду та неплатоспроможних банків, що перебували/перебувають у його управлінні, відсутні, відповідно відшкодування будь-якої шкоди (збитків) з пов’язаних з банками осіб не стягнуто за жодним із ініційованих позовів/процесів/проваджень, до яких, за інформацією Фонду, долучено результати проведених forensic-аудитів.

За інформацією Фонду, результати forensic-аудитів неплатоспроможних банків є доказом у розумінні господарсько-цивільної юрисдикції та можуть

³⁸ У 2016 році Департамент розслідування протиправних діянь та запобігання корупції перейменовано на Департамент розслідування протиправних діянь.

вважатися доказом у розумінні кримінальної юрисдикції лише у разі прийняття відповідного процесуального рішення стороною обвинувачення.

Як наслідок, залучення зазначених матеріалів в межах ініційованих Фондом процесів/позовів/проваджень з метою відшкодування шкоди (збитків) з пов'язаних з банком осіб не є безумовним, що фактично підтверджується відсутністю позитивних „фінансових” результатів таких досліджень.

Крім того, наприкінці 2019 року Фондом прийнято рішення ліквідувати Департамент розслідування протиправних діянь шляхом введення в дію нової структури Фонду, а починаючи з 2020 року закупівля послуг комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків Фондом не здійснювалась.

Таким чином, практика використання Фондом результатів проведених forensic-аудитів неплатоспроможних банків на сьогодні не привела до позитивних „фінансових” результатів, оскільки протягом семи років (2016–2022 роки) остаточні судові рішення на користь Фонду та неплатоспроможних банків, що перебували/перебувають у його управлінні відсутні, відповідно шкоди (збитків) з пов'язаних з банками осіб не стягнуто за жодним із ініційованих Фондом в порядку статті 52 Закону № 4452 позовів/процесів/проваджень, до яких долучено результати таких досліджень. Як наслідок, існують суттєві ризики нерезультативного використання Фондом 113,6 млн грн, спрямованих на закупівлю послуг комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків та на забезпечення діяльності відповідального структурного підрозділу.

6.5. Аналіз здійснення публічних закупівель

Протягом 2016–2019 років Фонд здійснив 216 процедур закупівель на загальну суму 182,1 млн гривень.

Зокрема, 183 закупівлі на загальну суму 176,7 млн грн здійснено із використанням ІТС „Prozorro” та 33 закупівлі на суму 5,4 млн грн без використання зазначеної системи шляхом оприлюднення звітів про укладені договори.

Так, під час проведення відкритих торгів щодо закупівлі програмної продукції Oracle та послуг щодо її технічної підтримки у 2016–2019 роках (ідентифікатори торгів UA-2016-08-25-001051-с, UA-2017-04-21-000583-б, UA-2017-09-22-000851-б, UA-2017-10-11-001405-а, UA-2018-03-27-002875-б, UA-2018-05-18-002667-а, UA-2019-04-01-002133-б та UA-2019-05-17-002381-а) участь у торгах брали учасники ТОВ „ОС Консалтінг” та ТОВ „РДТЕХ”.

У всіх зазначених торгах ТОВ „ОС Консалтінг” визнано переможцем та укладено з ним договори про поставку товарів та надання послуг на загальну суму 18,0 млн гривень.

Аналіз інформації із системи аналітики відкритих даних Clarity Project засвідчив, що зазначені учасники мають ознаки пов'язаності між собою.

Так, встановлено, що учасник ТОВ „РДТЕХ” є засновником ТОВ „Бізнес-програмне забезпечення”, засновником та бенефіціаром якого станом на 29.07.2019 була Савченко Наталя Миколаївна.

Разом з тим встановлено, що зазначена фізична особа є засновником іншого учасника закупівлі – ТОВ „ОС Консалтінг”.

За таких обставин, учасники закупівлі мають ознаки пов’язаності між собою через третіх осіб (ТОВ „Бізнес-програмне забезпечення” та Савченко Наталю Миколаївну).

Довідково. Про пов’язаність цих суб’єктів господарської діяльності зазначається також у тексті ухвали Київського апеляційного суду від 10.11.2022³⁹ (справа № 761/20087/22).

Так, вказується, що „... ГСУ СБ України за процесуального керівництва Офісу Генерального прокурора здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42021000000000647 від 25.03.2021 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 28, ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 28, ч. 3 ст. 212, ч. 3 ст. 28, ч. 2 ст. 330 КК України.

Досудовим розслідуванням у цьому кримінальному провадженні встановлено, що...зокрема, протягом 2016–2020 років за результатами проведених конкурсних торгів, розпорядниками державних коштів: АТ „Державний експортно-імпорتنний банк України”, АТ „Ощадбанк”, Національним Банком України, Міністерством фінансів України, Центральною виборчою комісією, Державною службою фінансового моніторингу України, Центром обслуговування підрозділів Національної поліції України та іншими, на підставі укладених договорів, перераховано на адресу підприємств ТОВ „РДТЕХ”, ТОВ „ОС Консалтінг”, ТОВ „БСС України” кошти на суму понад 500 млн грн за послуги з технічної підтримки та примірники програмного/апаратного забезпечення, правовласником яких є іноземні корпорації „Oracle Nederland B.V.” та „IBM”.

Суб’єкти господарської діяльності ТОВ „РДТЕХ”, ТОВ „ОС Консалтінг” та ТОВ „БСС України” є пов’язаними юридичними особами, а публічні закупівлі проводяться за штучно завищеними цінами, у яких, відповідно до існуючих домовленостей з невістановленими службовими особами державних замовників, завідомо визначеним переможцем виступає одна з вказаних юридичних осіб. ...”

Зазначені факти свідчать про наявність ознак вчинення такими учасниками торгів (ТОВ „ОС Консалтінг” та ТОВ „РДТЕХ”) антиконкурентних узгоджених дій, визначених пунктом 4 частини другої статті 6 Закону № 2210, які відповідно до пункту 1 статті 50 цього Закону включено до переліку порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Крім того, встановлено випадки порушення Фондом порядку оприлюднення інформації під час здійснення закупівель, вартість яких була меншою 200 тис. грн, а саме недотримання встановленого законодавством терміну для оприлюднення звіту про укладені договори.

Зокрема, під час оприлюднення звіту про укладення договору із ТОВ „НОКС ФІШЕС ФІНАНС” від 21.10.2016 № 17102016 тендерним комітетом Фонду не дотримано терміну, передбаченого частиною першою статті 10 Закону № 922 (у редакції, що діяла до 19.04.2020). Вказаною нормою законодавства передбачено, що звіт про укладені договори оприлюднюється на вебпорталі Уповноваженого органу протягом одного дня з дня укладення договору.

³⁹ [Єдиний державний ресурс судових рішень] – Доступний з: <https://reestr.court.gov.ua/Review/107592069>.

Водночас встановлено, що звіт про укладення договору від 21.10.2016 № 17102016 оприлюднено в ІТС „Prozorro” через 34 дні (24.11.2016) після укладання договору, чим порушено вимоги абзацу одинадцятої частини першої статті 10 Закону № 922 (у редакції, що діяла до 19.04.2020). Усього встановлено 7 таких випадків, прострочення становили від 1 до 194 днів.

Згідно із частиною першою статті 10 Закону № 922 (у редакції, що діяла до 19.04.2020) відповідальність за повноту та достовірність інформації, що оприлюднюється на вебпорталі Уповноваженого органу, несуть голова та секретар тендерного комітету замовника або уповноважена особа (особи).

Відповідно до частини третьої статті 2 Закону № 922 (у редакції, що діяла до 19.04.2020) дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є, зокрема, товари і послуги, необхідні для виконання Фондом гарантування вкладів фізичних осіб покладених на нього функцій та повноважень, визначених Законом України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб”, щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку.

Встановлено, що закупівлі послуг з проведення досліджень комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків здійснювалися Фондом на підставі Інструкції № 846.

Аналізом проведених протягом 2016–2019 років тендерним комітетом Фонду процедур закупівель послуг з проведення комплексного аналізу неплатоспроможних банків встановлено випадок застосування неоднакового підходу до оцінки конкурсної пропозиції учасника під час його участі в різних процедурах закупівель за однакових конкурсних вимог.

Так, під час здійснення закупівлі послуг з проведення комплексного аналізу неплатоспроможності ПАТ „Авант-Банк” у конкурсі брали участь три учасники: ТОВ „Юридична фірма „Моріс Груп” (ціна пропозиції 2,9 млн грн), ТОВ „Юридична фірма „Спенсер і Кауфман” (ціна пропозиції 3,0 млн грн) та ТОВ „Раритет Груп” (ціна пропозиції 2,9 млн гривень).

За результатами оцінки конкурсних пропозицій учасників переможцем обрано ТОВ „Юридична фірма „Моріс Груп” з кінцевою ціною пропозиції 2,28 млн гривень.

Аналіз конкурсної пропозиції переможця ТОВ „Юридична фірма „Моріс Груп” засвідчив, що на виконання умов конкурсної документації цим учасником надано інформацію щодо виконання дев'яти договорів, аналогічних предмету закупівлі. При цьому зазначеному учаснику зараховано лише 3 договори як додатковий бал за критерієм (досвід виконання аналогічних договорів).

При цьому в 2017 році Фондом проводилася аналогічна закупівля, зокрема, закупівля послуг з комплексного аналізу неплатоспроможності АТ „Брокбізнесбанк”. Технічне завдання закупівлі та умови конкурсної документації були ідентичними закупівлі послуг з проведення комплексного аналізу неплатоспроможності ПАТ „Авант Банк”, що проводилася у 2018 році.

Переможцем конкурсу на закупівлю послуг з комплексного аналізу неплатоспроможності АТ „Брокбізнесбанк” також обрано ТОВ „Юридична фірма „Моріс Груп”, яким для участі у конкурсі відповідно до вимог конкурсної документації надано інформацію щодо виконання ним дев’яти договорів, аналогічних предмету закупівлі. Проте тендерним комітетом не зараховано жодного договору як додатковий бал за критерієм (досвід виконання аналогічних договорів).

Аналіз засвідчив, що під час проведення конкурсу на закупівлю послуг з комплексного аналізу неплатоспроможності ПАТ „Авант Банк” тендерним комітетом зараховано учаснику ТОВ „Юридична фірма „Моріс Груп” додаткові бали за два аналогічні договори, які також зазначалися цим учасником під час проведення у 2017 році конкурсу на закупівлю послуг з комплексного аналізу неплатоспроможності АТ „Брокбізнесбанк”, проте тоді не були зараховані як додатковий бал за критерієм (досвід виконання аналогічних договорів).

Таким чином, при наявності однакової інформації про виконання аналогічних договорів та ідентичного технічного завдання і умов конкурсної документації тендерним комітетом Фонду застосовано неоднаковий підхід до оцінки конкурсної пропозиції учасника ТОВ „Юридична фірма „Моріс Груп”, що надало перевагу цьому учаснику під час визначення переможця конкурсу.

Внаслідок застосування різних підходів до оцінки конкурсної пропозиції учасника при однакових умовах тендерним комітетом Фонду не дотримано принцип об’єктивної та неупередженої оцінки тендерних, конкурсних та кваліфікаційних пропозицій, що визначений пунктом 7 розділу І Інструкції № 846.

Встановлено, що протягом 2016–2019 років Фондом здійснювалися закупівлі послуг, виконання яких віднесено до компетенції структурного підрозділу ФГВФО.

Так, за вказаний період Фонд здійснив закупівлі послуг моніторингу інформаційного простору на загальну суму 0,5 млн гривень.

Відповідно до умов договорів зазначені послуги, зокрема, включали: щоденний моніторинг засобів масової інформації, соціальних мереж та форумів за ключовими словами, оперативний моніторинг згадувань Фонду в засобах масової інформації та в соціальних мережах в режимі реального часу, щотижневий моніторинг згадувань спікерів Фонду у засобах масової інформації, соціальних мережах та форумах, щоквартальний контент-аналіз згадування Фонду у засобах масової інформації.

При цьому встановлено, що виконання аналогічних завдань віднесено до компетенції структурного підрозділу Фонду, а саме управління з питань інформаційної політики.

Так, Положенням про управління з питань інформаційної політики, затвердженим рішенням виконавчої дирекції Фонду від 23.05.2016 № 815, передбачено, що управління відповідно до покладених на нього завдань здійснює моніторинг інформаційного простору та соціальних мереж з метою виявлення, аналізу та усунення ризиків репутаційного, організаційного та правового характеру для діяльності Фонду та його посадових осіб.

Отже, Фондом протягом періоду, що підлягав аналізу, допущено порушення законодавства у сфері публічних закупівель, а в окремих закупівлях наявні ознаки вчинення учасниками антиконкурентних узгоджених дій, які відносяться до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, що, відповідно, несе ризики придбання товарів, робіт та послуг за штучно завищеними цінами.

У процесі проведення однієї із закупівель послуг комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків тендерним комітетом Фонду застосовано неоднаковий підхід до оцінки конкурентної пропозиції учасника при ідентичних конкурсних умовах, що надало перевагу такому учаснику під час визначення переможця конкурсу.

Крім того, Фондом непродуктивно використано кошти на суму 0,5 млн грн на закупівлю послуг моніторингу інформаційного простору у сторонніх суб'єктів господарювання, попри те, що здійснення такого моніторингу віднесено до завдань структурного підрозділу Фонду.

7. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ З ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНА (АКТИВІВ) БАНКІВ, ЩО ЛІКВІДОВАНІ (ЛІКВІДУЮТЬСЯ)

Аналіз засвідчив, що основним способом реалізації майна (активів) банків протягом 2016–2019 років було проведення відкритих торгів (аукціонів). Надходження коштів від реалізації у такий спосіб становили 99,3 відс. (22 901,4 млн грн) загального обсягу надходжень від реалізації майна (активів) банків, що ліквідовувалися (23 066,2 млн гривень). Протягом 2016 року на відкритих торгах (аукціонах) реалізація майна (активів) банків здійснювалася в електронній формі через індивідуальні електронні майданчики з поступовим запровадженням ЕТС Prozorro.Продажі.

Довідково. ЕТС Prozorro.Продажі – дворівнева система онлайн аукціонів з продажу та здачі в оренду майна. На першому рівні системи розташовані незалежні електронні майданчики, через які організатори та учасники торгів взаємодіють із системою, а на другому – центральна база даних, яка акумулює всі об'єкти, що підлягають продажу, та в якій проходять аукціони.

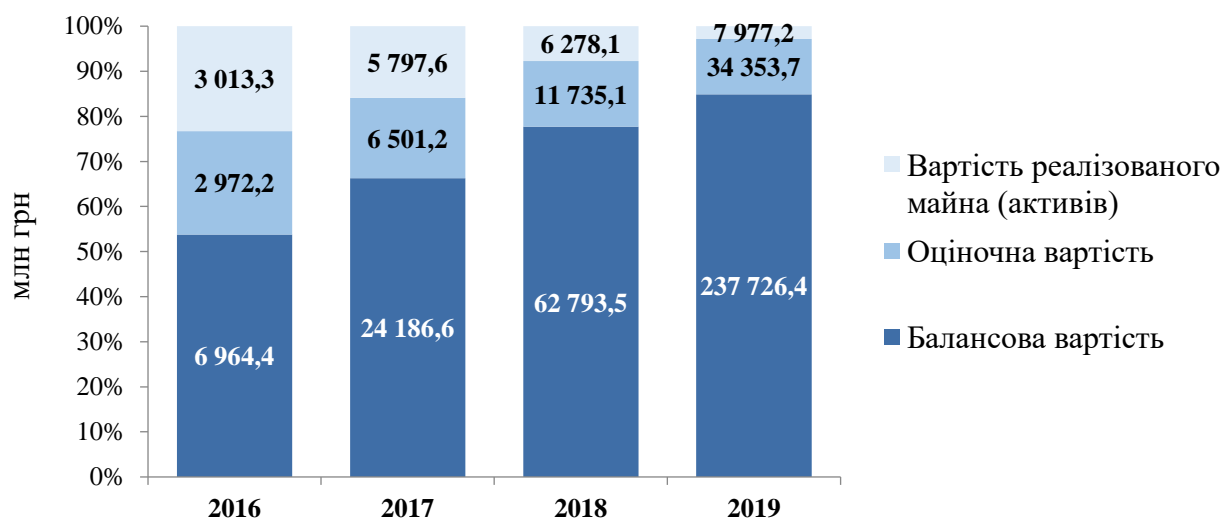
ЕТС Prozorro.Продажі об'єднує торгові майданчики, тому лот, який з'являється на будь-якому з них, автоматично також стає доступним для клієнтів на будь-якому іншому торговому майданчику.

Загалом протягом 2016–2019 років на відкритих торгах (аукціонах) та шляхом продажу безпосередньо юридичним чи фізичним особам Фондом реалізовано майна (активів) банків на суму 23 066,2 млн грн (2016 рік – 3 013,3 млн грн, 2017 рік – 5 797,6 млн грн, 2018 рік – 6 278,1 млн грн, 2019 рік – 7 977,2 млн гривень).

Фактична вартість реалізованого майна (активів) була значно меншою, ніж їх оціночна – у 2,4 раза та балансова – у 14,4 раза.

Співвідношення балансової, оціночної вартості та вартості реалізованого майна (активів) банків у 2016–2019 роках відображає діаграма.

Діаграма. Дані щодо балансової, оціночної вартості та вартості реалізованого майна (активів) банків у 2016–2019 роках

Як вбачається з діаграми, лише в 2016 році вартість реалізованого майна (активів) банків, що ліквідувалися, в незначній сумі перевищувала оціночну вартість, натомість у 2017–2019 роках вартість реалізованого майна (активів) була меншою за оціночну вартість (у 2017 році – на 10,8 відс., у 2018 – на 46,5 відс., у 2019 – на 76,8 відсотка). Протягом усього періоду вартість реалізованого майна (активів) була також значно меншою, ніж його балансова вартість.

Згідно з пунктом 1 розділу III Положення № 388 порядок підготовки до продажу активів (майна) банків, що ліквідуються, включає проведення інвентаризації активів (майна), здійснення оцінки активів (майна), формування ліквідаційної маси, розроблення плану продажу активів (майна).

Відповідно до пункту 3 розділу III Положення № 388 граничний строк виставлення на продаж всіх активів (майна) банку, що ліквідується, не може перевищувати строку ліквідації такого банку та починається з дати затвердження Фондом результатів формування ліквідаційної маси відповідного банку, що має бути відображено в плані продажу активів (майна), який підлягає затвердженню Фондом одночасно із результатами формування ліквідаційної маси, та складається за формою згідно з додатком 1 до цього Положення.

Аналіз засвідчив, що протягом 2017–2019 років плани продажу активів (майна) за формою, передбаченою додатком 1 до Положення № 388, не склалися.

За поясненням Фонду, до затвердження Положення № 388 не існувало технічних інструментів для формування планів продажу активів (майна) в умовах великої кількості активів (майна) банків, що ліквідовувались, та наявності різних систем обліку таких активів. З 2017 року Фондом склалися плани заходів щодо завершення процедури ліквідації банків, однією із складових якої був план продажу активів (майна). Проте встановлено, що форма такого плану продажу активів (майна) не відповідала додатку 1 до

Положення № 388. Впровадження єдиної операційно-інформаційної системи неплатоспроможних банків та Технологічної карти процесу продажу активів (майна) неплатоспроможних банків з 2021 року дозволило забезпечити виконання вимог Положення № 388.

Відкриті торги з реалізації майна (активів) банків передбачають два види аукціонів: „класичний” („англійська модель”) і „голландський” аукціон.

Довідково. „Класична модель” на торгах передбачає поступове збільшення початкової ціни майна (активу). „Голландська модель” передбачає пониження початкової (стартової) ціни та подальше подання цінових пропозицій.

Протягом 2016–2019 років від реалізації майна (активів) банків на „класичних” аукціонах отримано 13 176,8 млн грн (57,1 відс.), на „голландських” аукціонах – 9 724,6 млн грн (42,2 відс.), шляхом продажу безпосередньо юридичній або фізичній особі – 164,8 млн грн (0,7 відсотка).

Аналіз засвідчив, що порядок застосування певного виду аукціону („класичного” чи „голландського”) нормативно-правовими актами ФГВФО протягом 2016–2019 років не визначався.

Довідково. Порядок застосування „голландського” та „англійського” аукціонів визначено на засіданні виконавчої дирекції Фонду лише в 2021 році (протокол засідання виконавчої дирекції Фонду від 29.03.2021 № 032/21).

За таких умов в окремих випадках реалізація нерухомого майна та інших основних засобів на відкритих торгах (аукціонах) здійснювалася із застосуванням „голландського” аукціону з пониженням початкової (стартової) ціни без попереднього проведення „класичного” аукціону, на якому початкова ціна збільшується.

Аналізом встановлено шість випадків реалізації нерухомого майна та інших основних засобів на відкритих торгах (аукціоні) із застосуванням „голландського” аукціону без попереднього проведення „класичного” аукціону.

За результатами таких торгів ціна реалізації майна (активів) була на 22–80 відсотків меншою, ніж його початкова (стартова) ціна.

Під час виставлення на електронні торги (аукціон) вперше групи нежилых приміщень загальною площею 504,6 кв. м, що належали ПАТ КБ „Євробанк” (ідентифікатор аукціону в ЕТС Prozorro.Продажі UA-EA-2019-07-05-000063-b), застосовано „голландську” модель. За результатами торгів початкова (стартова) ціна в сумі 44,6 млн грн зменшилася до ціни продажу – 21,8 млн гривень.

Так само, під час виставлення на електронні торги (аукціон) вперше групи нежилых приміщень загальною площею 529,1 кв. м, що належали ПАТ КБ „Євробанк” (ідентифікатор аукціону UA-EA-2019-07-05-000061-b), застосовано „голландську” модель. За результатами торгів початкова (стартова) ціна в сумі 49,2 млн грн зменшилася до ціни продажу – 25,6 млн гривень.

Аналіз засвідчив: за результатами проведення 29.07.2019 відкритих торгів (аукціонів) продано нерухоме майно та основні засоби, що належали ПАТ КБ „Євробанк” (ідентифікатори аукціонів UA-EA-2019-07-05-000063-b і UA-EA-2019-07-05-000061-b). Покупець зазначеного майна – ТОВ „Дніпро 19”.

Однією з умов реалізації майна (активів) визначено, що фактична передача покупцю нерухомого майна, розташованого за адресою: м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 35, та основних засобів відбудеться не пізніше 16.08.2021 (тобто протягом більш ніж двох років з моменту проведення аукціону). До настання вказаного строку ПАТ КБ „Євробанк” та ПАТ „Банк Михайлівський” користуються зазначеним майном на безоплатній основі. Покупець компенсує ПАТ КБ „Євробанк” авансові платежі за комунальні послуги нежилых приміщень.

Виконавча дирекція Фонду з метою завершення процедури ліквідації ПАТ КБ „Євробанк” та припинення банку як юридичної особи рішенням від 16.05.2019 № 1183 „Про затвердження плану заходів щодо завершення процедури ліквідації ПАТ КБ „Євробанк” (пункт 1) затвердила План заходів щодо завершення процедури ліквідації ПАТ КБ „Євробанк”. Згідно з пунктом 2 цього рішення уповноваженій особі Фонду на ліквідацію ПАТ КБ „Євробанк” доручено здійснити передбачені Планом заходи для завершення процедури ліквідації банку.

План заходів щодо завершення процедури ліквідації ПАТ КБ „Євробанк” містить 27 пунктів заходів. **Гранична дата для уповноваженої особи на ліквідацію банку виконання першого пункту заходів – 20.05.2019, останнього (27 заходу – повідомити Фонд про подання документів до відповідного суб’єкта державної реєстрації на проведення державної реєстрації припинення банку як юридичної особи) – 27.01.2020, тобто фактично на один рік і сім місяців раніше дати (16.08.2021), до якої за умовами аукціону передбачено безоплатне користування майном ПАТ КБ „Євробанк” та ПАТ „Банк Михайлівський”.**

Також без попереднього застосування „класичного” аукціону, використовуючи виключно „голландську” модель аукціону, зокрема, реалізовано таке майно (активи) банків:

будівлю ангару–навісу, що належала банку ПАТ „Дельта Банк”, загальною площею 1 286,50 кв. м (Чернівецька область, Глибоцький район, с. Михайлівка) – за 0,29 млн грн, при цьому початкова (стартова) ціна активу під час виставлення на аукціон становила 1,46 млн грн (зменшено ціну за результатами аукціону на 80 відс.);

автомобіль інкасаторський Volkswagen Transporter (2012 року випуску, об’єм двигуна 2,0 л) та основні засоби у кількості 146 одиниць, що належали банку ПАТ „Банк „Юнісон” – за 0,19 млн грн, при цьому початкова (стартова) ціна майна – 0,92 млн грн (зменшено на 79 відс.);

трикімнатну квартиру загальною площею 136,0 кв. м в житловому будинку (м. Харків, проспект Леніна (пр. Науки), буд. 45/3) та основні засоби у кількості 5 одиниць (офісна та комп’ютерна техніка, устаткування та приладдя), що належали банку АТ „Златобанк” – за 2,32 млн грн, при цьому початкова (стартова) ціна активу – 3,31 млн грн (зменшено на 30 відс.);

пул активів, що складається з нерухомого майна та основних засобів, а саме: нежиле приміщення № 3 у житловому будинку на першому поверсі

загальною площею 98,3 кв. м та ганок, що знаходяться за адресою: м. Дніпро, проспект Слобожанський, 115, а також основні засоби у загальній кількості 154 одиниці (офісна та комп'ютерна техніка, устаткування та приладдя), що належали банку ПАТ „Фідобанк” – вартістю 1,56 млн грн, при цьому початкова (стартова) ціна активу – 2,0 млн грн (зменшено на 22 відсотки).

Аналізом встановлено сім випадків відкритих торгів (аукціонів), на яких реалізовувалися права вимоги за кредитними договорами, з ознаками пов'язаності між позичальниками за такими договорами та фізичними особами, які придбавали за результатами аукціонів права вимоги за кредитними договорами.

Крім того, встановлено вісім випадків пов'язаності таких осіб за іншими ознаками – наявність однакового прізвища та по батькові, місце реєстрації в одному населеному пункті та на одній вулиці, пов'язаність через інших юридичних осіб.

Довідково. Згідно з пунктом 8 частини другої статті 46 Закону № 4452 з дня початку процедури ліквідації банку забороняється зарахування зустрічних вимог, у тому числі зустрічних однорідних вимог, припинення зобов'язань за домовленістю (згодою) сторін (у тому числі шляхом договірною списання), прощення боргу, поєднання боржника і кредитора в одній особі внаслідок укладення будь-яких правочинів з іншими особами, крім банку, зарахування на вимогу однієї із сторін.

Відповідно до пункту 4 розділу VII Положення № 388 у разі встановлення, що переможець відкритих торгів (аукціону) з продажу прав вимоги або за договором забезпечення виконання зобов'язання є боржником та/або поручителем за такими договорами, уповноважена особа Фонду (якщо Фонд не здійснює повноваження ліквідатора безпосередньо) інформує про це Фонд, результати відкритих торгів (аукціону) скасовуються, а організатор відкритих торгів (аукціону) перераховує банку (банкам), активи (майно) якого (яких) виставлялися для продажу, кошти у розмірі гарантійного внеску такого учасника відкритих торгів (аукціону) (потенційного покупця).

Наприклад, під час проведення відкритих торгів (аукціону) (ідентифікатор UA-EA-2018-11-28-000044-b) реалізовувалися активи ПАТ „Дельта Банк”, зокрема право вимоги за кредитним договором від 05.07.2007 № 2501/0707/88-353.

Відповідно до публічного паспорта активу залишок заборгованості за кредитним договором (без штрафів та пені) становить 1,6 млн гривень.

За результатами відкритих торгів (аукціону) переможцем оголошено Костюка Івана Дмитровича, ціна продажу активу – 0,37 млн грн, що становить 23 відс. залишку заборгованості за кредитним договором.

Встановлено, що позичальником за кредитним договором від 05.07.2007 № 2501/0707/88-353 є фізична особа з таким же прізвищем, яка згідно з інформацією із системи аналітики відкритих даних Clarity Project проживає за однією адресою із переможцем відкритих торгів.

Так само, під час проведення відкритих торгів (аукціону) за ідентифікатором UA-EA-2018-03-27-000294-a реалізовувалися активи ПАТ „Фідобанк”, зокрема право вимоги за кредитним договором від 22.02.2008 № 014/0321/2/10661.

Згідно з публічним паспортом активу загальний залишок заборгованості за кредитним договором (без штрафів та пені) становить 1,4 млн гривень.

За результатами відкритих торгів (аукціону) переможцем оголошено Беркещук Вікторію Василівну, ціна реалізації активу – 0,56 млн грн, що становить 40 відс. залишку заборгованості за кредитним договором.

При цьому встановлено, що позичальником за кредитним договором від 22.02.2008 № 014/0321/2/10661 є фізична особа з таким же прізвищем, яка згідно з інформацією із системи аналітики відкритих даних Clarity Project проживає за однією адресою із переможцем відкритих торгів, які мають однаковий номер мобільного телефона.

За таких обставин створюється можливість позичальникам через пов'язаних з ними осіб викупити власні зобов'язання за кредитними договорами на відкритих торгах (аукціонах) зі значною знижкою, що не стимулює таких позичальників виконувати умови кредитних договорів та, відповідно, зменшує надходження платежів до банків.

Аналізом окремих лотів щодо реалізації активів (майна) банків, що ліквідувались, встановлено наявність у окремих учасників аукціонів однакових контактних даних (номерів телефонів, адреси реєстрації), однакових бенефіціарних власників або встановлено пов'язаність учасників через інших фізичних чи юридичних осіб, що відповідно до статті 6 Закону № 2210 є ознаками антиконкурентних узгоджених дій, вчинених учасниками з метою спотворення результатів аукціонів.

Зокрема, під час проведення аукціонів з реалізації активів (майна) ПАТ „Легбанк” (ідентифікатори лотів: UA-EA-2019-12-20-000001-b, UA-EA-2018-02-26-000049-a, UA-EA-2018-02-01-000189-a) та ПАТ „Фідобанк” (ідентифікатор лота: UA-EA-2017-12-18-000046-a) у кожних торгах брали участь ТОВ „Фінансова компанія „Морган Кепітал” та ТОВ „Фінансова компанія „Європа”. Відповідно до системи аналітики відкритих даних Clarity Project зазначені учасники мають однакові номери телефонів.

Аналогічно, під час реалізації активів (майна) банку ПАТ „Банк Форум” в аукціоні (ідентифікатор лота: UA-EA-2017-06-02-000140-b) брали участь два учасники: Поляков Павло Леонідович та ТОВ „ФК „Карточка плюс”.

Відповідно до даних системи аналітики відкритих даних Clarity Project Поляков Павло Леонідович є бенефіціаром ТОВ „ФК „Карточка плюс”.

Під час реалізації активів (майна) банку ПАТ „КБ „Актив-Банк” в аукціоні (ідентифікатор лота: UA-EA-2018-01-11-000520-a) брали участь два учасники: ПП Замураєв П.А. та ТОВ „Днепрокард”. Згідно з даними системи аналітики відкритих даних Clarity Project Замураєв Петро Анатолійович є засновником та уповноваженою особою ТОВ „Днепрокард”.

За результатами аналізу виявлено 25 аукціонів, у яких брали участь учасники з ознаками пов'язаності.

Встановлені факти свідчать про наявність ознак вчинення такими учасниками аукціонів антиконкурентних узгоджених дій, які відповідно до

пункту 1 частини першої статті 50 Закону № 2210 включено до переліку порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Антиконкурентні узгоджені дії учасників під час реалізації активів (майна) ПАТ „Легбанк” створюють ризики недонадходжень 6,6 млн грн від реалізації активів (майна) банку, що ліквідувався.

Так, під час реалізації активів (майна) ПАТ „Легбанк” за одним із аукціонів (ідентифікатор лота: UA-EA-2019-12-20-000001-b) потенційний переможець ТОВ „Фінансова компанія „Європа” відмовилося від власної ставки в сумі 7 млн грн, в подальшому обрано наступну цінову пропозицію іншого учасника, який став переможцем торгів – ТОВ „Фінансова компанія „Морган Кепітал”, вартістю 0,4 млн гривень. Ці учасники є пов’язаними між собою.

Отже, діяльність Фонду з реалізації майна (активів) банків, що ліквідовувались, протягом 2016–2019 років була неефективною, оскільки реалізація їх здійснювалась за вартістю значно нижчою за оціночну (у 2,4 раза) та балансову (у 14,4 раза). Зазначене вплинуло на відсоток покриття акцептованих вимог кредиторів неплатоспроможних банків за рахунок реалізованого майна.

Відсутність порядку застосування „класичного” та „голландського” аукціонів призводила до необґрунтованого застосування Фондом аукціонів зі зменшенням початкової (стартової) ціни без попереднього проведення „класичного” аукціону. Як наслідок, в шести встановлених аналізом випадках Фондом реалізовано активи (майно) банків за ціною, що загалом на 50,73 млн грн менше початкової (стартової) ціни.

На окремих аукціонах реалізація права вимоги за кредитними договорами здійснювалась на користь пов’язаних із боржниками осіб, що давало можливість таким боржникам викупити власний борг зі значною знижкою.

На відкритих торгах (аукціонах) з реалізації майна (активів) банків брали участь пов’язані між собою учасники, що свідчить про наявність ознак порушення ними законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема вчинення антиконкурентних узгоджених дій. Дії таких учасників в одному із встановлених випадків створюють ризики недонадходжень 6,6 млн грн від реалізації активів (майна) банку, що ліквідувався (ПАТ „Легбанк”).

8. СТАН РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ЗОБОВ’ЯЗАНЬ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПЕРЕД МІНІСТЕРСТВОМ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Протягом 2014–2016 років з метою досягнення Фондом мінімального обсягу коштів, що не може бути нижчим за 2,5 відс. суми гарантованих ФГВФО коштів вкладників мінімального обсягу коштів, через збільшення боргових зобов’язань Фонду у зв’язку із зростаючою кількістю неплатоспроможних

банків виконавчою дирекцією Фонду приймалися рішення⁴⁰ щодо необхідності запровадження спеціального збору з банків-учасників Фонду, щорічні надходження якого, за розрахунками Фонду, в середньому мали становити понад 2,5 млрд гривень⁴¹.

Пропозиції виконавчої дирекції Фонду не було підтримано адміністративною радою Фонду⁴², оскільки запровадження такого збору могло спричинити додаткове навантаження на банківські установи в період економічної та банківської кризи.

Статтею 25 Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 13.04.2022) визначалось: Фонд звертається за отриманням кредиту або внеску на безповоротній основі за рахунок державного бюджету з метою забезпечення дотримання Фондом мінімального обсягу коштів, визначеного частиною третьою статті 19 цього Закону, та за умови вичерпання можливостей поповнення коштів Фонду за рахунок інших джерел, визначених частиною першою статті 19 цього Закону.

Фонд листами від 02.12.2014 № 05-14805/14 та від 26.02.2015 № 05-5993/15 звертався до Мінфіну з клопотанням про визначення розміру внеску держави на безповоротній основі у вигляді безповоротної фінансової допомоги за рахунок Державного бюджету України.

Потреба отримання такого внеску обґрунтовувалась Фондом збільшенням боргових зобов'язань у зв'язку зі зростаючою кількістю неплатоспроможних банків, погашенням кредитів НБУ, що надавались під заставу ОВДП, вичерпанням можливостей поповнення коштів Фонду за рахунок інших джерел, а також відсутністю фінансової спроможності Фонду розраховуватись за відсотками та накопичувати кошти для погашення кредитів.

Відповідно до листа Мінфіну від 20.12.2014, за результатами розгляду клопотання Фонду Міністерством зазначено: відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.07.2014 № 251 „Про затвердження Порядку надання Фонду гарантування вкладів фізичних осіб кредиту або внеску держави на безповоротній основі та Методики проведення оцінки настання ризику істотного зменшення обсягу його коштів” умови надання ФГВФО внеску держави не передбачають його повернення та сплату відсотків. При цьому відповідно до Бюджетного кодексу (в редакції 2014–2015 років) одним із принципів, на яких ґрунтується бюджетна система України, є принцип збалансованості – повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період.

Окремо слід зазначити, що у червні 2014 року народним депутатом України В. Дубілем внесено на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет

⁴⁰ Рішення виконавчої дирекції Фонду від 31.07.2014 № 56, від 14.02.2015 № 32 та від 02.06.2016 № 904.

⁴¹ Рішенням виконавчої дирекції Фонду від 02.06.2016 № 904 визначалось встановлення спеціального збору у сумі 2 710 млн гривень.

⁴² Рішення адміністративної ради Фонду від 01.08.2014 № 26, від 24.02.2015 № 2 і від 15.06.2016 № 12.

України на 2014 рік” (щодо фінансової підтримки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб)” і запропоновано доповнити Закон № 719 статтею 23¹ та надати право Кабінету Міністрів України здійснювати випуски ОВДП понад обсяги, встановлені додатком № 2 до цього Закону, в обмін на ці облігації векселів, виданих ФГВФО, з відповідним коригуванням граничного обсягу державного боргу, визначеного статтею 5 цього Закону. На обсяг випущених ОВДП Мінфін збільшує відповідні показники фінансування державного бюджету понад обсяги, затверджені у додатку № 2 до цього Закону.

Запропоновані зміни Мінфіном підтримано та враховано у Законі України від 17.06.2014 № 1333-VII „Про внесення зміни до Закону України „Про Державний бюджет України на 2014 рік”.

У подальшому Мінфіном надавались пропозиції до проєктів законів України про Державний бюджет України на 2015 і 2016 роки з пропозицією надати право Кабінету Міністрів України здійснювати випуски ОВДП в обмін на ці облігації векселів, виданих Фондом.

Так, відповідно до законів № 719, від 28.12.2014 № 80-VIII „Про Державний бюджет України на 2015 рік” і від 25.12.2015 № 928-VIII „Про Державний бюджет України на 2016 рік” Кабінетом Міністрів України протягом 2014–2016 років приймалися постанови № 456, від 04.04.2015 № 156, від 08.09.2015 № 701 і від 28.12.2016 № 1003 щодо **надання кредиту ФГВФО у вигляді ОВДП в обмін на векселі, видані Фондом, відповідно до яких між Мінфіном та Фондом укладено чотири договори (№№ 87, 40, 91 і 146) про надання кредитів держави у вигляді ОВДП обсягом 59 558,6 млн грн в обмін на 28 простих векселів, виданих Фондом з відсотковою ставкою доходу на рівні 9,99–12,5 відсотків річних.**

Встановлено, що фінансово-економічні обґрунтування та розрахунки до проєктів постанов Мінфіном на розгляд Кабінету Міністрів України не надавались, чим не дотримано вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950, та Методики проведення фінансово-економічних розрахунків при підготовці проєкту акта Кабінету Міністрів України та законопроєкту, що вноситься у порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України, затвердженої наказом Мінфіну від 21.03.2008 № 428⁴³.

Довідково. Методикою № 428 (у редакції, що діяла до 01.01.2017), зокрема, визначалось, що фінансово-економічні розрахунки до проєкту акта передбачають визначення вартісної оцінки прямого та опосередкованого впливу проєкту акта на доходи та витрати (видатки і кредитування) державного та/або місцевого бюджетів. Фінансово-економічним розрахункам до проєкту акта передуює проведення аналізу проблеми, на розв'язання якої спрямовується проєкт акта, причин та умов її виникнення, визначення механізму реалізації проєкту акта та позитивних або можливих негативних наслідків його дії. Головний розробник на підставі визначених базових показників здійснює фінансово-економічні розрахунки до проєкту акта за кожним видом доходів та витрат бюджету, зокрема: у разі, коли наслідки дії проєкту акта не обмежуються одним роком, головний розробник визначає обсяг доходів і витрат бюджету

⁴³ Зареєстрованим в Мін'юсті 11.04.2008 за № 297/1498.

згідно з проектом акта на поточний, плановий бюджетні періоди та на три бюджетних періоди, що настають за плановим; порівнює обсяги доходів та витрат бюджету згідно з проектом акта з обсягами, які враховані у державному або місцевому бюджеті на поточний бюджетний період та передбачені бюджетними документами на плановий бюджетний період і на три бюджетних періоди, що настають за плановим.

На виконання таких договорів, Мінфін здійснював випуск ОВДП та передавав їх у власність Фонду шляхом зарахування на рахунок ФГВФО в цінних паперах, відкритий в ОПЕРУ НБУ, у сумі та строки, визначені в цих договорах. У день передання Мінфіном у власність Фонду ОВДП, ФГВФО видавав векселі у сумі та строки, визначені у договорі, та передавав їх Мінфіну на підставі акта прийому-передачі векселів. Право власності на ОВДП переходило до Фонду з моменту їх зарахування на рахунок, вказаний у відповідних договорах.

Слід зазначити, що **постанови №№ 456, 156, 701 і № 1003 та укладені на їх підставі договори між Мінфіном та ФГВФО передбачали різні умови сплати Фондом відсотків за векселями**: за Договором № 87 – у строки виплати відсоткового доходу за ОВДП (згідно з графіками, наведеними у додаткових договорах), а за договорами №№ 40, 91 і 146 – одночасно з оплатою векселя.

Застосування різних умов сплати відсотків за векселями призвело до виникнення різниці між надходженнями та витратами державного бюджету та, відповідно, недотримання принципу збалансованості бюджетної системи.

Як наслідок, у 2015–2017 роках фактичні видатки державного бюджету, спрямовані на обслуговування ОВДП в обсязі 14 500,0 млн грн, перевищили надходження від сплачених Фондом відсотків⁴⁴ на 10 800,0 млн гривень.

У постановах Кабінету Міністрів №№ 1003, 701, 156 та укладених на підставі них договорах між Мінфіном та ФГВФО відсутні умови щодо цільового використання кредиту за рахунок Державного бюджету України у вигляді ОВДП.

Станом на 01.01.2023 в інвестиційному портфелі Фонду обліковуються нереалізовані ОВДП номінальною вартістю 5 441,0 млн гривень.

Довідково. З отриманих за Договором № 146 від Мінфіну ОВДП номінальною вартістю 7 941,0 млн грн продано Нацбанку ОВДП (2 500 тис. штук номінальною вартістю 2 500,0 млн грн) на суму 2 543,2 млн гривень.

Протягом 2017–2022 років за нереалізованими ОВДП Фондом отримано 3 144,6 млн грн купонного доходу, який використано на поточні потреби Фонду.

За ініціативи Фонду і Мінфіну, 18.07.2018 Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову № 559, згідно з якою погоджено дострокове погашення ФГВФО векселів, що видані ним в обмін на ОВДП, випуск яких здійснено для надання кредитів у 2014–2016 роках, на тих самих умовах.

⁴⁴ За Договором № 87 протягом 2015–2017 років Фондом сплачено до державного бюджету 3,8 млрд гривень.

Керуючись Постановою № 559, Фондом достроково погашено чотири векселі загальною номінальною вартістю 10 117,6 млн грн та сплачено до державного бюджету 5 533,1 млн грн відсотків, розрахованих до дати їх фактичного погашення, з яких у 2018–2019 роках – 4 268,5 млн гривень.

Протягом 2020–2021 років за Договором № 40 Фондом достроково погашено ще чотири векселі загальною номінальною вартістю 3 700,0 млн грн та сплачено до державного бюджету 2 372,0 млн грн відсотків, розрахованих до дати їх фактичного погашення.

Загальний обсяг сплачених Фондом у 2015–2021 роках до державного бюджету відсотків, нарахованих за вісьмома достроково погашеними векселями, становив 7 905,1 млн гривень.

Обсяг недонадходжень державного бюджету коштів у вигляді відсотків, які мали бути сплачені Фондом за умов дотримання укладених з Мінфіном договорів (без урахування Постанови № 559), за розрахунками, становить 14 866,1 млн гривень⁴⁵.

За результатами аналізу даних Мінфіну щодо обліку ОВДП та витрат державного бюджету на їх обслуговування встановлено.

ОВДП у кількості 28 шт., випущені Мінфіном протягом 2014–2016 років в обмін на векселі, видані Фондом, обліковувалися Міністерством як внутрішній державний борг у сумі 59 558,6 млн гривень.

Загальний обсяг планових витрат державного бюджету щодо обслуговування цих ОВДП, розрахований Міністерством до дати закінчення їх обігу (2025–2031 роки), становить 85 313,9 млн гривень.

Видатки державного бюджету в обсязі 39 113,9 млн грн, які протягом 2015–2022 років спрямовувалися на обслуговування (сплату відсотків) випущених для цілей кредитування Фонду ОВДП, перевищували надходження до державного бюджету як суми нарахованих відсотків, сплачених Фондом (7 905,1 млн грн) за виданими в обмін на ОВДП векселями, на 31 208,8 млн гривень.

Інформація щодо фактичних платежів з погашення та обслуговування ОВДП і векселів Фонду станом на 31.12.2022 наведена в додатку 6.

Аналізом встановлено, що згідно з пунктом 10 розділу „Прикінцеві положення” Закону України від 21.12.2016 № 1801-VIII „Про Державний бюджет України на 2017 рік” Мінфіну надано дозвіл за згодою Національного банку України протягом 2017 року здійснити правочин з державним боргом шляхом обміну ОВДП, що є у власності НБУ, на нові ОВДП на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Постановою № 748 визначено перелік ОВДП, щодо яких вчинятиметься правочин з державним боргом стосовно зміни умов запозичень.

⁴⁵ 14 866,1 млн грн = 22 771,1 – 7 905,1, де: 22 771,1 млн грн – загальний плановий обсяг надходжень до державного бюджету відсотків за векселями, достроково погашеними у 2018–2021 роках, розрахований до дати погашення векселів Фонду за умовами договорів № 87 та № 40 (2026–2029 роки); 7 905,1 млн грн – сума фактично сплачених Фондом відсотків за векселями, достроково погашеними відповідно до Постанови № 559.

До зазначеного переліку увійшло шість ОВДП загальною номінальною вартістю 16 367,6 млн грн, випущених у 2014–2015 роках в обмін на векселі, видані ФГВФО, і на дату прийняття Постанови № 748 перебували у власності НБУ. За умовами Постанови № 748 облігації з цього переліку вважаються погашеними з моменту здійснення депозитарних операцій на виконання вчиненого правочину з державним боргом та підлягають анулюванню. При цьому накопичений та несплачений купонний дохід за такими облігаціями станом на дату правочину з державним боргом сплачується Національному банку грошовими коштами. Відсотковий дохід сплачується за ОВДП, які перевипущено на нових умовах.

Довідково. Інформація щодо планових платежів державного бюджету з обслуговування ОВДП, які випущені на нових умовах, у Мінфіні відсутня.

За інформацією Міністерства, нові облігації випущені 40 окремими випусками без прив'язки до конкретних облігацій, щодо яких застосовано зміни умов запозичень. Таким чином, відокремити з Переліку ОВДП ті, які випущені у 2014–2016 роках в обмін на векселі, видані ФГВФО, у загальному обсязі нових ОВДП не вбачається можливим.

Починаючи з 2018 року Фондом проводились консультації з фахівцями МВФ та Світового банку, Ради з фінансової стабільності з опрацювання питань реструктуризації боргу Фонду та відновлення його платоспроможності.

Так, на засіданнях Ради з фінансової стабільності неодноразово розглядалося питання врегулювання потенційної неплатоспроможності ФГВФО та зазначалося, що за сценарієм діючої системи погашення Фондом боргу перед Мінфіном з 2028 року Фонд матиме дефіцит коштів, а його капітал буде від'ємним протягом усього періоду, що загрожує системі гарантування вкладів. **Для вирішення проблеми усю суму пропонувалося конвертувати в умовні зобов'язання та визначити джерела їх погашення.**

З метою вирішення проблеми реструктуризації боргових зобов'язань Фонду перед Мінфіном у Верховній Раді України зареєстрований проєкт Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб” (реєстр. № 5542-1 від 25.05.2021, внесений народним депутатом України Д. О. Гетманцевим та іншими). Законопроєктом, зокрема, передбачались спеціальні механізми врегулювання питання щодо погашення зобов'язань за векселями, які були видані Фондом у 2015 і 2016 роках в обмін на ОВДП.

Верховною Радою України 01.04.2022 за результатами розгляду цього законопроєкту прийнято Закон № 2180, положеннями якого, зокрема, визначалось, що зобов'язання Фонду за векселями, які видані ним у 2015 і 2016 роках в обмін на ОВДП, держателем яких є Мінфін, щодо сплати визначених у таких векселях сум та нарахованих на визначені суми відсотків припиняються в повному обсязі з дня набрання чинності⁴⁶ цим Законом.

З метою виконання вимог положень пункту 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2180 між Мінфіном та Фондом укладено

⁴⁶ Закон набув чинності 13.04.2023.

Договір від 15.04.2022 про порядок перерахування ФГВФО коштів до Державного бюджету України, додатком до якого надано перелік з 92 банків, що протягом 2014–2017 років визнані неплатоспроможними або щодо яких прийнято рішення про ліквідацію з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону № 2121.

Умовами вказаного договору, зокрема визначено, що Фонд має перераховувати до Державного бюджету України кошти в межах розміру припинених зобов'язань Фонду за векселями номінальною вартістю **45 741,0 млн грн** та нарахованими відсотками на суму, що не перевищує **62 542,7 млн грн** із розрахунку до 2031 року у порядку, визначеному цим договором та Законом № 4452.

Договором передбачено, що погашення зобов'язань Фонду у розмірі 45 741,0 млн грн здійснюватиметься за рахунок коштів, розрахованих станом на кінець звітного року, у розмірі перевищення суми відкоригованого капіталу над розміром цільового фонду з урахуванням строку його досягнення, але не більше розміру припинених зобов'язань Фонду щодо сплати визначених у векселях сум (без урахування відсотків), за умови, що таке перерахування не призведе протягом відповідного періоду до зменшення відкоригованого капіталу нижче розміру цільового фонду.

Водночас погашення зобов'язань за нарахованими відсотками в обсязі 62 542,7 млн грн передбачено за рахунок коштів у розмірі сум, отриманих після припинення зобов'язань Фонду за відповідними векселями як задоволення вимог Фонду до банків, визначених у додатку до цього договору, у тому числі за рахунок коштів, сплачених особами, визначеними частиною п'ятою статті 52 Закону № 4452, або стягнутих з них, але не більше суми незадоволених вимог Фонду до такого банку, а також коштів у розмірі сум, сплачених особами, визначеними частиною п'ятою статті 52 Закону № 4452, або стягнутих з них як задоволення вимог Фонду, що виникли у зв'язку із заподіянням йому шкоди (збитків) внаслідок незадоволення його вимог до банку за недостатністю майна банку.

Довідково. Відповідно до частини п'ятої статті 52 Закону № 4452 у разі виявлення шкоди (збитків), завданої банку, Фонд звертається з вимогою про відшкодування на користь Фонду шкоди (збитків), завданої банку, до: пов'язаної з банком особи та/або іншої особи, рішеннями, діями (в тому числі вчиненими правочинами, операціями, укладеними договорами) та/або бездіяльністю якої завдано шкоди (збитків) банку; та/або пов'язаної з банком особи, та/або іншої особи, яка внаслідок таких рішень, дій (в тому числі правочинів, операцій, договорів) або бездіяльності прямо чи опосередковано отримала майнову вигоду.

Як вбачається зі змісту Договору від 15.04.2022, погашення зобов'язань Фонду щодо сплати відсотків, нарахованих на визначені у відповідних векселях суми, передбачено, зокрема, за рахунок стягнення коштів з пов'язаних з банками осіб, що визначено частиною п'ятою статті 52 Закону № 4452.

За результатами аналізу проведеної Фондом претензійно-позовної роботи з відшкодування шкоди (збитків), визначених цим договором 92 банків, встановлено, що станом на 01.01.2023 **сума затверджених акцептованих**

вимог кредиторів становила 278 116,0 млн грн, залишок незадоволених акцептованих кредиторських вимог (1–8 черги) – 220 156,2 млн грн, у тому числі 3-ї черги (Фонду) – 66 961,8 млн гривень.

На початок 2023 року Фондом пред'явлено вимоги до 57 із 92 банків у розмірі 165 217,6 млн грн (кількість відповідачів – 912 осіб).

До 35 банків, залишок незадоволених акцептованих кредиторських вимог ((1–8) черги) за якими становить 33 928,1 млн грн, вимоги та позови щодо відшкодування шкоди (збитків) з різних причин не пред'являлися.

Довідково. За інформацією Фонду, причинами неподання позовних вимог, зокрема, були: проведення аналізу обставин з метою виявлення фактів заподіяння шкоди (збитків), Верховним Судом скасовано рішення НБУ про визнання банку неплатоспроможним/відкликання ліцензії та ліквідацію банку; відсутній фактичний контроль щодо ПАТ „Укрінбанк” (залишок незадоволених акцептованих кредиторських вимог – 2 817,7 млн грн); проведення аналізу обставин з метою виявлення фактів заподіяння шкоди (збитків) АТ „Банк Богуслав” (залишок незадоволених акцептованих кредиторських вимог – 197,7 млн грн) та ПАТ „Златобанк” – 6 460,9 млн грн, ПАТ „Актабанк” – 599,9 млн гривень.

Аналізом встановлено, що станом на 01.01.2023 відшкодування будь-якої шкоди (збитків) не стягнуто за жодним з ініційованих та пред'явлених Фондом позовів/процесів/проваджень до пов'язаних з банками осіб, що несе суттєві ризики виконання умов Договору від 15.04.2022 в частині погашення заборгованості Фонду перед Мінфіном в розмірі 62 542,7 млн грн, як суми нарахованих відсотків за погашеними векселями.

Причинами незадоволення позовних вимог, за інформацією Фонду, є відсутність сформованої судової практики цієї категорії справ, зокрема визначення розміру шкоди (збитків): залежно від операцій чи в розмірі недостатності майна (активів) банку; обов'язку доведення потерпілою стороною (Фондом) вини заподіювача шкоди в деліктних правовідносинах; обрання ефективного способу захисту порушеного права у деліктних зобов'язаннях; можливість об'єднання декількох вимог в одній позовній заяві; визначення предмета доказування у певній справі; правильне застосування норм матеріального права, які регулюють подібні правовідносини (положення статті 52 Закону № 4452 у системному взаємозв'язку з положеннями статті 1166 Цивільного кодексу України).

З метою вирішення питань повернення активів збанкрутілих банків, забезпечення координації дій органів виконавчої влади, визначення шляхів, механізмів та способів вирішення проблемних питань, зокрема розроблення стратегії повернення активів збанкрутілих банків з визначенням плану дій її реалізації, включаючи підготовку пропозицій щодо удосконалення нормативно-правової бази з відповідних питань, постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 176 утворено міжвідомчу робочу групу з питань повернення активів збанкрутілих банків (МРГ), яку очолив Прем'єр-міністр України, голова міжвідомчої робочої групи. Створення такої робочої групи було одним із „структурних маяків” в рамках співпраці України з МВФ в межах Меморандуму про економічну та фінансову політику.

Цим Меморандумом також передбачалася розробка та підготовка комплексної стратегії повернення активів та плану заходів, які мають бути прийнятими та оприлюдненими Кабінетом Міністрів України. Водночас внаслідок запровадження воєнного стану на всій території України комплексна стратегія не затверджена.

Таким чином, протягом 2014–2016 років Фондом залучено кредитів за рахунок Державного бюджету України у вигляді ОВДП на суму 59 558,6 млн грн в обмін на 28 простих векселів, виданих Фондом, з відсотковою ставкою доходу на рівні 9,99–12,5 відс. річних.

Через встановлення постановами Кабінету Міністрів України та укладеними на їх підставі договорами різних умов сплати відсотків за векселями та ОВДП, а також прийняття рішення про дострокове погашення восьми векселів Фонду різниця між витратами державного бюджету, спрямованими на сплату відсотків за ОВДП у обсязі 39 113,9 млн грн, та сплаченими Фондом відсотками за виданими в обмін на ці ОВДП векселями (7 905,1 млн грн) становила 31 208,8 млн грн, а некомпенсований дохід майбутніх періодів державного бюджету – 14 866,1 млн гривень.

Відсутність вимог щодо цільового використання кредиту держави дозволило Фонду залишити у своєму розпорядженні ОВДП номінальною вартістю 5 441,0 млн грн, за які протягом 2017–2022 років з Державного бюджету України отримано купонного доходу на суму 3 144,6 млн гривень.

За результатами прийняття Закону № 2180 Мінфіном реструктуризовано до 2031 року заборгованість Фонду за векселями, виданими ним у 2015 і 2016 роках в обмін на ОВДП, у обсязі 45 741,0 млн грн, та нарахованими на них відсотками у обсязі 62 542,7 млн гривень.

Враховуючи відсутність фінансових результатів за жодним з ініційованих та пред'явлених Фондом позовів/процесів/проваджень щодо стягнення з пов'язаних з банками осіб відшкодування шкоди (збитків) існують суттєві ризики непогашення заборгованості Фонду перед Мінфіном в розмірі 62 542,7 млн грн, як суми нарахованих відсотків за погашеними векселями.

ВИСНОВКИ

1. Діюча система гарантування вкладів фізичних осіб за фінансової підтримки держави в цілому забезпечила захист прав і законних інтересів вкладників неплатоспроможних банків. Аналіз діяльності Фонду засвідчив, що заходи, спрямовані на задоволення вимог кредиторів банків за рахунок реалізації та управління активами, були неефективними.

Прийняття Закону № 2180 було своєчасним, сприяло попередженню кризи у сфері банківської системи, забезпечило створення правових засад щодо досягнення фінансової стабільності, зокрема в частині гарантування вкладів фізичних осіб, та підвищенню довіри вкладників до банківської системи України.

1.1. Фондом як установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків, упродовж 2016–2019 років здійснювалися заходи виведення з ринку 95 неплатоспроможних банків, з яких 34 ліквідовано у цьому періоді. Станом на 01.01.2020 вкладникам неплатоспроможних банків відшкодовано 93,6 відс. гарантованих сум за вкладами (52 945,2 із 56 542,5 млн грн), з яких 38,9 відс. (20 590,5 млн грн) – у періоді, що підлягав аналізу. Водночас вжиті Фондом заходи забезпечили погашення лише 15,7 відс. (44 931,9 млн грн) акцептованих вимог кредиторів за всіма чергами (286 461,2 млн грн), з яких на погашення заборгованості перед Фондом (третя черга) спрямовано 24 153,0 млн гривень.

Найбільшу питому вагу (51,7 відс.) у структурі загальних надходжень займали кошти від реалізації майна (активів) неплатоспроможних банків – 23 645,33 млн грн, водночас через низьку ліквідність активів такі надходження становили 41,2 відс. їх оціночної вартості (57 440,61 млн грн) та 7,9 відс. балансової вартості (298 898,91 млн гривень). Співвідношення обсягів коштів, отриманих від реалізації майна (активів) цих банків (23 645,33 млн грн), та обсягів коштів, спрямованих Фондом на виплати гарантованої суми вкладникам банків, що ліквідуються (52 945,2 млн грн), становить 44,7 відсотка. Разом з тим покриття усіх акцептованих вимог кредиторів неплатоспроможних банків за всіма чергами за рахунок реалізованого майна (активів) становить лише 8,3 відсотка.

На кінець 2019 року оціночна вартість майна (активів) збанкрутілих банків становила 59 657,58 млн грн, що на 679,86 млн грн перевищує їх заборгованість перед Фондом (58 977,72 млн гривень). У зв'язку з відсутністю майна (активів) банків на кінець процедури ліквідації, за рішенням виконавчої дирекції Фонду списано непогашену заборгованість 64 банків, ліквідація яких тривала протягом 2016–2019 років, на суму 49 113,5 млн грн (51,2 відс. заборгованості).

1.2. Протягом 2016–2019 років Фондом розпочато процедуру виведення з ринку 29 банків.

Встановлено, що через обмежене коло попередньо кваліфікованих осіб, включених до переліку, який формується Нацбанком у порядку, встановленому НБУ, за погодженням з Фондом, з 26 оголошених протягом чотирьох років Фондом відкритих конкурсів, 23 – не відбулися або не були визнані переможці, 1 – відмінено. Результативними були лише два конкурси щодо продажу активів ПАТ „Діамантбанк” та АКБ „Новий”, завдяки чому економія коштів Фонду на виплати гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами вкладникам цих банків становила 1 158,9 млн гривень.

За відсутності на 03.02.2016 попередньо кваліфікованих Нацбанком осіб, що мали право взяти участь у конкурсі, проведення відкритого конкурсу щодо продажу активів ПАТ „Авант-Банк”, який визнаний неплатоспроможним відповідно до рішення виконавчої дирекції Фонду від 29.01.2016 № 96, Фондом не оголошувалося.

1.3. Протягом 2016–2017 років Фонд здійснював свою діяльність відповідно до Стратегії розвитку на 2013–2017 роки, основним завданням якої

було наближення не пізніше ніж до кінця 2017 року діяльності Фонду до положень Основних принципів ефективних систем страхування депозитів, погоджених Базельським комітетом з банківського нагляду разом з Міжнародною асоціацією страховиків депозитів у червні 2009 року. Реалізація цієї Стратегії передбачала, зокрема, розроблення та запровадження планів діяльності Фонду на відповідні роки, які включатимуть перелік заходів із встановленими індикаторами ефективності для кожного заходу.

Встановлено, що діяльність Фонду здійснювалась за відсутності у 2017 році річного плану діяльності, а протягом 2018–2020 року – стратегії розвитку Фонду, затвердження яких віднесено до повноважень адміністративної ради Фонду.

Відповідно до пункту 2 рішення адміністративної ради Фонду від 10.12.2019 № 20, доручено Фонду разом із Нацбанком розробити та подати до 01.07.2020 на розгляд адміністративній раді Фонду Стратегію розвитку Фонду до 2025 року, натомість рішенням адміністративної ради Фонду від 24.12.2020 № 16 затверджено Стратегію розвитку Фонду до 2022 року. Стратегію розвитку Фонду до 2025 року на сьогодні не затверджено. За інформацією ФГВФО, станом на 03.02.2023 тривала робота з її підготовки.

2. Протягом 2016–2019 років Фондом акумульовано 50 503,2 млн грн, найбільшу питому вагу 71,8 відс. (36 281,9 млн грн) з яких становили кошти, що надійшли від виконання заходів, передбачених планом врегулювання, зокрема, від продажу неплатоспроможного банку або перехідного банку, ліквідації банку (22 443,2 млн грн), та регулярні збори учасників Фонду (13 838,7 млн гривень). Решта – кошти, залучені Фондом шляхом розміщення облігацій та/або видачі векселів Фонду (9 414,3 млн грн), доходи, одержані від інвестування коштів в державні цінні папери (3 716,9 млн грн), доходи, одержані у вигляді процентів, нарахованих Нацбанком за залишками коштів на рахунках Фонду, відкритих в НБУ (865,8 млн грн), та інші надходження (224,3 млн гривень).

Показник фінансової стійкості, який щоквартально розраховувався Фондом протягом періоду, що аналізувався, становив від 1,2 до 5,2 відс. суми гарантованих Фондом коштів вкладників у межах суми відшкодування з урахуванням суми зборів з учасників Фонду, які мають надійти протягом поточного кварталу.

Встановлено, що протягом 2016–2019 років значення показника фінансової стійкості тричі перебувало нижче законодавчо визначеного мінімуму (не нижче 2,5 відс.), а саме: 1,8 відс. станом на 01.07.2016, 1,2 відс. – на 01.10.2016 і 2,3 відс. – на 01.07.2017. Збільшення цього показника досягнуто Фондом, зокрема, і за рахунок коштів державного бюджету (7 941,0 млн гривень).

3. Кошти, використані Фондом протягом 2016–2019 років, становили 56 349,1 млн грн з яких на здійснення виплати гарантованої суми відшкодування коштів за вкладками вкладникам неплатоспроможних банків та забезпечення поточної діяльності Фонду згідно з кошторисом витрат спрямовано 21 759,8 млн грн (38,6 відс.), тоді як витрати Фонду на сплату боргових

зобов'язань перед державою та Нацбанком становили 26 696,3 млн грн, (47,4 відс. використаних Фондом коштів).

3.1. Виплати вкладникам гарантованої суми відшкодування коштів за вкладками у періоді, що аналізувався, становили 20 590,5 млн грн, з яких 91,2 відс. (18 778,6 млн грн) вкладниками отримано протягом 2016–2017 років.

Система виплат, що діяла до жовтня 2017 року, була недосконалою, оскільки обмежувала вкладників у виборі банків-агентів та відповідно збільшувала терміни отримання ними гарантованої суми відшкодування за вкладом.

Авансування коштів банкам-агентам здійснювалося Фондом без затверджених схем фактичних потреб у коштах кожного банка-агента індивідуально, враховуючи можливості попереднього перерахування коштів залежно від даних кожного банка-агента та виплат вкладникам кожного банку, що ліквідується.

За рішеннями виконавчої дирекції Фонду протягом 2016–2019 років списано 372,5 млн грн зобов'язань з виплати гарантованої суми відшкодування коштів за вкладками вкладникам ліквідованих банків, з яких майже 90 відс. (328,9 млн грн) припадає на вкладників 17 неплатоспроможних банків, ліквідацію яких розпочато у 2013–2014 роках. Зазначене спричинено відсутністю звернень за відшкодуванням гарантованих сум за вкладками через незначний розмір залишку таких коштів (з вкладів менше 1 000 грн виплачено 0,1 відс.), а також звернень про відшкодування гарантованих сум вкладників, які зареєстровані на тимчасово окупованих територіях.

Крім того, у 2016 році Фондом використано 2 293,0 млн грн на надання цільової позики п'ятьом неплатоспроможним банкам для виплат коштів вкладникам.

3.2. Встановлено, що керуючись Постановою № 559, на підставі укладених з Мінфіном додаткових договорів (від 26.07.2018 № 5, від 14.03.2019 № 6, від 08.04.2019 № 7 і від 09.07.2019 № 8) до Договору № 87 ФГВФО здійснено дострокове погашення чотирьох векселів, виданих в обмін на ОВДП, та відсотків за ними, шляхом перерахування до державного бюджету 14 386,1 млн грн (у тому числі 10 117,6 млн грн – погашення векселів, 4 268,5 млн грн – процентні витрати за ними).

Прийняте Кабінетом Міністрів України рішення щодо дострокового погашення векселів Фонду сприяло зменшенню боргових зобов'язань ФГВФО зі сплати відсотків за такими векселями на 12 337,3 млн гривень.

3.3. Протягом 2016–2019 років на покриття витрат, пов'язаних із залученими кредитами Нацбанку у 2014 році, Фондом використано 12 310,2 млн грн (у тому числі 9 701,3 млн грн – погашення кредитів, 2 608,9 млн грн – процентні витрати за кредитами).

Аналіз засвідчив, що запроваджений механізм фінансування Фонду, шляхом його кредитування НБУ під забезпечення ОВДП (отриманими Фондом як кредит з Державного бюджету України в обмін на векселі, видані Фондом) та майнових прав за майбутніми надходженнями Фонду на поточні рахунки, відкриті в НБУ, протягом 2016–2019 років призвів до додаткових витрат Фонду

в сумі майже 200,0 млн грн внаслідок перевищення сплачених за кредитними договорами процентів (2 608,9 млн грн) над сумою отриманого Фондом купонного доходу за ОВДП, наданими в заставу НБУ (2 409,2 млн гривень).

3.4. Встановлено, що протягом 2016–2019 років Фондом одержано 3 717,0 млн грн купонного доходу від інвестування коштів в державні цінні папери, з яких 40,7 відс. (1 514,0 млн грн) – за ОВДП, отриманими за договором з Мінфіном у вигляді кредиту з Державного бюджету України в обмін на векселі, видані Фондом.

Балансова вартість портфеля ОВДП Фонду станом на 31.12.2016 становила 13 229,8 млн грн та включала вартість ОВДП, придбаних Фондом внаслідок інвестування коштів в державні цінні папери України до 2015 року, а також ОВДП, отриманих Фондом у вигляді кредиту держави в обмін на векселі Фонду (7 941,0 млн грн), з яких ОВДП номінальною вартістю 2 500,0 млн грн Фондом реалізовано за договором з Нацбанком у 2017 році.

На кінець 2017 року 51,7 відс. (5 441,0 млн грн) балансової вартості портфеля (10 516,7 млн грн) становили ОВДП, отримані Фондом у вигляді кредиту держави в обмін на векселі Фонду, на 31.12.2019 – цей показник збільшився на 7,6 відс. пункти (до 59,3 відсотка).

У 2019 році Фондом використано 4 405,3 млн грн на придбання ОВДП у кількості 4,4 млн шт., у тому числі короткострокові (до одного року) – 1 398,6 млн грн, середньострокові (від 1 до 5 років) – 3 006,7 млн гривень.

4. У межах затверджених кошторисів витрат Фонду на 2016, 2017, 2018 і 2019 роки Фондом використано 1 496,8 млн грн: 1 178,7 млн грн (78,7 відс.) – на забезпечення поточної діяльності Фонду, утримання апарату, розвитку його матеріально-технічної бази; 318,1 млн грн (21,3 відс.) – на витрати, пов'язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку та ліквідації банку.

Найбільшу питому вагу у загальних кошторисних витратах становили витрати на оплату праці працівників і нарахування на фонд оплати праці 76,7 відс. (1 147,8 млн гривень).

4.1. Аналіз фактичних витрат на оплату праці засвідчив, що Фондом під час звільнення працівників за угодою сторін (пункт 1 частини першої статті 36 КЗпП) сплачено 6,6 млн грн одноразової допомоги, виплата якої у разі звільнення працівника на підставі цього пункту положеннями статті 44 КЗпП, – основного нормативно-правового акта, що регулює трудові правовідносини в Україні, не передбачено.

Такі виплати здійснено на підставі пункту 25 Положення про оплату праці, підпункту 5 пункту 2 і пункту 5 глави 4 „Інші заохочувальні та компенсаційні виплати” розділу V „Нормування і оплата праці, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій тощо)” Колективного договору на 2018–2020 роки.

Запровадження одноразової допомоги при звільненні Фондом здійснено керуючись частиною третьою статті 7 Закону № 3356, якою визначено, що колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги, зокрема щодо дитячого оздоровлення та придбання новорічних подарунків для дітей працівників тощо.

Крім того, Фондом протягом 2016–2019 років неекономно використано 2,0 млн грн на преміювання членів виконавчої дирекції Фонду за виконання особливо важливих завдань, фактично за виконання ними повноважень, визначених Законом № 4452, тоді як основним критерієм преміювання згідно з підпунктом 2.5.1.2 пункту 2.5 розділу II Порядку № 41 є факт виконання членом виконавчої дирекції Фонду особливо важливого завдання або наявність особливих досягнень членів виконавчої дирекції Фонду, а саме підтверджений факт винахідництва та раціоналізації, створення, освоєння та впровадження нової технології, дострокове введення в дію відповідної методики чи нормативів.

Зокрема, у грудні 2019 року відповідно до наказу Фонду премійовано членів виконавчої дирекції Фонду у розмірі від 152 до 164 відс. посадового окладу, з урахуванням надбавки. В обґрунтуваннях щодо такого преміювання зазначено про врегулювання спору між Нацбанком і ПАТ „КБ „Актив-Банк” шляхом укладання мирової угоди (рішення виконавчої дирекції Фонду від 11.12.2019 № 3134), реалізація якої дозволить неплатоспроможному банку забезпечити погашення кредиторської заборгованості перед Фондом 20,9 млн грн та покращить фінансові показники Фонду.

Аналізом встановлено: сума сплачених ПАТ „КБ „Актив-Банк” (20.12.2019) коштів на погашення кредиторських вимог Фонду, передбачених цією мировою угодою, становила 19,2 відс. (23,2 млн грн) загальної суми погашеної заборгованості (120,9 млн грн) з дати початку ліквідації банку (24.12.2014), або 1,7 відс. всієї заборгованості банку перед Фондом (1 340,4 млн гривень). Ліквідаційний баланс ПАТ „КБ „Актив-Банк” затверджено 21.12.2019. Непогашена заборгованість банку перед Фондом станом на 31.12.2019 становила 1 219,5 млн гривень.

Також Порядком № 41 не передбачено посадової особи ФГВФО, за поданням якої директор-розпорядник Фонду приймає рішення про нарахування і виплату таких премій.

4.2. На придбання основних засобів, нематеріальних активів та їх супровід Фондом використано 154,1 млн гривень.

У порушення вимог статті 8 Закону № 80 протягом 2016–2019 років інформаційні системи Фонду, у яких оброблялася інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, використовувались без КСЗІ з підтвердженою відповідністю за результатами експертизи.

За інформацією ФГВФО, побудову систем КСЗІ Фондом розпочато у 2020 році. Результати експертизи підтвердженої відповідності за окремими етапами отримані в 2021 і 2022 роках. Заходи щодо створення КСЗІ, заплановані на 2022 рік, не здійснювалися.

Аналізом встановлено, що показники звітів про виконання кошторису Фонду за 2016, 2017, 2018 і 2019 роки не збігалися з даними, відображеними в реєстрах бухгалтерського обліку за статтями „Основні засоби” та „Нематеріальні активи”, відмінність між якими становила 15,8 млн гривень.

Всупереч вимогам параграфів 4 і 12 МСБО 38 Фондом до складу основних засобів віднесено придбане у 2016–2019 роках програмне забезпечення та

послуги з його модернізації загальною вартістю 10,3 млн гривень. Зазначене призвело до викривлення окремих показників фінансової звітності Фонду за 2017–2019 роки, водночас не вплинуло на загальний показник балансової вартості необоротних активів Фонду. Цей недолік усунуто Фондом у 2021 році шляхом здійснення коригуючих записів у реєстрах бухгалтерського обліку.

4.3. Інші витрати, пов'язані з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, становили 61,5 млн грн, з яких 61,0 млн грн (99,2 відс.) спрямовано на закупівлю послуг комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків, результати яких, за інформацією Фонду, використовувались як доказова база під час процесів/позовів/проваджень до судів та правоохоронних органів для відшкодування шкоди (збитків) з пов'язаних з банками осіб. Загалом протягом 2016–2019 років здійснено 25 процедур закупівель таких послуг, за результатами яких укладено 24 договори, з них чотири – розірвано в процесі виконання за домовленістю сторін або в односторонньому порядку.

З метою здійснення цих повноважень у структурі Фонду у 2015 році утворено Департамент розслідування протиправних діянь та запобігання корупції, основним завданням якого передбачалось ініціювання та супровід кримінальних справ неплатоспроможних банків. Загальний обсяг витрат Фонду на оплату праці працівників цього структурного підрозділу за період з січня 2016 року по жовтень 2019 року становив 52,6 млн гривень.

Аналіз засвідчив, що практика використання Фондом результатів проведених forensic-аудитів неплатоспроможних банків на сьогодні не завершена, оскільки відсутні остаточні судові рішення щодо процесів/позовів/проваджень про відшкодування шкоди (збитків) з пов'язаних з банками осіб, ініційованих Фондом за статтею 52 Закону № 4452, до яких долучено результати проведених forensic-аудитів.

Крім того, наприкінці 2019 року Фондом прийнято рішення ліквідувати Департамент розслідування протиправних діянь, шляхом введенням в дію нової структури Фонду, а починаючи з 2020 року закупівля послуг комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків Фондом не здійснювалась.

Зважаючи на те, що застосування результатів forensic-аудитів неплатоспроможних банків на сьогодні не завершено та є предметом дослідження/оцінки судами або правоохоронними органами в ініційованих Фондом за статтею 52 Закону № 4452 процесах/позовах/провадженнях про відшкодування шкоди (збитків) з пов'язаних з банками осіб, а також відсутність протягом семи років (2016–2022 роки) остаточних судових рішень на користь Фонду та неплатоспроможних банків та відповідно позитивних „фінансових” результатів – стягнення шкоди (збитків) з пов'язаних з банками осіб створює ризики нерезультативних витрат Фонду в сумі 113,6 млн грн, використаних на закупівлю послуг комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків та на забезпечення діяльності відповідального структурного підрозділу.

4.4. Протягом 2016–2019 років Фонд здійснив 216 процедур закупівель на загальну суму 182,1 млн грн, з яких 183 закупівлі (загалом 176,7 млн грн) – із використанням ІТС „Prozorro” та 33 закупівлі (5,4 млн грн) – без використання зазначеної системи шляхом оприлюднення звітів про укладені договори.

Протягом періоду, що підлягав аналізу, в окремих проведених Фондом закупівлях наявні ознаки вчинення їх учасниками антиконкурентних узгоджених дій, визначених пунктом 4 частини другої статті 6 Закону № 2210, які відповідно до пункту 1 статті 50 цього Закону включено до переліку порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Зазначене створює ризики придбання товарів, робіт та послуг за штучно завищеними цінами.

Фондом непродуктивно використано 0,5 млн грн на закупівлю послуг моніторингу інформаційного простору, оскільки здійснення такого моніторингу віднесено до завдань його структурного підрозділу – управління з питань інформаційної політики.

Тендерним комітетом Фонду не дотримано принцип об'єктивної та неупередженої оцінки тендерних, конкурсних та кваліфікаційних пропозицій, визначених пунктом 7 розділу I Інструкції № 846 у процесі закупівлі послуг з проведення досліджень комплексного аналізу (forensic) неплатоспроможних банків, оскільки застосовано неоднаковий підхід при оцінці конкурсної пропозиції учасника під час його участі в різних процедурах закупівель за однакових конкурсних вимог.

Крім того, за результатами проведеного аналізу встановлено випадки порушення Фондом порядку оприлюднення інформації про закупівлі, а саме недотримання встановленого законодавством терміну для оприлюднення звіту про укладені договори.

5. Нормативно-правова база, яка забезпечувала правові, фінансові та організаційні засади функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, а також повноваження Фонду, протягом періоду, що підлягав аналізу, в цілому була сформованою.

Водночас невизначеність граничних термінів для здійснення окремих процедур призводить до збільшення строків ліквідації банків та відповідно використання додаткових коштів на її здійснення. Так, порядок формування ліквідаційної маси банку регулюється статтею 50 Закону № 4452, відповідно до якої з дня початку процедури ліквідації банку Фонд приступає до інвентаризації та оцінки майна банку з метою формування ліквідаційної маси банку. Інвентаризація майна банку та формування ліквідаційної маси мають бути завершені у строк до шести місяців з дня прийняття рішення про ліквідацію банку та відкликання банківської ліцензії. Результати інвентаризації та формування ліквідаційної маси відображаються в акті, який підлягає затвердженню виконавчою дирекцією Фонду.

Водночас Законом № 4452 не обмежено у часі затвердження ліквідаційної маси виконавчою дирекцією Фонду. Як наслідок, акти про формування ліквідаційної маси 9 банків, в яких протягом 2016–2019 років проводилися заходи щодо виведення з ринку шляхом здійснення ліквідації, затверджувалися після завершення 6-місячного граничного терміну з перевищенням від 5 до 34 днів. Зазначене призвело до затримки з початком передпродажної підготовки та реалізації майна (активів), збільшення строків процедури ліквідації та відповідно додаткових витрат Фонду на її здійснення, за розрахунками, у сумі 0,46 млн гривень.

Законом № 4452 не визначено повноважень виконавчої дирекції Фонду щодо схвалення звіту про виконання кошторису витрат Фонду та затвердження звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку, а також повноважень адміністративної ради Фонду щодо затвердження звіту про виконання кошторису витрат Фонду, що не сприяє належному контролю за використанням коштів кошторису витрат Фонду. Через відсутність вимог щодо оприлюднення звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку, інформація щодо понесених Фондом витрат не оприлюднюється.

Запроваджений Закон № 2180 дозволив запобігти відтоку банківських вкладів та, відповідно, системній банківській кризі, зокрема в частині відшкодування кожному вкладнику банку коштів у повному розмірі вкладу, включаючи відсотки, нараховані станом на кінець дня, що передує дню початку процедури виведення банку з ринку, протягом дії воєнного стану в Україні та трьох місяців з дня його припинення чи скасування.

6. Протягом 2016–2019 років основним способом реалізації майна (активів) банків було проведення відкритих торгів (аукціонів). Надходження коштів від реалізації у такий спосіб становили 99,3 відс. (22 901,4 млн грн) загального обсягу надходжень від реалізації майна (активів) банків, що ліквідовувалися (23 066,2 млн гривень). Шляхом продажу безпосередньо юридичній або фізичній особі реалізовано майна (активів) на суму 164,8 млн гривень.

Фактична вартість реалізації майна (активів) була значно менша ніж його оціночна (у 2,4 раза) та балансова вартість (у 14,4 раза), що спричинило зменшення відсотка покриття акцептованих вимог кредиторів неплатоспроможних банків за рахунок реалізованого майна (активів).

Протягом 2016 року на відкритих торгах (аукціонах) реалізація майна (активів) банків здійснювалася в електронній формі через індивідуальні електронні майданчики з поступовим запровадженням ЕТС Prozorro.Продажі.

Протягом періоду, що аналізувався, Фондом проводились відкриті електронні торги з реалізації майна (активів) шляхом застосування „класичного” аукціону („англійська модель”), що передбачає підвищення початкової ціни, та „голландського” аукціону, під час якого рівень початкової (стартової) ціни знижується.

Від реалізації майна (активів) банків на „класичних” аукціонах отримано 13 176,8 млн грн (57,1 відс.), на „голландських” – 9 724,6 млн грн (42,2 відсотка).

Аналіз засвідчив, що через відсутність порядку застосування аукціонів (класичний/голландський), Фондом проводились аукціони зі зменшенням початкової (стартової) ціни без попереднього проведення „класичного” аукціону. Як наслідок, в шести встановлених аналізом випадках Фондом реалізовано активи (майно) банків за ціною, що загалом на 50,73 млн грн менше початкової (стартової) ціни.

На окремих аукціонах реалізація права вимоги за кредитними договорами здійснювалася на користь пов'язаних із боржниками осіб, що давало можливість таким боржникам викупити власний борг зі значною знижкою.

На відкритих торгах (аукціонах) з реалізації майна (активів) банків брали участь учасники із ознаками пов'язаності між собою, що свідчить про вчинення ними антиконкурентних узгоджених дій, які в одному із встановлених аналізом випадків створюють ризики недонадходжень 6,6 млн грн від реалізації активів (майна) банку, що ліквідувався (ПАТ „Легбанк”).

7. Необхідність захисту прав і законних інтересів вкладників банків в умовах визнання Нацбанком протягом 2014–2016 років неплатоспроможними значної кількості банків та виведення їх з ринку вимагали залучення Фондом додаткових фінансових ресурсів.

7.1. Частиною третьою статті Закону № 4452 (у редакції, що діяла до 13.04.2022) визначалось: Фонд звертається за отриманням кредиту або внеску на безповоротній основі за рахунок державного бюджету з метою забезпечення дотримання Фондом мінімального обсягу коштів, визначеного частиною третьою статті 19 цього Закону, та за умови вичерпання можливостей поповнення коштів Фонду за рахунок інших джерел, визначених частиною першою статті 19 цього Закону.

Протягом 2014–2016 років Фондом залучено кредитів за рахунок Державного бюджету України у вигляді ОВДП на суму 59 558,6 млн грн в обмін на 28 простих векселів, виданих Фондом, з відсотковою ставкою доходу на рівні 9,99–12,5 відс. річних, які обліковувалися Мінфіном як внутрішній державний борг.

Зазначені кредити надавались на підставі чотирьох договорів (№№ 87, 40, 91 і 146), укладених між Мінфіном та Фондом на виконання постанов Кабінету Міністрів України (№№ 456, 156, 701 і 1003), прийнятих відповідно законів України про Державний бюджет України на 2014, 2015 і 2016 роки.

Обсяг планових витрат державного бюджету щодо їх обслуговування розрахований Міністерством до дати закінчення їх обігу (2025–2031 роки) становить 85 313,9 млн гривень.

Через визначені постановами №№ 156, 701 і 1003 та укладеними на їх підставі договорами між Мінфіном та ФГВФО різних умов сплати відсотків за векселями та ОВДП, а також прийняття рішення про дострокове погашення восьми векселів Фонду, на підставі Постанови № 559, різниця між витратами державного бюджету спрямованими на сплату відсотків за ОВДП (39 113,9 млн грн), та сплаченими Фондом відсотками за виданими в обмін на ці ОВДП векселями (7 905,1 млн грн), становить 31 208,8 млн гривень. Недонадходження до державного бюджету коштів у вигляді відсотків за такими векселями, за розрахунками, становить 14 866,1 млн гривень.

Невизначення в Постанові № 1003 та укладеному на її підставі між Мінфіном та Фондом Договорі № 146 вимог щодо цільового використання кредиту за рахунок Державного бюджету України у вигляді ОВДП, станом на 01.01.2023 в інвестиційному портфелі Фонду обліковуються нереалізовані ОВДП номінальною вартістю 5 441,0 млн грн, за які протягом 2017–2022 років

Фондом отримано з Державного бюджету України 3 144,6 млн грн купонного доходу.

7.2. На виконання вимог Закону № 2180 між Мінфіном та ФГВФО 15.04.2022 укладено договір про порядок перерахування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів до Державного бюджету України, згідно з яким визначено як умовні зобов'язання до 2031 року зобов'язання Фонду за вексями (45 741,0 млн грн), що видані ним у 2015 і 2016 роках в обмін на ОВДП, та нарахованими на цю суму відсотками (62 542,7 млн грн) із визначенням джерел їх погашення.

Умовами договору передбачено, що погашення зобов'язань за вексями у розмірі 45 741,0 млн грн здійснюватиметься за рахунок коштів, розрахованих станом на кінець звітного року, у розмірі перевищення суми відкоригованого капіталу над розміром цільового фонду з урахуванням строку його досягнення, але не більше розміру припинених зобов'язань Фонду щодо сплати визначених у вексях сум (без урахування відсотків), за умови що таке перерахування не призведе протягом відповідного періоду до зменшення відкоригованого капіталу нижче розміру цільового фонду.

Водночас погашення зобов'язань за нарахованими відсотками в обсязі 62 542,7 млн грн передбачено за рахунок коштів, отриманих як задоволення вимог Фонду до банків, у тому числі за рахунок коштів, сплачених пов'язаними з банком особами та/або іншими особами, рішеннями, діями та/або бездіяльністю яких завдано шкоди (збитків) банку, або стягнутих з них, але не більше суми незадоволених вимог Фонду до такого банку, а також коштів у розмірі сум, сплачених цими особами, або стягнутих з них як задоволення вимог Фонду, що виникли у зв'язку із заподіянням йому шкоди (збитків) внаслідок незадоволення його вимог до банку за недостатністю майна банку.

Проведений аналіз засвідчив, що станом на 01.01.2023 відсутні остаточні судові рішення на користь Фонду у справах/позовах/процесах/провадженнях про відшкодування шкоди (збитків), ініційованих та пред'явлених Фондом за статтею 52 Закону № 4452. Отже, на сьогодні існують ризики непогашення 62 542,7 млн грн заборгованості Фонду перед Мінфіном з нарахованих відсотків за погашеними вексями.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати Раді національної безпеки і оборони України в порядку інформування.

3. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати Кабінету

Міністрів України і рекомендувати доручити Мінфіну спільно з ФГВФО та Нацбанком розробити та внести на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект щодо внесення змін до Закону № 4452 в частині: визначення повноважень виконавчої дирекції Фонду щодо складання проєкту звіту про виконання кошторису витрат Фонду та подання його на затвердження адміністративній раді Фонду, а також повноважень адміністративної ради Фонду в частині затвердження звіту про виконання кошторису витрат Фонду; оприлюднення звіту про виконання кошторису витрат Фонду на здійснення тимчасової адміністрації та/або ліквідації банку; визначення терміну щодо внесення Фондом Національному банку України пропозиції про відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку, а також терміну затвердження ліквідаційної маси банку виконавчою дирекцією Фонду.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати Міністерству фінансів України і рекомендувати:

спільно з Фондом з метою зменшення навантаження на Державний бюджет України вивчити питання погашення заборгованості за Договором від 15.04.2022 про порядок перерахування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів до Державного бюджету України за рахунок ОВДП, які обліковуються в інвестиційному портфелі ФГВФО номінальною вартістю 5 441,0 млн грн, що надавались як кредит за рахунок Державного бюджету України в обмін на прості векселі Фонду (погашені на виконання вимог Закону № 2180);

посилити контроль за розрахунками сум, що підлягають сплаті до Державного бюджету України відповідно до Договору від 15.04.2022 про порядок перерахування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів до Державного бюджету України;

поінформувати Рахункову палату про стан виконання рекомендацій (пропозицій).

5. Рішення Рахункової палати та Звіт аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати Фонду гарантування вкладів фізичних осіб і рекомендувати:

розробити, затвердити та забезпечити виконання заходів для усунення недоліків і порушень, встановлених під час аналізу;

вжити заходів для підвищення ефективності використання коштів Фонду на здійснення функцій, передбачених Законом № 4452, у тому числі при прийнятті рішень щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку;

дотримуватись вимог законодавства про працю, а також порядку та умов оплати праці членів виконавчої дирекції Фонду під час їх преміювання;

забезпечити належне планування кошторисних витрат ФГВФО за статтями „Основні засоби” і „Нематеріальні активи” та відображення їх у звіті про виконання кошторису витрат Фонду;

забезпечити дотримання вимог пункту 12 частини першої статті 10 і частини дев'ятої статті 41 Закону № 922 щодо оприлюднення в електронній системі закупівель звітів про виконання договору про закупівлю;

внести зміни до Положення № 388, якими, зокрема, передбачити: затвердження Фондом умов застосування того чи іншого виду аукціону; визначення принципів проведення аукціонів (добросовісна конкуренція серед учасників та запобігання корупційним діям і зловживанням); встановлення обов'язку подання учасниками електронних аукціонів інформації (довідки) про те, що вони не є пов'язаними з іншими учасниками аукціону, та обов'язку відхиляти пропозицію учасника, який пов'язаний з іншими учасниками аукціону;

поінформувати Рахункову палату про стан виконання рекомендацій (пропозицій).

6. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати адміністративній раді Фонду і рекомендувати розглянути на її засіданні та поінформувати Рахункову палату про результати розгляду.

7. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аналізу діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у 2016–2019 роках з питань використання коштів та реалізації переданого майна надіслати Бюро економічної безпеки України в порядку інформування.

8. Поінформувати Антимонопольний комітет України про встановлені ознаки вчинення учасниками процедур закупівель антиконкурентних узгоджених дій, які визначені статтею 6 Закону № 2210 і стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів.

Член Рахункової палати

Цезар ОГОНЬ

Розрахунок додаткових витрат ФГВФО, пов'язаних з процедурою виведення банків з ринку, за відсутності законодавчо встановленого терміну затвердження виконавчою дирекцією Фонду акта формування ліквідаційної маси

тис. грн

№ пп	Назва банку	Дата початку процедури ліквідації	Граничний строк формування ліквідаційної маси	Дата подачі банком пакета документів до Фонду	Різниця між датою подачі пакета документів банком до Фонду та граничним строком	Дата затвердження акта формування ліквідаційної маси	Різниця між датою затвердження акта та граничним строком	Дата затвердження ліквідаційного балансу	Дата ліквідації	Пред'явлені до банків витрати Фонду, пов'язані з процедурою виведення банків з ринку станом на 01.01.2020	Кількість днів для розрахунку витрат	Середні витрати за день (за розрахунками)	Додаткові витрати за період
1	ПАТ КБ „ПРОМЕКОНОМБАНК”	08.09.2014	08.03.2015	27.02.2015	-9	30.03.2015	21	20.06.2019	18.11.2019	1 127,9	1 745	0,6	13,6
2	АТ БАНК „НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ”	03.12.2015	03.06.2016	02.06.2016	-1	21.06.2016	17	14.06.2021	не виключено з ЄДР	2 795,8	1 489	1,9	31,9
3	ПАТ „УНІКОМБАНК”	04.12.2015	04.06.2016	03.06.2016	-1	04.07.2016	29	12.09.2019	14.11.2019	1 289,9	1 377	0,9	27,2
4	ПАТ „ІМЕКСБАНК”	27.05.2015	27.11.2015	20.11.2015	-7	03.12.2015	5	17.05.2022	не виключено з ЄДР	8 261,6	1 679	4,9	24,6
5	АТ БАНК „ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ”	18.12.2015	18.06.2016	17.06.2016	-1	07.07.2016	18	ліквідується	не виключено з ЄДР	11 167,4	1 473	7,6	136,5
6	ПАТ „ВБР”	23.12.2015	23.06.2016	23.06.2016	0	28.07.2016	34	30.11.2020	14.04.2021	3 926,9	1 469	2,7	90,9
7	ПАТ „ЮНІОН СТАНДАРД БАНК”	28.12.2015	28.06.2016	24.06.2016	-4	18.07.2016	19	30.05.2019	11.12.2019	1 546,0	1 258	1,2	23,3
8	ПАТ БАНК „МИХАЙЛІВСЬКИЙ”	13.07.2016	13.01.2017	11.01.2017	-2	19.01.2017	5	16.10.2020	не виключено з ЄДР	7 473,9	1 267	5,9	29,5
9	АТ БАНК „БОГУСЛАВ”	01.12.2017	01.06.2018	30.05.2018	-2	05.07.2018	33	20.07.2020	не виключено з ЄДР	1 791,8	761	2,4	77,7
Разом													455,2

Перелік банків, у яких протягом 2016–2019 років здійснювалася тимчасова адміністрація та процедура ліквідації

№ зп	Назва банку	Дата прийняття НБУ рішення про визнання банку неплатоспроможним	Дата запровадження ФГВФО тимчасової адміністрації	Дата прийняття НБУ рішення про ліквідацію	Дата початку процедури ліквідації	Дата затвердження ліквідаційного балансу	Дата ліквідації (виключення з ЄДР)
1	ПАТ „ДЕРЖЗЕМБАНК”	26.07.2016	27.07.2016	27.09.2016	27.09.2016	05.03.2018	02.04.2018
2	ПАТ „РДЕ БАНК”	29.10.2012	30.10.2012	09.01.2013	10.01.2013	11.12.2017	13.11.2018
3	ПАТ „БАНК ТАВРИКА”	20.12.2012	21.12.2012	20.03.2013	21.03.2013	19.03.2018	28.11.2018
4	ПАТ „КЛАСИКБАНК”	14.06.2016	15.06.2016	11.08.2016	12.08.2016	11.01.2018	07.12.2018
5	ПАТ „ФІНБАНК”	07.04.2017	10.04.2017	27.04.2017	28.04.2017	13.12.2018	03.01.2019
6	ПАТ „МЕЛІОР БАНК”	09.10.2014	10.10.2014	10.02.2015	11.02.2015	13.12.2018	01.02.2019
7	ПУАТ „СМАРТБАНК”	24.05.2016	25.05.2016	21.07.2016	25.07.2016	11.04.2019	24.04.2019
8	ПАТ „ЗАХІДІНКОМБАНК”	28.05.2014	29.05.2014	22.07.2014	23.07.2014	21.03.2019	03.05.2019
9	ПАТ КБ „ДАНІЕЛЬ”	16.01.2014	17.01.2014	15.04.2014	16.04.2014	11.04.2019	14.05.2019
10	ПАТ „ТЕРРА БАНК”	21.08.2014	22.08.2014	23.12.2014	24.12.2014	11.03.2019	15.05.2019
11	ПАТ КБ „СТАНДАРТ” *	19.02.2015	20.02.2015	18.06.2015	19.06.2015	24.01.2019	10.06.2019
12	ПАТ КБ „ІНТЕРБАНК”	23.04.2014	24.04.2014	22.07.2014	23.07.2014	22.04.2019	24.05.2019
13	ПАТ „ПРАЙМ-БАНК”	02.10.2014	03.10.2014	13.01.2015	14.01.2015	28.04.2019	07.06.2019
14	ПАТ АБ „СТОЛИЧНИЙ”	09.07.2015	10.07.2015	18.09.2015	21.09.2015	16.05.2019	25.06.2019
15	ПАТ „БАНК „ФОРУМ”	13.03.2014	14.03.2014	13.06.2014	16.06.2014	08.05.2019	04.07.2019
16	ПАТ „ФІНРОСТБАНК”	15.07.2014	16.07.2014	16.10.2014	16.10.2014	13.06.2019	09.07.2019
17	ПАТ „ІНТЕРКРЕДИТБАНК”	09.10.2014	10.10.2014	16.01.2015	17.01.2015	30.05.2019	10.07.2019
18	ПАТ „КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК „ГЕФЕСТ”	01.08.2017	02.08.2017	29.09.2017	02.10.2017	13.06.2019	26.07.2019
19	ПАТ „РЕАЛ БАНК”	28.02.2014	03.03.2014	21.05.2014	21.05.2014	16.05.2019	29.07.2019
20	АТ БАНК „МЕРКУРІЙ”	13.03.2014	14.03.2014	10.06.2014	12.06.2014	23.05.2019	30.07.2019
21	ПАТ „КБ „УФС”	14.08.2014	15.08.2014	10.11.2014	13.11.2014	08.05.2019	14.08.2019
22	ПАТ „АВТОКРАЗБАНК”	30.05.2014	30.05.2014	28.08.2014	29.08.2014	23.05.2019	28.08.2019
23	ПАТ КБ „АКСІОМА”	09.10.2014	10.10.2014	30.01.2015	30.01.2015	15.07.2019	03.09.2019
24	ПАТ „БАНК „СОФІЙСЬКИЙ”	22.12.2015	23.12.2015	22.04.2016	25.04.2016	12.08.2019	16.09.2019
25	ПАТ „СТАРОКІЇВСЬКИЙ БАНК”	17.06.2014	18.06.2014	11.09.2014	18.09.2014	12.09.2019	25.09.2019
26	ПАТ АБ „УКООПСПЛКА”	22.01.2015	23.01.2015	22.04.2015	23.04.2015	29.08.2019	27.09.2019
27	ПАТ „БРОКБІЗНЕСБАНК”	28.02.2014	03.03.2014	10.06.2014	11.06.2014	23.05.2019	15.10.2019
28	АТ „ПОРТО-ФРАНКО”	26.09.2014	29.09.2014	30.01.2015	30.01.2015	26.09.2019	18.10.2019
29	ПАТ „УНІКОМБАНК”	15.10.2015	16.10.2015	03.12.2015	04.12.2015	12.09.2019	14.11.2019
30	ПАТ „КБ „ПРОМЕКОНОМБАНК”	21.05.2014	22.05.2014	05.09.2014	08.09.2014	20.06.2019	18.11.2019
31	ПАТ „ОМЕГА БАНК”	02.03.2015	03.03.2015	06.07.2015	06.07.2015	24.10.2019	18.11.2019
32	ПАТ „ЮНІОН СТАНДАРТ БАНК”	02.10.2015	03.10.2015	25.12.2015	28.12.2015	30.05.2019	11.12.2019
33	АТ „СВРОГАЗБАНК”	16.07.2014	17.07.2014	17.11.2014	18.11.2014	31.10.2019	11.12.2019
34	ПАТ „УКРГАЗПРОМБАНК”	07.04.2015	08.04.2015	14.09.2015	15.09.2015	18.11.2019	26.12.2019
35	ПАТ „БАНК „ДЕМАРК”	25.09.2014	29.09.2014	30.01.2015	30.01.2015	13.06.2019	23.01.2020
36	ПАТ „ГРІН БАНК”	24.09.2014	25.09.2014	22.01.2015	23.01.2015	20.01.2020	29.01.2020
37	ПАТ „МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК”	20.11.2014	21.11.2014	19.03.2015	20.03.2015	21.11.2019	30.01.2020
38	АТ КБ „ТК КРЕДИТ”	09.02.2016	10.02.2016	07.04.2016	08.04.2016	20.01.2020	03.02.2020
39	АТ КБ „ЕКСПОБАНК”	24.09.2014	25.09.2014	22.01.2015	26.01.2015	27.01.2020	15.02.2020
40	ПАТ „ЛЕГ БАНК”	27.11.2014	28.11.2014	26.02.2015	27.02.2015	20.02.2020	03.03.2020
41	АТ „ФОРТУНА-БАНК”	26.01.2017	27.01.2017	21.02.2017	21.02.2017	18.02.2020	17.03.2020
42	ПАТ „БГ БАНК”	27.11.2014	28.11.2014	26.02.2015	27.02.2015	20.02.2020	27.03.2020
43	ПАТ „УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС БАНК”	25.12.2014	26.12.2014	23.04.2015	24.04.2015	23.04.2020	08.05.2020
44	ПАТ „БАНК „ЮНІСОН”	28.04.2016	28.04.2016	18.06.2018	19.06.2018	28.04.2020	13.05.2020
45	ПАТ „АКБ „КІЇВ”	24.02.2015	25.02.2015	24.06.2015	25.06.2015	10.02.2020	15.05.2020
46	ПАТ „АВАНТ-БАНК”	29.01.2016	29.01.2016	25.02.2016	26.02.2016	30.04.2020	03.08.2020
47	ПАТ „КРЕДИТПРОМБАНК”	02.03.2015	03.03.2015	02.06.2015	03.06.2015	21.05.2020	01.10.2020
48	ПАТ КБ „ХРЕЩАТИК”	05.04.2016	05.04.2016	02.06.2016	06.06.2016	06.08.2020	02.10.2020
49	ПАТ „БАНК НАРОДНИЙ КАПІТАЛ”	19.01.2017	20.01.2017	07.03.2017	09.03.2017	16.10.2020	21.12.2020
50	ПАТ „АКБ „НОВИЙ”	13.07.2017	14.07.2017	31.08.2017	01.09.2017	21.09.2020	28.12.2020

№ зп	Назва банку	Дата прийняття НБУ рішення про визнання банку неплатоспроможним	Дата запровадження ФГВФО тимчасової адміністрації	Дата прийняття НБУ рішення про ліквідацію	Дата початку процедури ліквідації	Дата затвердження ліквідаційного балансу	Дата ліквідації (виключення з ЄДР)
51	ПАТ „ВБР”	27.11.2014	28.11.2014	21.12.2015	23.12.2015	30.11.2020	14.04.2021
52	ПАТ КБ „ПВДЕНКОМБАНК”	23.05.2014	26.05.2014	24.09.2014	26.09.2014	13.06.2019	–
53	АТ „АРТЕМ-БАНК”	15.11.2016	16.11.2016	15.12.2016	16.12.2016	24.06.2019	–
54	ПАТ КБ „АКТИВ-БАНК”	02.09.2014	03.09.2014	23.12.2014	24.12.2014	21.12.2019	–
55	ПАТ „БАНК ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА”	17.03.2016	18.03.2016	21.04.2016	22.04.2016	23.12.2019	–
56	ПАТ „БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ”	05.06.2015	08.06.2015	28.08.2015	31.08.2015	16.03.2020	–
57	ПАТ КБ „СВРОБАНК”	17.06.2016	17.06.2016	16.08.2016	17.08.2016	31.03.2020	–
58	ПАТ „ПРОФІН БАНК”	19.01.2015	20.01.2015	15.04.2015	20.04.2015	21.04.2020	–
59	ПАТ „БАНК „КОНТРАКТ”	06.10.2015	07.10.2015	10.12.2015	11.12.2015	30.04.2020	–
60	ПАТ „ЕНЕРГОБАНК”	12.02.2015	13.02.2015	11.06.2015	12.06.2015	28.05.2020	–
61	ПАТ „УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК”	28.05.2015	29.05.2015	28.08.2015	31.08.2015	23.07.2020	–
62	ПАТ „КБ „НАДРА”	05.02.2015	06.02.2015	04.06.2015	05.06.2015	14.09.2020	–
63	АТ „БАНК БОГУСЛАВ”	06.11.2017	06.11.2017	30.11.2017	01.12.2017	20.07.2020	–
64	ПАТ „РАДИКАЛ БАНК”	09.07.2015	10.07.2015	09.11.2015	10.11.2015	20.08.2020	–
65	ПАТ „ІНТЕГРАЛ-БАНК”	15.09.2015	16.09.2015	25.11.2015	27.11.2015	20.08.2020	–
66	ПАТ „БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ”	23.05.2016	23.05.2016	12.07.2016	13.07.2016	16.10.2020	–
67	ПАТ „БАНК „ТРАСТ”	06.12.2016	07.12.2016	29.12.2016	30.12.2016	03.11.2020	–
68	ПАТ „ВІЕЙБІ БАНК”	20.11.2014	21.11.2014	19.03.2015	20.03.2015	30.11.2020	–
69	ПАТ КБ „ІНВЕСТБАНК”	15.12.2016	16.12.2016	11.01.2017	13.01.2017	17.12.2020	–
70	ПАТ „ПЛАТИНУМ БАНК”	10.01.2017	11.01.2017	23.02.2017	24.02.2017	25.03.2021	–
71	ПАТ „БАНК „КИЇВСЬКА РУСЬ”	19.03.2015	20.03.2015	16.07.2015	17.07.2015	29.04.2021	–
72	АТ „БАНК „НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ”	17.09.2015	18.09.2015	01.12.2015	03.12.2015	14.06.2021	–
73	ПАТ „ВЕКТОР БАНК”	02.03.2017	03.03.2017	21.03.2017	22.03.2017	12.08.2021	–
74	ПАТ КБ „ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА”	23.06.2015	24.06.2015	21.05.2019	22.05.2019	20.09.2021	–
75	АТ „БАНК ВЕЛЕС”	–	–	10.12.2015	11.12.2015	27.04.2022	–
76	ПАТ „ІМЕКСБАНК”	26.01.2015	27.01.2015	21.05.2015	27.05.2015	17.05.2022	–
77	АТ „БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА”	31.07.2014	04.08.2014	04.12.2014	05.12.2014	08.08.2022	–
78	ПАТ КБ „ПРЕМІУМ”	–	–	10.02.2016	11.02.2016	17.11.2022	–
79	ПАТ „АКТАБАНК”	16.09.2014	17.09.2014	15.01.2015	16.01.2015	–	–
80	ПАТ „БАНК КАМБІО”	04.12.2014	05.12.2014	27.02.2015	02.03.2015	–	–
81	ПАТ „ЗЛАТОБАНК”	13.02.2015	14.02.2015	12.05.2015	13.05.2015	–	–
82	ПАТ „БАНК „МОРСЬКИЙ”	–	–	02.09.2015	04.09.2015	–	–
83	ПАТ „ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ”	–	–	02.09.2015	04.09.2015	–	–
84	ПАТ „СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК”	–	–	09.09.2015	11.09.2015	–	–
85	ПАТ „УКРАЇНСЬКИЙ КОМУНАЛЬНИЙ БАНК”	12.05.2015	13.05.2015	14.09.2015	14.09.2015	–	–
86	АТ „ДЕЛЬТА БАНК”	02.03.2015	03.03.2015	02.10.2015	05.10.2015	–	–
87	ПАТ „АКБ „КАПІТАЛ”	20.07.2015	21.07.2015	29.10.2015	30.10.2015	–	–
88	АТ „БАНК „ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ”	17.09.2015	18.09.2015	17.12.2015	18.12.2015	–	–
89	АТ КБ „СОЮЗ”	–	–	15.03.2016	16.03.2016	–	–
90	ПАТ „УКРІНБАНК”	24.12.2015	25.12.2015	22.03.2016	23.03.2016	–	–
91	ПУАТ „ФІДОБАНК”	20.05.2016	20.05.2016	18.07.2016	20.07.2016	–	–
92	ПАТ „КСГ БАНК”	–	–	30.08.2016	31.08.2016	–	–
93	ПАТ „ДІАМАНТБАНК”	24.04.2017	24.04.2017	23.06.2017	24.06.2017	–	–
94	АТ „РОДОВІД БАНК”	25.02.2016	26.02.2016	19.12.2017	20.12.2017	–	–
95	АТ „ВТБ БАНК”	27.11.2018	28.11.2018	18.12.2018	19.12.2018	–	–

* Відмінено ліквідацію з 15.07.2021 відповідно до рішення суду.

Інформація щодо основних показників 34 банків, які ліквідовано протягом 2016–2019 років

млн грн

№ зп	Назва банку	Дата затвердження тимчасової адміністрації	Дата початку процедури ліквідації	Дата внесення запису до ЄДР про припинення юридичної особи	Вартість активів на дату введення тимчасової адміністрації	Ліквідаційна маса		Надходження до банку від продажу та управління активами за період ліквідації	у т.ч. від продажу активів	Сума затверджених акцептованих вимог кредиторів	Сума задоволених акцептованих вимог кредиторів	Сума незадоволених вимог	Первинна заборгованість банку перед Фондом	Погашена сума заборгованості перед Фондом	Списана сума заборгованості перед Фондом
						Балансова вартість активів (затверджена з змінами)	Оціночна вартість активів (затверджена зі змінами)								
1	ПАТ „ДЕРЖЗЕМБАНК”	27.07.2016	27.09.2016	02.04.2018	138,6	135,9	136,7	2,9	1,4	10,3	10,3	0,0	0,2	0,2	0,0
2	ПАТ „ЕРДЕ БАНК”	30.10.2012	10.01.2013	13.11.2018	1 087,6	1 120,0	246,3	178,5	131,0	741,0	154,0	587,0	462,5	154,0	308,5
3	ПАТ „БАНК ТАВРИКА”	21.12.2012	21.03.2013	28.11.2018	3 725,4	4 144,8	90,4	68,0	34,6	2 748,4	68,5	2 679,9	1 847,8	68,5	1 779,2
4	ПАТ „КЛАСИКБАНК”	15.06.2016	12.08.2016	07.12.2018	358,3	372,3	174,6	10,6	1,8	3,5	3,5	0,0	1,3	1,3	0,0
5	ПАТ „ФІНБАНК”	10.04.2017	28.04.2017	03.01.2019	886,7	907,8	111,2	4,9	3,8	146,0	3,7	142,3	3,3	3,3	0,0
6	ПАТ „МЕЛПОР БАНК”	10.10.2014	11.02.2015	01.02.2019	350,1	375,2	4,7	4,6	2,8	82,7	2,4	80,3	34,4	2,4	32,0
7	ПУАТ „СМАРТБАНК”	25.05.2016	25.07.2016	24.04.2019	394,4	391,2	36,1	12,2	3,3	59,6	22,3	37,3	1,0	1,0	0,0
8	ПАТ „ЗАХІДІНКОМБАНК”	29.05.2014	23.07.2014	03.05.2019	865,5	734,3	32,2	90,0	67,8	355,4	68,6	286,6	271,6	68,1	203,5
9	ПАТ КБ „ДАНИЕЛЬ”	17.01.2014	16.04.2014	14.05.2019	1 085,1	433,6	97,3	89,8	48,7	733,7	51,3	682,4	426,6	34,0	392,6
10	ПАТ „ТЕРРА БАНК”	22.08.2014	30.01.2015	15.05.2019	4 068,7	4 545,1	136,3	48,7	32,5	2 739,3	36,5	2 702,8	1 314,4	36,1	1 278,2
11	ПАТ КБ „СТАНДАРТ”	20.02.2015	19.06.2015	16.05.2019	804,5	892,5	41,5	28,8	14,5	552,3	13,2	539,1	507,7	12,1	541,3
12	ПАТ КБ „ІНТЕРБАНК”	24.04.2014	23.07.2014	24.05.2019	652,5	10,4	6,7	5,1	4,7	312,0	0,5	311,5	81,6	0,0	81,6
13	ПАТ „ПРАЙМ-БАНК”	03.10.2014	14.01.2015	07.06.2019	353,0	374,4	155,0	15,0	13,2	221,2	123,5	97,7	2,6	2,6	0,0
14	ПАТ АБ „СТОЛИЧНИЙ”	10.07.2015	21.09.2015	25.06.2019	619,1	651,3	152,5	60,8	24,2	152,0	49,9	102,1	72,6	49,9	22,8
15	ПАТ БАНК „ФОРУМ”	14.03.2014	16.06.2014	04.07.2019	12 199,5	17 051,8	7 334,4	4 390,7	3 252,0	9 654,3	4 320,6	5 333,7	2 713,3	2 713,4	0,0
16	ПАТ „ФІНРОСТБАНК”	16.07.2014	16.10.2014	09.07.2019	1 610,9	1 891,3	137,0	12,8	10,5	685,0	3,3	681,7	533,7	3,3	530,4
17	ПАТ „ІНТЕРКРЕДИТБАНК”	10.10.2014	17.01.2015	10.07.2019	251,4	362,2	47,5	1,7	1,6	79,5	0,5	79,0	1,0	0,5	0,5
18	ПАТ КБ „ГЕФЕСТ”	02.08.2017	02.10.2017	26.07.2019	136,5	119,2	1,0	0,1	0,1	0,5	0,0	0,5	0,2	0,0	0,2
19	ПАТ „РЕАЛ БАНК”	03.03.2014	21.05.2014	29.07.2019	4 907,1	5 181,5	94,6	31,2	17,1	2 347,2	311,1	2 036,1	547,5	52,7	494,8
20	АТ БАНК „МЕРКУРІЙ”	14.03.2014	12.06.2014	30.07.2019	1 805,6	1 482,8	271,9	98,5	83,3	1 423,3	100,0	1 323,3	953,2	44,7	908,5
21	ПАТ КБ „УФС”	15.08.2014	13.11.2014	14.08.2019	1 645,5	3 008,6	69,4	6,3	3,2	1 214,1	5,8	1 208,3	1 007,2	5,8	812,0
22	ПАТ „АВТОКРАЗБАНК”	30.05.2014	29.08.2014	28.08.2019	1 408,1	381,3	139,6	106,8	82,1	982,8	85,7	897,1	438,1	65,3	372,9
23	ПАТ КБ „АКСІОМА”	10.10.2014	30.01.2015	03.09.2019	664,6	776,3	161,6	3,0	2,4	115,9	6,4	109,5	104,0	6,4	97,7
24	ПАТ БАНК „СОФІЙСЬКИЙ”	23.12.2015	25.04.2016	16.09.2019	757,4	784,5	294,7	47,2	27,4	350,4	50,7	299,7	29,0	29,0	0,0
25	ПАТ „СТАРОКІЇВСЬКИЙ БАНК”	18.06.2014	18.09.2014	25.09.2019	564,3	559,0	202,2	104,8	89,5	375,7	84,2	291,6	277,9	81,3	196,7
26	ПАТ АБ „УКООПСІЛКА”	23.01.2015	23.04.2015	27.09.2019	558,0	597,3	33,4	25,0	19,8	114,0	18,3	95,7	56,2	18,3	37,9
27	ПАТ „БРОКБІЗНЕСБАНК”	03.03.2014	11.06.2014	15.10.2019	17 489,5	16 410,7	2 263,5	1 185,8	739,6	11 236,2	1 164,1	10 072,1	2 586,5	648,1	1 938,3
28	АТ „ПОРТО-ФРАНКО”	29.09.2014	30.01.2015	18.10.2019	932,8	1 438,5	57,8	108,8	89,0	645,0	74,2	570,8	453,1	36,1	417,0
29	ПАТ „УНІКОМБАНК”	16.10.2015	24.12.2015	14.11.2019	1 253,7	1 372,6	85,1	4,3	4,2	220,6	1,0	219,7	34,2	0,0	34,2
30	ПАТ КБ „ПРОМЕКОНОМБАНК”	22.05.2014	08.09.2014	18.11.2019	1 254,0	290,7	20,0	5,0	4,5	710,6	1,6	709,0	626,0	0,0	626,0
31	ПАТ „ОМЕГА БАНК”	03.03.2015	06.07.2015	18.11.2019	922,5	4 589,1	516,8	9,9	5,4	541,1	4,0	537,1	1,1	1,1	0,3
32	ПАТ „ЮНІОН СТАНДАРД БАНК”	03.10.2015	28.12.2015	11.12.2019	911,4	1 300,1	143,4	11,8	5,1	526,1	11,8	514,3	57,1	11,8	45,3
33	АТ „ЄВРОГАЗБАНК”	17.07.2014	18.11.2014	11.12.2019	2 811,4	4 371,3	1 696,0	270,3	221,2	2 195,1	231,9	1 963,2	1 289,8	127,7	1 162,6
34	ПАТ „УКРГАЗПРОМБАНК”	08.04.2015	15.09.2015	26.12.2019	990,9	1 159,4	277,1	239,2	194,8	628,8	223,4	405,4	227,4	223,4	4,0
Всього					68 464,6	78 217,0	15 268,5	7 283,1	5 237,1	42 903,6	7 306,8	35 596,8	16 964,1	4 502,4	12 319,0

Інформація щодо основних показників 61 банку, які станом на 01.01.2020 перебували в процесі ліквідації

млн грн

№ пп	Назва банку	Дата затвер. тимч. адмін.	Дата початку ліквідації	Дата внесення запису до ЄДР про припин. юрид. особи	Вартість активів на дату введення тимч. адмін.	Ліквідаційна маса						Надходж. до банку від продажу та управління активами на 01.01.2020	у т. ч. від продаж у активів	Сума затвердж. акцептов. вимог кредиторів	Сума задовол. акцептов. вимог кредиторів на 01.01.2020	Сума незадовол. вимог на 01.01.2020	Первинна заборг. банку перед Фондом	Погашена сума заборг. перед Фондом на 01.01.2020	Залишок заборг. перед Фондом на 01.01.2020
						Баланс. варт. активів (зі змінами)	Оціноч. варт. активів (зі змінами)	Баланс. варт. реаліз. активів (зі змінами) на 01.01.2020*	Оціноч. варт. реаліз. активів (зі змінами) на 01.01.2020*	Баланс. варт. нереаліз. активів на 01.01.2020	Оціноч. варт. активів нереаліз. активів на 01.01.2020								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	ПАТ „БАНК „ДЕМАРК”	29.09.2014	30.01.2015	23.01.2020	1 538,3	1 964,0	236,4	3 299,3	137,7	0,0	0,0	119,0	84,5	1 171,8	123,5	1 048,3	1 013,8	97,0	916,8
2	АТ „АРТЕМ-БАНК”	16.11.2016	16.12.2016	–	493,8	592,2	131,5	779,8	129,8	0,0	0,0	59,3	46,9	196,8	42,1	154,7	169,1	41,9	127,1
3	ПАТ КБ „ПІВДЕНКОМБАНК”	26.05.2014	26.09.2014	–	7 976,1	6 664,5	485,6	10 313,8	421,9	0,0	0,0	221,4	208,6	3 253,0	190,7	3 062,3	1 895,3	190,7	1 704,6
4	ПАТ „МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК”	21.11.2014	20.03.2015	30.01.2020	4 069,6	4 654,5	75,6	7 693,0	1 049,2	0,0	0,0	45,9	38,5	2 648,9	23,4	2 625,5	2 020,6	23,2	1 997,4
5	ПАТ „БАНК ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА”	18.03.2016	22.04.2016	–	712,6	1 335,4	223,2	1 896,1	240,4	0,0	0,0	31,2	24,8	218,0	10,9	207,1	21,6	6,6	15,0
6	ПАТ КБ „АКТИВ-БАНК”	03.09.2014	24.12.2014	–	3 685,4	5 341,0	656,0	6 488,9	480,5	0,0	0,0	242,1	170,7	2 382,8	204,9	2 177,9	1 340,4	120,9	1 219,5
7	АТ КБ „ТК КРЕДИТ”	10.02.2016	08.04.2016	03.02.2020	1 837,8	1 837,1	1 026,4	1 234,7	314,0	0,0	0,0	56,7	38,5	1 695,7	980,3	715,4	4,4	4,4	0,0
8	АТ „БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА”	04.08.2014	05.12.2014	–	963,5	1 225,8	133,7	1 770,2	113,1	1,0	0,0	96,0	81,2	697,9	83,1	614,8	357,3	82,9	274,4
9	ПАТ „АКТАБАНК”	17.09.2014	16.01.2015	–	1 615,5	7 394,9	1 533,9	599,3	237,4	1 382,4	770,4	269,6	161,8	901,4	292,9	608,5	578,3	292,9	285,4
10	ПАТ „ГРІН БАНК”	25.09.2014	23.01.2015	29.01.2020	406,4	460,6	193,9	290,6	53,0	5,1	4,2	64,9	46,3	174,7	169,5	5,2	2,6	1,6	0,9
11	АТ КБ „ЕКСПОБАНК”	25.09.2014	26.01.2015	15.02.2020	2 915,5	4 087,5	1 202,3	3 202,0	913,6	2 333,8	838,6	338,0	267,1	1 732,4	363,6	1 368,8	303,8	181,9	121,9
12	ПАТ „БГ БАНК”	28.11.2014	27.02.2015	27.03.2020	1 889,2	2 170,9	850,3	2 535,7	699,3	128,8	58,2	375,6	215,5	1 592,4	330,5	1 261,9	284,4	194,6	89,8
13	ПАТ „ЛЕГ БАНК”	28.11.2014	27.02.2015	03.03.2020	622,1	731,5	172,0	573,7	111,3	673,2	86,4	49,4	42,7	578,8	30,7	548,1	120,9	25,7	95,2
14	ПАТ „БАНК КАМБІО”	05.12.2014	02.03.2015	–	1 610,4	3 821,5	1 078,2	778,5	238,4	3 038,0	575,5	630,7	158,7	1 517,0	613,5	903,5	310,2	299,1	11,1
15	ПАТ „ВІЕЙБІ БАНК”	21.11.2014	20.03.2015	–	17 472,5	32 090,8	5 873,3	7 393,6	1 739,4	38 290,3	6 470,1	1 877,8	877,3	18 455,8	1 645,5	16 810,3	7 179,3	1 415,1	5 764,2
16	ПАТ „ПРОФІН БАНК”	20.01.2015	20.04.2015	–	528,6	598,2	155,6	200,1	41,5	655,1	65,6	68,6	34,3	340,4	37,7	302,7	41,9	37,7	4,2
17	ПАТ „КРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС БАНК”	26.12.2014	24.04.2015	08.05.2020	2 839,7	3 708,0	930,6	3 237,9	359,1	2 366,4	405,9	634,0	91,9	1 705,2	593,4	1 111,8	52,4	51,9	0,5
18	ПАТ „ЗЛАТОБАНК”	14.02.2015	13.05.2015	–	9 245,6	9 990,9	1 549,5	2 593,3	366,6	13 493,1	1 227,2	409,3	170,9	6 877,3	349,5	6 527,8	932,5	238,7	693,9
19	ПАТ „ІМЕКСБАНК”	27.01.2015	27.05.2015	–	15 757,6	15 339,1	2 299,2	6 680,4	962,0	16 012,0	2 600,9	304,0	200,7	9 255,5	176,2	9 079,3	4 715,2	159,3	4 555,9
20	ПАТ „КРЕДИТПРОМБАНК”	03.03.2015	03.06.2015	01.10.2020	1 453,1	1 504,7	208,4	1 380,1	183,4	99,3	68,0	127,8	121,6	922,9	18,5	904,4	18,5	18,1	0,4
21	ПАТ КБ „НАДРА	06.02.2015	05.06.2015	–	36 358,8	47 938,8	8 017,6	11 887,2	3 650,4	46 395,9	5 298,9	4 012,2	2 793,1	25 164,5	3 137,4	22 027,1	3 965,3	675,6	3 289,6
22	ПАТ „ЕНЕРГОБАНК”	13.02.2015	12.06.2015	–	2 266,0	2 289,2	621,3	1 210,4	399,3	1 661,0	187,5	328,9	240,7	1 427,8	266,7	1 161,1	524,9	261,0	263,9
23	ПАТ АКБ „КІЇВ”	25.02.2015	25.06.2015	15.05.2020	3 096,6	4 503,0	34,7	4 863,5	230,1	67,3	67,3	93,0	61,6	3,9	3,9	0,0	1,8	1,8	0,0
24	ПАТ БАНК „КІЇВСЬКА РУСЬ”	20.03.2015	17.07.2015	–	7 519,9	5 836,8	1 389,3	4 106,9	956,6	2 299,2	385,1	1 020,7	621,5	5 591,9	937,2	4 654,7	2 354,5	625,1	1 729,4
25	ПАТ „УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК”	29.05.2015	31.08.2015	–	1 919,8	4 202,6	344,6	111,0	32,0	8 522,9	348,6	54,6	25,8	1 119,0	23,9	1 095,1	675,3	10,9	664,4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
26	ПАТ „БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ”	08.06.2015	31.08.2015	–	1 831,8	1 943,4	178,4	2 361,0	151,7	1 939,5	71,7	181,6	89,1	849,9	122,6	727,3	298,6	120,3	178,3
27	ПАТ „БАНК „МОРСЬКИЙ”	–	04.09.2015	–	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0	9,9	9,9	2,4	0,0	–	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9
28	ПАТ „ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ”	–	04.09.2015	–	22,1	0,0	0,0	0,0	0,0	106,1	110,7	84,8	0,0	–	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9
29	ПАТ „СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	–	11.09.2015	–	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	21,6	24,5	1,2	0,0	–	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6
30	ПАТ „УКРАЇНСЬКИЙ КОМУНАЛЬНИЙ БАНК”	13.05.2015	14.09.2015	–	30,1	0,0	0,0	0,0	0,8	6,9	9,2	6,7	1,2	–	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7
31	АТ „ДЕЛЬТА БАНК”	03.03.2015	05.10.2015	–	79 066,2	93 689,1	29 299,4	51 722,9	12 066,7	75 053,5	15 047,7	9 512,3	3 833,4	53 982,7	10 762,6	43 220,1	15 168,0	6 295,4	8 872,6
32	ПАТ „АКБ „КАПІТАЛ”	21.07.2015	30.10.2015	–	2 361,1	1 234,9	86,3	5,5	2,6	1 343,7	110,6	13,9	2,5	584,8	0,0	584,8	377,3	0,0	377,3
33	ПАТ „РАДИКАЛ БАНК”	10.07.2015	10.11.2015	–	664,5	1 417,2	301,6	666,5	131,1	281,9	154,4	139,1	97,8	769,2	90,3	678,9	175,1	42,1	133,0
34	ПАТ „ІНТЕГРАЛ-БАНК”	16.09.2015	27.11.2015	-	951,6	1 125,9	195,6	303,9	141,9	1 029,2	103,0	75,5	70,9	559,9	60,4	499,5	97,0	30,9	66,2
35	АТ „БАНК „НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ”	18.09.2015	03.12.2015	–	2 099,6	4 715,1	1 119,2	2 496,2	318,6	2 480,1	621,6	21,6	13,4	1 030,6	3,5	1 027,1	752,1	1,3	750,8
36	АТ „БАНК ВЕЛЕС”	–	11.12.2015	–	15,3	14,4	8,5	1,3	4,0	14,2	6,6	8,4	4,4	4,7	3,1	1,6	2,9	2,2	0,7
37	ПАТ БАНК „КОНТРАКТ”	07.10.2015	11.12.2015	–	573,9	440,9	258,0	141,6	113,5	293,8	70,3	83,4	38,1	307,0	71,3	235,7	97,5	71,3	26,3
38	АТ „БАНК „ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ”	18.09.2015	17.12.2015	–	48 714,7	45 662,6	10 012,0	48 123,9	5 891,3	38 447,7	5 050,5	3 134,6	1 911,2	30 900,6	2 799,4	28 101,2	10 309,7	2 440,9	7 868,7
39	ПАТ „ВБР”	28.11.2014	23.12.2015	14.04.2021	5 740,5	8 722,1	6 109,6	2 905,5	845,6	2 818,7	753,8	4 533,7	472,1	6 739,5	4 827,1	1 912,4	33,1	32,6	0,5
40	ПАТ „КБ „ПРЕМІУМ”	–	11.02.2016	–	1 496,6	1 399,8	536,7	1,6	1,7	948,2	284,4	252,7	41,1	757,4	381,8	375,6	151,4	150,9	0,5
41	ПАТ „АВАНТ-БАНК”	29.01.2016	26.02.2016	03.08.2020	1 777,3	1 957,2	703,6	1 886,0	378,0	1,0	1,0	60,7	51,7	1 394,9	45,3	1 349,6	575,5	43,8	531,7
42	АТ „КБ „СОЮЗ”	–	16.03.2016	–	–	43,0	43,0	0,0	0,0	41,3	0,0	7,7	0,0	-	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0
43	ПАТ „УКРІНБАНК”	25.12.2015	23.03.2016	–	5 075,1	0,0	0,0	0,0	0,0	5 322,4	-	70,9	0,0	3 029,7	86,0	2 943,7	1 791,5	86,0	1 705,6
44	ПАТ КБ „ХРЕЩАТИК”	05.04.2016	06.06.2016	02.10.2020	8 854,8	7 905,4	2 432,0	2 033,6	1 067,5	7 368,1	2 207,9	1 780,1	964,8	6 226,7	1 572,4	4 654,3	2 844,3	1 381,0	1 463,3
45	ПАТ „БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ”	23.05.2016	13.07.2016	–	3 368,3	5 129,2	140,5	1 756,8	37,7	6 439,0	74,1	142,3	27,6	2 748,6	68,2	2 680,3	2 621,5	68,2	2 553,3
46	ПУАТ „ФІДОБАНК”	20.05.2016	20.07.2016	–	7 200,6	10 129,4	2 514,4	2 872,8	870,4	4 544,5	1 134,3	1 293,9	678,5	5 149,8	982,5	4 167,3	1 950,6	982,5	968,1
47	ПАТ КБ „СВРОБАНК”	17.06.2016	17.08.2016	–	1 049,6	999,8	260,4	1 130,1	248,4	368,0	79,0	115,1	83,6	598,2	81,6	516,6	339,6	81,6	258,1
48	ПАТ „КСГ БАНК”	–	31.08.2016	–	443,7	573,1	152,5	0,1	0,2	455,1	122,8	26,0	0,3	132,9	27,7	105,2	50,0	27,7	22,2
49	ПАТ БАНК „ТРАСТ”	07.12.2016	30.12.2016	–	752,5	777,1	286,4	647,2	165,7	128,3	12,6	277,1	65,9	670,7	274,5	396,2	543,1	274,5	268,6
50	ПАТ КБ „ІНВЕСТБАНК”	16.12.2016	13.01.2017	–	374,0	445,1	167,4	505,7	159,1	427,8	124,7	42,6	27,7	207,5	14,7	192,8	96,3	14,7	81,6
51	АТ „ФОРТУНА-БАНК”	27.01.2017	22.02.2017	17.03.2020	2 186,1	2 704,5	625,4	3 018,8	658,2	1,9	1,9	217,0	204,5	1 022,3	201,4	820,9	97,0	71,0	26,0
52	ПАТ „ПЛАТИНУМ БАНК”	11.01.2017	24.02.2017	–	8 346,9	8 365,4	2 327,3	5 458,1	1 249,9	2 192,1	241,3	1 597,2	546,6	7 037,8	1 650,3	5 387,5	4 903,1	1 240,0	3 663,0

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
53	ПАТ „БАНК НАРОДНИЙ КІПТАЛ”	20.01.2017	09.03.2017	21.12.2020	290,1	331,4	128,9	23,8	19,1	362,2	110,2	10,6	2,9	86,4	10,4	76,0	7,9	7,3	0,6
54	ПАТ „ВЕКТОР БАНК”	03.03.2017	22.03.2017	–	205,7	467,6	30,0	301,3	13,4	0,3	0,3	7,5	4,5	81,0	2,4	78,6	79,1	1,0	78,1
55	ПАТ „ДІАМАНТБАНК”	24.04.2017	24.06.2017	–	7 454,1	3 339,2	1 595,5	1 559,5	430,4	1 265,4	518,1	863,2	296,1	4 264,8	995,6	3 269,2	123,1	122,0	1,1
56	ПАТ „АКБ „НОВИЙ”	14.07.2017	01.09.2017	28.12.2020	640,5	590,1	335,0	393,4	176,5	4,3	3,4	99,6	88,9	339,3	249,3	90,0	3,3	2,9	0,4
57	АТ „БАНК БОГУСЛАВ”	06.11.2017	01.12.2017	–	782,4	636,9	248,0	25,3	22,7	497,1	217,1	39,5	18,6	237,8	39,0	198,8	185,5	39,0	146,5
58	АТ „РОДОВІД БАНК”	26.02.2016	20.12.2017	–	19 191,4	20 254,3	3 281,8	2 184,5	806,4	17 122,0	2 750,3	457,0	398,9	4 731,0	122,3	4 608,7	4,0	2,6	1,4
59	ПАТ „БАНК „ЮНІСОН”	28.04.2016	19.06.2018	13.05.2020	728,9	656,2	301,9	15,0	22,2	488,1	139,6	146,1	7,3	172,5	150,4	22,1	3,4	2,9	0,6
60	АТ „ВТБ БАНК”	28.11.2018	19.12.2018	–	25 134,8	34 952,8	6 991,3	3 019,1	2 115,2	21 794,6	5 372,7	1 615,7	1 538,5	5 319,5	1 279,5	4 040,0	949,1	955,3	-6,2
61	ПАТ КБ „ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА”	24.06.2015	22.05.2019	–	19 520,4	27 940,8	4 663,1	0,9	1,6	28 872,0	4 659,0	11,7	0,9	13 994,2	0,0	13 994,2	5 109,2	0,0	5 109,2
Всього					385 756,8	458 847,4	104 756,8	220 681,9	42 172,1	359 915,3	59 657,6	38 464,1	18 408,2	243 557,7	37 625,1	205 932,6	78 628,3	19 650,5	58 977,7

**Використані кошти на виплати гарантованих сум відшкодування за
вкладами вкладникам неплатоспроможних банків**

млн грн

№ з/п	Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Всього
1	Кількість неплатоспроможних банків, вкладникам яких відшкодовувались кошти протягом 2016–2019 років	67	71	70	66	85*
	у тому числі кількість банків, ліквідаційна процедура у яких розпочата у 2016–2019 роках	15	9	2	1	27
2	Сума коштів, отриманих вкладниками банків, у яких у 2013–2019 роках розпочата ліквідаційна процедура	11 767,7	7 010,9	979,5	832,3	20 590,5
	<i>питома вага до загальної суми виплат, у розрізі років, відс.</i>	57,2	34,0	4,8	4,0	100,0
	у тому числі сума отриманих коштів вкладниками банків, початок ліквідаційної процедури яких припадає на 2016–2019 роки, станом на 01.01.2020	7 140,9	6 704,9	640,1	488,8	14 974,7
3	Нарахована сума відшкодувань вкладникам банків, ліквідаційна процедура у яких розпочата з 01.01.2016	7 165,0	6 787,2	754,1	638,8	15 345,1
	<i>питома вага до нарахованої суми відшкодувань, відс.</i>	99,7	98,8	84,9	76,5	97,6
	<i>питома вага до загальної суми коштів, отриманих вкладниками у 2016–2019 роках, відс.</i>	60,7	95,6	65,3	58,7	72,7
4	Кількість записів, якими здійснені виплати, тис.	215	178	19	14	426
5	Виплати за вкладами від 10 до 100 тис. грн	3 239,0	2 943,0	167,0	133,0	6 482,0
	<i>питома вага до суми отриманих вкладниками коштів, відс.</i>	27,5	42,0	17,0	16,0	31,5
6	Виплати за вкладами від 100 до 200 тис. грн	8 348,0	3902,0	797,0	687,0	13 734
	<i>питома вага до суми виплат, відс.</i>	70,9	55,7	81,4	82,5	66,7

* Загалом з 01.01.2016 по 31.12.2019 виплати здійснювались вкладникам 85 банків.

Фактичні платежі з погашення та обслуговування ОВДП, та векселів Фонду станом на 31.12.2022

млн грн

№ векселя	Сума	Дата видачі	Дата погашення	Ставка (відс.)	Дата погашення	Достроково погашено	Сплачено відсотків	Визначено до сплати Фондом згідно з Договором від 15.04.2022		Код ОВДП	Погашено ОВДП*	Сплачено з державного бюджету відсоткового доходу до 31.12.2022 (за даними Мінфіну)	Плануємий платіж з державного бюджету з 01.01.2023 до дати закінчення обігу ОВДП (за даними Мінфіну)		Загальна сума відсоткового доходу з дати випуску ОВДП до дати закінчення обігу (за даними Мінфіну)
								Сума за векселем	Нараховані відсотки				Погашення ОВДП	Відсоткового доходу	
AA № 2789701	1 000,0	31.10.2014	12.10.2029	12,5	27.07.2018	1 000,0	468,8	–	–	UA 4000187348	–	1 000,0	1 000,0	875,0	1 875,0
AA № 2789702	3 250,0	14.11.2014	27.04.2029	12,5	14.03.2019	3 250,0	1 764,5	–	–	UA 4000187884	–	3 250,0	3 250,0	2 640,6	5 890,6
AA № 2789703	3 250,0	14.11.2014	27.10.2028	12,5	08.04.2019	3 250,0	1 792,4	–	–	UA 4000187892	3 250,0	1 179,7**	0,0	0,0	5 687,5 ***
AA № 2789704	2 617,6	05.12.2014	19.05.2028	12,5	09.07.2019	2 617,6	1 507,5	–	–	UA 4000188205	2 617,6	931,3**	0,0	0,0	4 417,3 ****
AA № 2789705	1 500,0	14.04.2015	30.07.2025	11,72	реструктуризовано	–	–	1 500,0	1 816,0	UA 4000189708	–	1 288,6	1 500,0	527,4	1 815,9
AA № 2789706	1 800,0	28.04.2015	10.12.2025	11,54	реструктуризовано	–	–	1 800,0	2 213,6	UA 4000189799	–	1 590,4	1 800,0	623,1	2 213,6
AA № 2789708	1 600,0	06.05.2015	16.04.2025	11,97	реструктуризовано	–	–	1 600,0	1 911,5	UA 4000189872	–	1 432,7	1 600,0	478,8	1 911,5
AA № 2789709	2 200,0	26.05.2015	08.10.2025	11,9	реструктуризовано	–	–	2 200,0	2 724,4	UA 4000189963	–	1 939,0	2 200,0	785,4	2 724,4
AA № 2789710	2 500,0	09.06.2015	25.03.2026	11,8	реструктуризовано	–	–	2 500,0	3 194,7	UA 4000190102	–	2 162,3	2 500,0	1 032,5	3 194,8
AA № 2789711	2 500,0	16.06.2015	22.04.2026	11,79	реструктуризовано	–	–	2 500,0	3 209,1	UA 4000190276	–	2 177,4	2 500,0	1 031,6	3 209,1
AA № 2789712	1 200,0	23.06.2015	27.05.2026	11,78	17.02.2021	1 200,0	802,3	–	–	UA 4000190284	–	1 055,1	1 200,0	494,8	1 549,9
AA № 2789713	1 500,0	30.06.2015	03.06.2026	11,78	реструктуризовано	–	–	1 500,0	1 937,4	UA 4000190334	–	1 318,9	1 500,0	618,4	1 937,4
AA № 2789714	500,0	07.07.2015	06.05.2026	11,89	03.02.2020	500,0	273,1	–	–	UA 4000190383	–	438,0	500,0	208,1	646,1
AA № 2789715	1 000,0	14.07.2015	14.10.2026	11,83	реструктуризовано	–	–	1 000,0	1 335,7	UA 4000190441	–	862,6	1 000,0	473,2	1 335,8
AA № 2789716	1 200,0	28.07.2015	25.11.2026	11,82	реструктуризовано	–	–	1 200,0	1 612,5	UA 4000190573	–	1 045,1	1 200,0	567,4	1 612,4
AA № 2789717	500,0	04.08.2015	24.06.2026	11,94	реструктуризовано	–	–	500,0	652,3	UA 4000190870	–	443,3	500,0	208,9	652,3
AA № 2789718	800,0	11.08.2015	06.01.2027	11,87	03.02.2020	800,0	427,1	–	–	UA 4000190961	–	659,5	800,0	427,3	1 086,8
AA № 2789719	1 200,0	18.08.2015	09.12.2026	11,88	15.09.2021	1 200,0	869,4	–	–	UA 4000191019	–	1 047,7	1 200,0	570,2	1 617,9
AA № 2789720	2 500,0	29.09.2015	02.02.2028	11,58	реструктуризовано	–	–	2 500,0	3 586,1	UA 4000191399	–	1 993,9	2 500,0	1 592,3	3 586,2
AA № 2789721	2 500,0	29.09.2015	01.03.2028	11,57	реструктуризовано	–	–	2 500,0	3 605,3	UA 4000191407	–	2 014,4	2 500,0	1 590,9	3 605,3
AA № 2789724	2 000,0	29.10.2015	27.09.2028	11,24	реструктуризовано	–	–	2 000,0	2 913,1	UA 4000191647	2 000,0	437,3**	0,0	0,0	2 913,1 *****
AA № 2789725	3 500,0	10.11.2015	09.08.2028	11,05	реструктуризовано	–	–	3 500,0	4 947,0	UA 4000191837	3 500,0	739,5**	0,0	0,0	4 947,0 *****
AA № 2789726	2 000,0	24.11.2015	29.03.2028	11,11	реструктуризовано	–	–	2 000,0	2 752,5	UA 4000192132	–	1 530,4	2 000,0	1 222,1	2 752,5
AA № 2789727	4 000,0	15.12.2015	26.04.2028	10,71	реструктуризовано	–	–	4 000,0	5 315,0	UA 4000192355	–	2 958,8	4 000,0	2 356,2	5 315,0
AA № 2789728	2 500,0	22.12.2015	29.11.2028	10,86	реструктуризовано	–	–	2 500,0	3 525,0	UA 4000192405*	2 500,0	487,8**	0,0	0,0	3 525,0 *****
AA № 2789729	2 500,0	22.12.2015	08.11.2028	10,86	реструктуризовано	–	–	2 500,0	3 509,4	UA 4000192413*	2 500,0	487,8**	0,0	0,0	3 509,4 *****
AA № 2789731	4 000,0	29.12.2016	27.08.2031	9,99	реструктуризовано	–	–	4 000,0	5 877,6	UA 4000196513	–	2 281,2	4 000,0	3 596,4	5 877,6
AA № 2789732	3 941,0	29.12.2016	10.12.2031	9,99	реструктуризовано	–	–	3 941,0	5 904,5	UA 4000196521	–	2 361,2	3 941,0	3 543,4	5 904,5
Всього	59 558,6	–	–	–	–	13 817,6	7 905,1	45 741,0	62 542,7	–	16 367,6	39 113,9	43 191,0	25 464,0	85 313,9

* Відповідно до Постанови № 748 ОВДП вважаються погашеними та анульованими в 2017 році у зв'язку з їх обміном на нові.

** Сплачено відсоткового доходу протягом 2015–2017 років до прийняття рішення про погашення відповідно до Постанови № 748.

За розрахунками, за умовами, визначеними договорами №№ 87 і 91, у разі їх виконання (без урахування Постанови № 748):

*** 62,5 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 28 (кількість платежів із сплати відсоткового доходу) * 3 250,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП);

**** 62,5 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 27 (кількість платежів із сплати відсоткового доходу) * 2 617,3 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП);

***** (51,57 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 2 000,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП)) + (56,2 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 25 (кількість платежів із сплати відсоткового доходу) X 2 000,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП));

***** (32,18 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 3 500,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП)) + (55,25 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 25 (кількість платежів із сплати відсоткового доходу) * 3 500,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП));

***** (52,51 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 2 500,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП)) + (54,3 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 25 (кількість платежів із сплати відсоткового доходу) * 2 500,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП));

***** (46,24 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 2 500,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП)) + (54,3 грн (розмір відсоткового доходу на одну облигацію) * 25 (кількість платежів із сплати відсоткового доходу) * 2 500,0 тис. шт. (фактичний обсяг емісії ОВДП)).

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АСВФ	автоматизована система виплат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб
Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI
Договір № 40	договір від 09.04.2015 № 13010-05/40, укладений між Міністерством фінансів України та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб
Договір № 87	договір від 31.10.2014 № 13010-05/87, укладений між Міністерством фінансів України та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб
Договір № 91	договір від 17.09.2015 №13010-05/91, укладений між Міністерством фінансів України та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб
Договір № 146	договір від 29.12.2016 № 13010-05/146, укладений між Міністерством фінансів України та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб
Договір № 1351	кредитний договір від 18.06.2014 № 1351, укладений між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та Національним банком України
Договір № 1386	кредитний договір від 19.09.2014 № 1386, укладений між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та Національним банком України
Договір № 1399	кредитний договір від 03.10.2014 № 1399, укладений між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та Національним банком України
Договір від 15.04.2022	договір про порядок перерахування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів до Державного бюджету України від 15.04.2022 б/н, укладений між Міністерством фінансів України та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб
ІТС	інформаційно-телекомунікаційна система
ЕТС Prozorro.Продажі	електронна торгова система „ProZorro.Продажі”
ІТС Prozorro	інформаційно-телекомунікаційна система „Prozorro”
ЄДР	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
Закон № 80	Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР „Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах”

Закон № 590	Закон України від 13.05.2020 № 590-ІХ „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності”
Закон № 719	Закон України від 16.01.2014 № 719-VII „Про Державний бюджет України на 2014 рік”
Закон № 922	Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII „Про публічні закупівлі”
Закон № 2121	Закон України від 07.12.2000 № 2121-III „Про банки і банківську діяльність”
Закон № 2180	Закон України від 01.04.2022 № 2180-ІХ „Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб”
Закон № 2210	Закон України від 11.01.2001 № 2210-III „Про захист економічної конкуренції”
Закон № 3356	Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII „Про колективні договори і угоди”
Закон № 4452	Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” (у редакції, що діяла до 28.04.2020)
Інструкція № 846	Інструкція про організацію закупівель товарів, робіт та послуг Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, затверджена рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 26.05.2016 № 846 (зі змінами та доповненнями)
КЗпП	Кодекс законів про працю України
Колективний договір на 2018–2020 роки	Колективний договір між виконавчою дирекцією та трудовим колективом Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на 2018–2020 роки, схвалений протоколом загальних зборів трудового колективу Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 28.12.2017 (зі змінами)
Кошторис витрат Фонду	Кошторис витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб
КСЗІ	комплексна система захисту інформації
Методика № 13	Методика оцінки фінансової стійкості Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджена рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 28.02.2013 № 13 (у редакції

рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 13.12.2018 № 3358), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.03.2013 за № 482/23014

Методика № 312	Методика про порядок визначення, розрахунку та розподілу сплачених Фондом гарантування вкладів фізичних осіб витрат, пов'язаних з процедурою виведення банку з ринку або ліквідації банку з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України „Про банки і банківську діяльність”, затверджена рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 11.02.2019 № 312 (набрала чинності з 01.04.2019)
МВФ	Міжнародний валютний фонд
Мінфін, Міністерство	Міністерство фінансів України
МСБО 38	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 „Нематеріальні активи”
Нацбанк, НБУ	Національний банк України
ОВДП	облігація внутрішньої державної позики
ПАК Lenovo Flex System	програмно-апаратний комплекс Lenovo Flex System
Положення про кошторис витрат Фонду	Положення про порядок складання та виконання кошторису витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням виконавчої дирекції Фонду від 02.12.2015 (протокол № 278/15), у редакції рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 25.11.2019 № 3016
Положення про оплату праці	Положення про оплату праці працівників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 23.05.2016 № 816 (зі змінами, чинне з 01.06.2016 по 19.12.2019)
Положення № 6	Положення про порядок визначення банків-агентів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджене рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 12.07.2012 № 6, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04.09.2012 за № 1494/21806

Положення № 388	Положення щодо організації продажу активів (майна) банків, що ліквідуються, затверджене рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 24.03.2016 № 388, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.04.2016 за № 606/28736
Порядок № 41	Порядок та умови оплати праці членів виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджений рішенням адміністративної ради Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 27.09.2012 № 41 (зі змінами)
Постанова № 156	постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2015 № 156 „Про забезпечення надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”
Постанова № 456	постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 456 „Про забезпечення надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”
Постанова № 559	постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2018 № 559 „Про здійснення дострокового погашення векселів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”
Постанова № 701	постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 № 701 „Про забезпечення надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”
Постанова № 748	постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2017 № 748 „Про здійснення у 2017 році правочину з державним боргом”
Постанова № 1003	постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1003 „Про забезпечення надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”
Річний звіт	Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, який включає звіт про діяльність Фонду та фінансову звітність
Стратегія розвитку на 2013–2017 роки	Стратегія розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на 2013–2017 роки, затверджена рішенням адміністративної ради Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 30.05.2013 № 7
Фонд, ФГВФО	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб